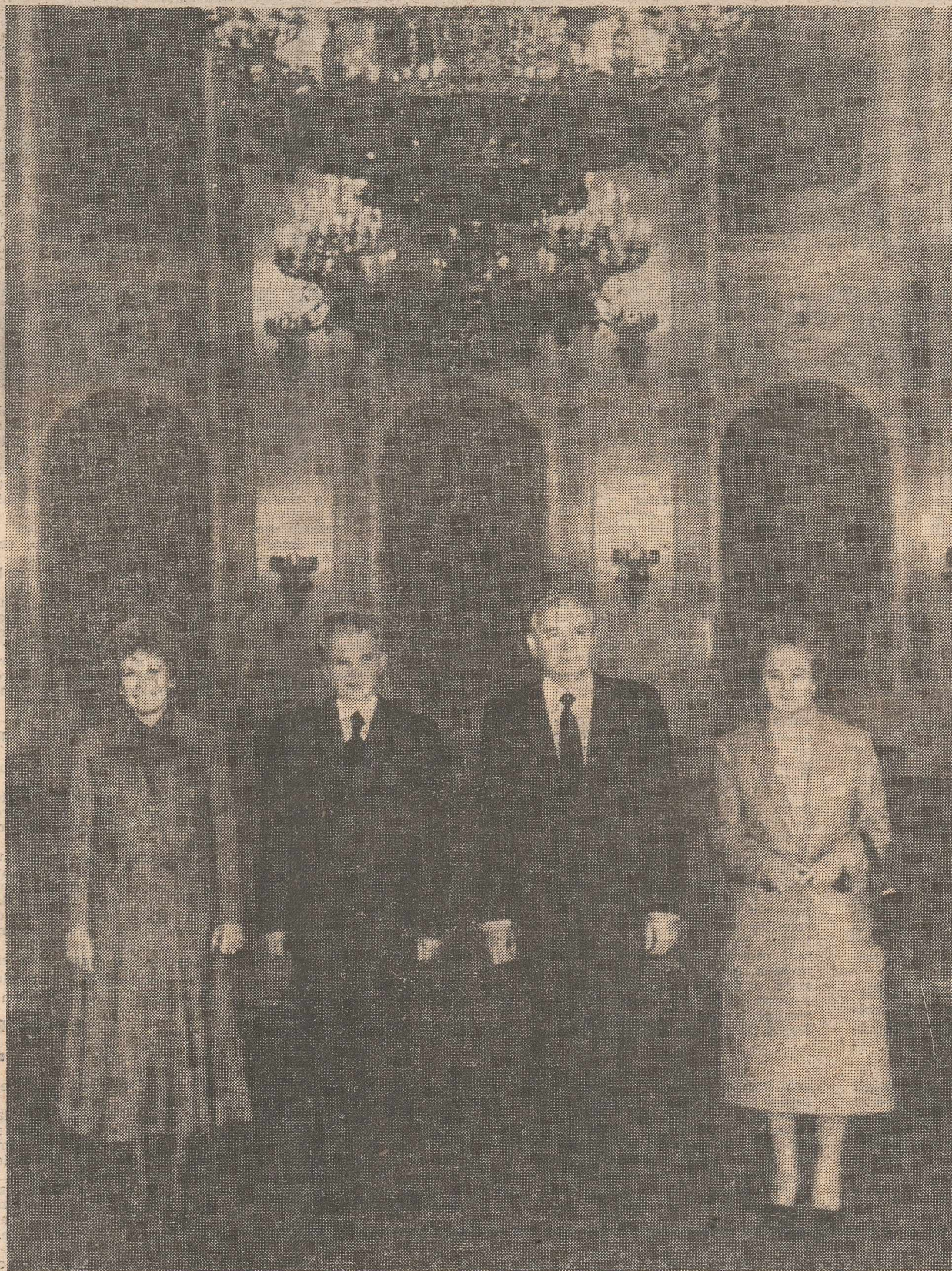

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN VIZITĂ OFICIALĂ DE PRIETENIE ÎN U.R.S.S.

„România este hotărâtă să conlucreze activ și în viitor cu Uniunea Sovietică, cu celelalte țări socialiste, să întărească continuu această conlucrare pentru dezvoltarea construcției noii orînduiri în țările noastre, în interesul popoarelor noastre, al cauzei socialismului și păcii“.

(Din toastul tovarășului Nicolae Ceaușescu)

Comentariu în pagina 3

În cuprinsul acestui număr :

Electronica,
dragostea noastră

Pagina 4

Străluciri și fapte noi,
în ținuturi de legendă

Paginile 12-13

Motorul electric —
o idee
încă în perfecționare

Pagina 17

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Eforturi susținute pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor din economie

După cum este cunoscut, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a dezbătut și aprobat, în ședința din 3 octombrie a.c., probleme și documente de mare importanță pentru dezvoltarea economico-socială a țării: activitatea desfășurată pentru realizarea planului pe primele 9 luni din acest an și măsurile pentru îndeplinirea prevederilor de plan pe trimestrul IV 1988; proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1989; Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea populației pe trimestrul IV 1988 și pe anul 1989.

Remarcând, în cadrul cuvântării rostite în ședință, atît realizările de la începutul anului și pînă în prezent, cit și rămănerile în urmă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că sint necesare măsuri hotărâte din partea ministerelor producătoare de materii prime și materiale pentru a asigura realizarea deplină a prevederilor planului și livrarea la timp a produselor către celelalte ministere; totodată, este necesar să se facă totul pentru a se asigura o bună aprovizionare și o bună funcționare a tuturor întreprinderilor, centralelor, în toate sectoarele de activitate. Dispunem în industrie — se spune în cuvîntare — de tot ce este necesar în domeniul

aprovizionării tehnico-materiale pentru a îndeplini în cele mai bune condiții prevederile planului pe trimestrul IV. În mod corespunzător, trebuie să se acorde atenție problemei calității, precum și reducerii cheltuielilor materiale și de producție, productivității muncii și tuturor celorlalți indicatori. În ceea ce privește problemele din agricultură, se impun măsuri hotărâte pentru stringerea într-un timp cit mai scurt a recoltei la toate produsele și depozitarea în bune condiții a producției, asigurarea fondului central de produse agroalimentare, a fondului de furaje necesare pentru sectorul zootehnic precum și a fondului general de autoaprovizionare, în toate domeniile. Este necesar, de asemenea, să se acționeze cu toată răspunderea pentru realizarea optimă a însămintărilor, în termenele stabilite, pentru a pune astfel o bază bună pentru recolta anului viitor. Să facem deci în așa fel, a subliniat secretarul general al partidului, încît în toate sectoarele — în industrie, în investiții, în agricultură — să realizăm la timp lucrările din trimestrul IV și să încheiem anul 1988 cu rezultate cit mai bune în toate sectoarele de activitate.

Referindu-se la proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Româ-

niei pe anul 1989, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că documentul a fost întocmit pe baza unei largi dezbateri și consultări a tuturor întreprinderilor, centralelor, cu participarea activă a conducătorilor ministerelor, a organelor centrale de sinteză. Prevederile proiectului asigură o dezvoltare corespunzătoare a activității economico-socială în anul care vine și sint în concordanță cu hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului și ale Conferinței Naționale. Urmează ca, în cursul lunii octombrie, planurile de dezvoltare economico-socială să fie dezbătute în toate întreprinderile, în adunările generale ale oamenilor muncii, în centrale, în institutele de cercetare, în toate unitățile care au un rol important în realizarea prevederilor planului. Participanții la dezbateri trebuie să vină cu propuneri de îmbunătățire a planului, atît în ceea ce privește valoarea producției-marfă, exportul, indicatorii de calitate și de eficiență economică, mai ales normele de consum de materiale și de energie, cit și reducerea într-o măsură mai mare a cheltuielilor materiale și a cheltuielilor de producție, creșterea mai puternică a productivității muncii. Aceasta trebuie să asigure o creștere mai puternică a producției nete, precum și a venitului național în ansamblu. Legat de planul pe anul viitor,

în cuvîntare sint subliniate probleme de mare importanță cum sint: recuperarea și re folosirea materiilor prime și materialelor, perfecționarea activității de cercetare, de introducere în producție a noilor asimilări și realizări de profuse, activitatea de modernizare de bună organizare în toate domeniile, aplicarea măsurilor stabilite privind autoconducerea, autogestiuinea, realizarea programului privind normarea și activitatea financiară, mijloacele circulante, îndeplinirea programului de stabilire a prețurilor. „Să asigurăm — se spune în cuvîntare — creșterea puternică a rolului activității economico-financiare, funcționarea în cele mai bune condiții a autoconducerii și autogestiuinii, să nu mai avem produse la care să se înregistreze pierderi! Trebuie ca, încă din trimestrul IV, să rezolvăm definitiv această problemă a rentabilității în toate sectoarele, pe seama reducerii cheltuielilor. În nici un fel nu trebuie să aibă loc o creștere a prețurilor, a costurilor, și cu atît mai mult la produsele care sint destinate bunei aprovizionări a populației, dar nici la produsele necesare activității industriale; dimpotrivă, trebuie să obținem o reducere a lor”.

În ceea ce privește Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea populației pe trimestrul IV 1988 și pe anul

1989, secretarul general al partidului a arătat că este necesar să se ia toate măsurile pentru a realiza exemplar stringerea recoltei, a legumelor, fructelor, pentru îndeplinirea programelor din zootehnie, în scopul îndeplinirii în cele mai bune condiții a acestui program. În același timp, celelalte ministere trebuie să realizeze produsele industriale în cantitățile prevăzute și de o calitate cit mai bună, pentru a asigura o bună aprovizionare. Cuvîntarea subliniază importanța activității județelor în ceea ce privește autoaprovizionarea. Se arată că fiecare județ trebuie să se lupte pentru a asigura prevederile ce-i revin din program, trebuie să facă totul pentru o bună aprovizionare.

Trasînd importante jalocuri pentru activitatea din toate sectoarele producției materiale din țara noastră, cuvîntarea adresează întregului popor un vibrant îndemn: „Într-o deplină unitate, să acționăm astfel încît să realizăm planul pe acest an, să pregătăm temeinic planul pe anul viitor! Să facem astfel încît patria noastră să realizeze noi pași înainte spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre ridicarea bunăstării generale a poporului, spre comunism!”.

P. NICORĂ ■

Elocventă ilustrare a politicii profund umaniste a partidului și statului nostru, de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului, creșterea veniturilor populației prin majorarea retribuițiilor oamenilor muncii și prin majorarea pensiilor, este, și de această dată, semnul sigur al vigoriei unei economii ce se dezvoltă într-un ritm susținut. Iată, nu s-au scurs decît două luni de cînd Marea Adunare Națională a aprobat legea privind majorarea retribuițiilor și a pensiilor, lege care a fost primită de către toți oamenii muncii, de către întregul popor, ca o nouă dovadă a grijii de care se bucură omul, viața și sănătatea lui, în România socialistă. Au trecut, așadar, numai două luni, iar noi putem deja privi un bilanț impresionant. Peste 1,5 milioane de oameni ai muncii cu retribuiții mici, de pînă la 2000 lei, au primit retribuiția majorată încă din lunile iulie și august. Prin Decretul Consiliului de Stat 206/1988, la 1 octombrie li s-au alăturat încă 1 milion de oameni ai muncii din diverse ramuri de activitate.

În spiritul eticii și echității societății noastre, primii care au beneficiat de noile măsuri au fost oamenii muncii cu venituri mici, de pînă la 2000 lei. 2,5 milioane de oameni ai muncii pentru care noua lege a însemnat o creștere substanțială a veniturilor! Să subliniem încă

asa cum magistral îl definea însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărei profundă dragoste de oameni se regăsește, ca în fiecare din împlinirile acestei epoci, și în noua creștere a veniturilor populației. S-a încheiat, așadar, în acest

continuă a calității produselor pe care le realizează.

În același spirit al preocupării constante față de om și de nevoile sale, de la 1 octombrie s-a trecut și la prima etapă de majorare a pensiilor de asigurări sociale de stat pentru muncă depusă și limită de vîrstă,

tru a citi dincolo de cifre, impresiionante, dealtfel, și fără comentarii. În paginile ziarelor și ale revistelor, la radio și televiziune, au răsunat, emoționante, cuvintele bătrînilor ce sint astfel cinstiți pentru munca lor de o viață, ce s-a așezat piatră de temelie la realizările de azi; sint cinstiți și ajurați să trăiască în bunăstare, în demnitate.

Majorarea retribuițiilor oamenilor muncii, majorarea pensiilor continuă. Măsură generoasă, ea va fi aplicată, pînă în 1990, unui număr de peste șapte milioane persoane. Această primă etapă care s-a încheiat la 1 octombrie a permis, așa cum arătam, un bilanț semnificativ pentru demonstrarea adevărului că în România socialistă vorbește se confundă cu faptele, iar vorbește și faptele sint deopotrivă, expresia grijii față de om, a profundului umanism al unei societăți pentru care omul este, real, valoarea supremă.

ROXANA MANOLESCU ■

Continuă majorarea retribuițiilor

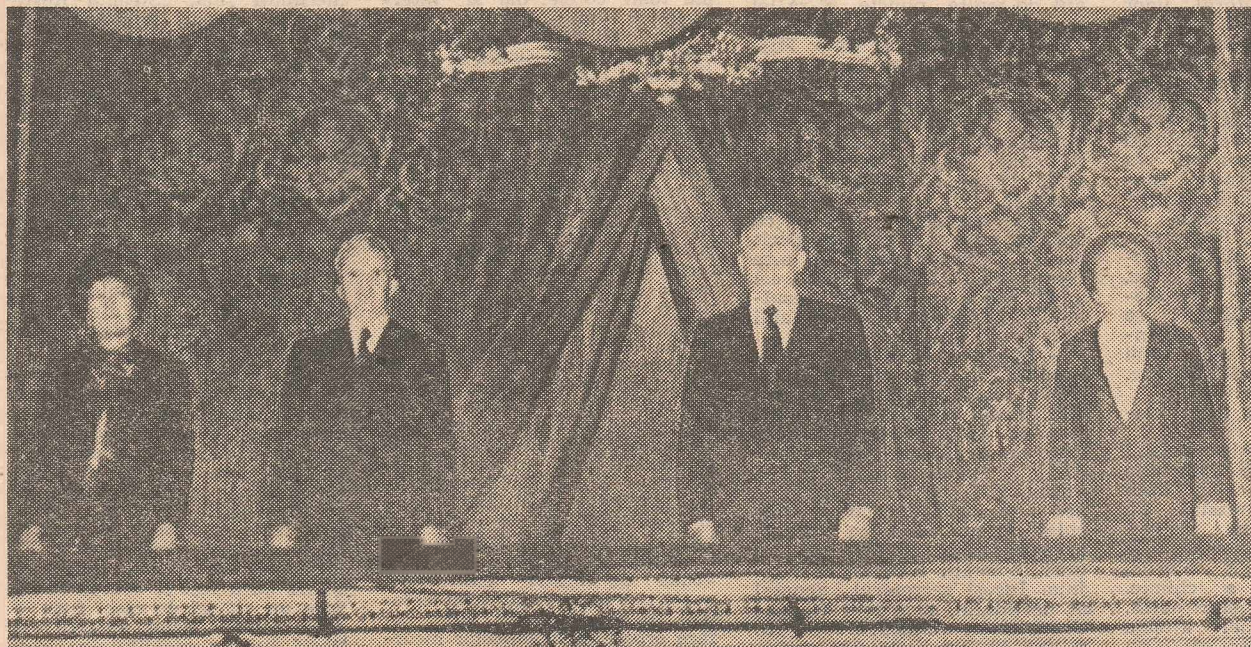
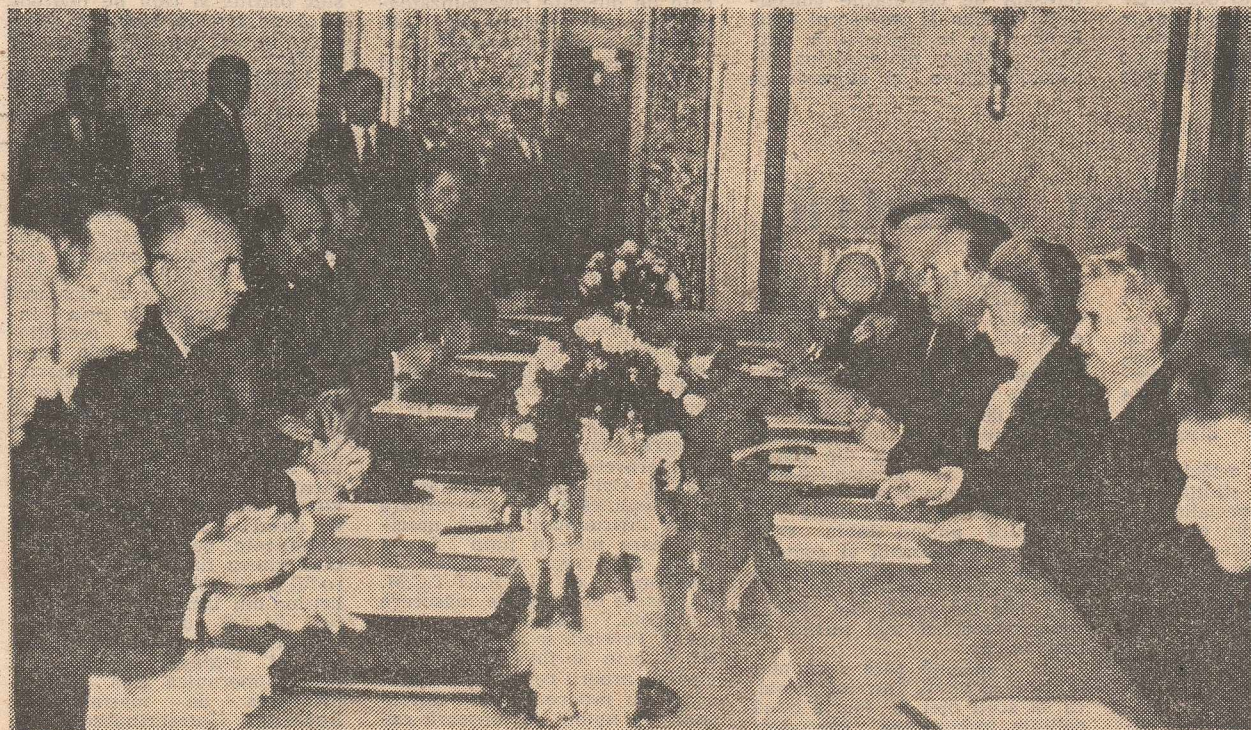
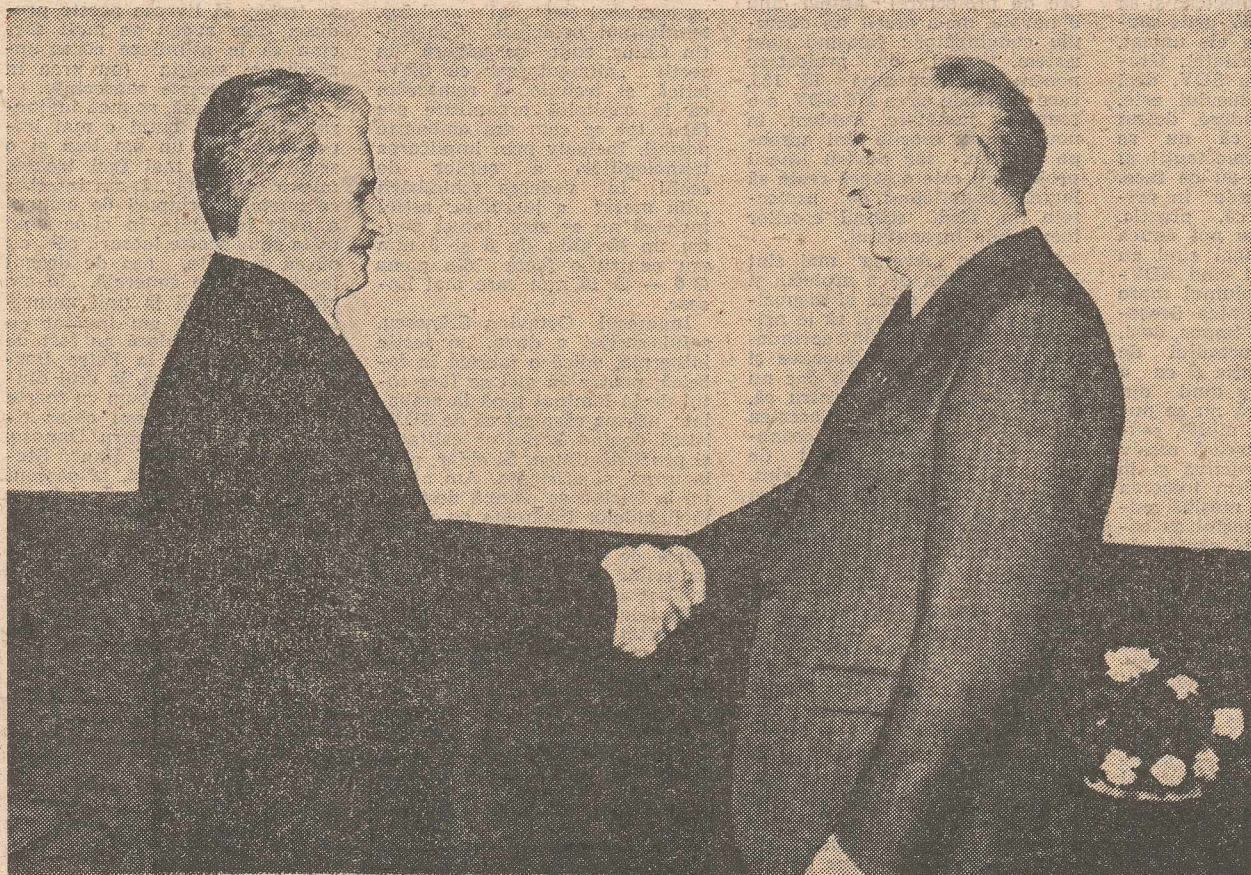
Profundă expresie a grijii față de om

o dată faptul că, în marea lor majoritate, aceștia sint oameni tineri, aflați în primii ani după terminarea studiilor, oameni care și-au întemeiat de curînd o familie. Se dovedește, astfel, nu în vorbe, ci în fapte, că tineretul țării se află permanent în atenția partidului și statului nostru, ca viitorul însuși al națiunii noastre socialiste,

început de octombrie, prima etapă de majorare a retribuițiilor personalului muncitor. Celor peste 2,5 milioane oameni ai muncii li se vor adăuga, în continuare, alte milioane de oameni care se străduiesc să răspundă prin înalte fapte de muncă grijii manifestate de partid, angajîndu-se cu eforturi sporite în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, în ridicarea

etapă în care vor fi mărite pensiile de pînă la 1500 lei lunar, inclusiv cele militare, precum și pensia minimă pentru pierderea capacității de muncă, gradul II de invaliditate. Beneficiarii acestei majorări vor fi circa 300 000 pensionari ce se adaugă pensionarilor invalizi de război, cărora li s-a mărit pensia încă de la 1 august. Nu e nevoie de metafore pen-

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN VIZITĂ OFICIALĂ DE PRIETENIE ÎN U.R.S.S.

Cronica relațiilor de prietenie și colaborare româno-sovietice este deosebit de bogată. Aceste relații s-au întărit și dezvoltat continuu pe plan politic, economic, cultural și în alte domenii de interes comun, pe temelia trainică a principiilor respectării suveranității și independenței naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, principii înscrise în Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și U.R.S.S., în alte documente, care au creat un amplu cadru politico-juridic pentru largirea și diversificarea cu succes a colaborării româno-sovietice pe multiple planuri. De o mare importanță sint, în acest sens, Programul de lungă durată privind dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări pe perioada până în anul 2000, semnat în 1986, și Acordul de lungă durată privind dezvoltarea schimbului de mărfuri și a colaborării economice între România și U.R.S.S. pe perioada 1986-1990. Un rol determinant în dezvoltarea și întărirea continuă a raporturilor de prietenie și colaborare româno-sovietice revine întâlnirilor și convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Mihail Gorbaciov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste. În acest cadru se înscrie și recenta vizită oficială de prietenie în U.R.S.S. a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația C.C. al P.C.U.S. și a prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Vizita a prilejuit convorbiri oficiale între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov. Așa cum se menționează și în Comunicatul comun, s-a procedat la o informare reciprocă privind preocupările și activitatea celor două partide, țări și popoare pentru înfăptuirea planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român și, respectiv, de Congresul al XXVII-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, mersul construcției socialiste în România și U.R.S.S. A avut loc, de asemenea, un schimb de păreri referitor la stadiul și perspectivele relațiilor româno-sovietice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov au reafirmat hotărârea comună de a extinde în continuare conlucrarea bilaterală pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii în folosul și spre binele poporului român și al popoarelor sovietice, al cauzei generale a socialismului, progresului și păcii. Totodată, au fost abordate probleme esențiale ale vieții politice mondiale, îndeosebi cele privind înfăptuirea dezarmării, în primul rând a dezarmării nucleare, soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a conflictelor existente în diferite regiuni ale globului, instaurarea în Europa și în lume a unui climat de destindere, securitate, încredere și cooperare. A fost subliniată voința României și Uniunii Sovietice de a conlucra tot mai strâns pe arena internațională, de a contribui activ la rezolvarea constructivă, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor complexe cu care se confruntă omenirea, la afirmarea politicii de pace, dezarmare, înțelegere și colaborare între națiuni. Cel doi conducători de partid și de stat au exprimat satisfacția față de rezultatele convorbirilor purtate, față de înțelegerile la care s-a ajuns cu acest prilej, care deschid noi perspective dezvoltării și mai puternice a colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre România și U.R.S.S., dintre popoarele celor două țări.

În timpul vizitei în U.R.S.S., în cadrul unei întâlniri de lucru, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-viceprim ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, a avut convorbiri cu tovarășii B.L. Tolstih, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., președintele Comitetului de Stat pentru Știință și Tehnică, și G.I. Marciuk, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S. În cadrul întâlnirii au fost discutate modalitățile concrete de dezvoltare a colaborării și conlucrării pe tărîmul cercetării științifice și tehnologice, în spiritul și pe baza orientărilor stabilite în cadrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov. S-a apreciat că potențialul tehnico-științific actual al României și Uniunii Sovietice, experiența dobîndită pînă acum asigură largi posibilități de extindere a colaborării în acest domeniu.

Desfășurat sub semnul dorinței comune de amplificare a conlucrării multilaterale dintre partidele, țările și popoarele noastre, noul dialog dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov va deschide, fără îndoială, noi perspective dezvoltării pe multiple planuri a relațiilor româno-sovietice, în interesul operei de construcție socialistă în cele două țări, al păcii și progresului pe întreaga planetă.

ION DUMBRAVA

Inteligența tehnică activă, verificată cotidian în numeroase institute de cercetare sau întreprinderi, se dovedește a fi

principala cale de sporire a eficienței, de promovare a noului. Iată un adevăr pe care reporterii noș-

tri s-au străduit să-l surprindă în două domenii de vîrf: electronica și sedevistica.

Munca dă valoare uneltelor sale

Așa cum evidențiază pregnant Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu privire la unele probleme ale conducerii activității economice-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale, imperativele economice actuale, materializate în indicatori de productivitate, calitate și eficiență, traduc, în cele din urmă, nevoia de a folosi tehnici și tehnologii cu care să producem mai repede lucruri mai bune și mai ieftine. Este evident că, pentru acest scop, perfecționarea muncii înseamnă perfecționarea uneltelor de muncă, a sculelor și dispozitivelor reunite sub genericul „tehnică nouă” de care depind cam toate. O evidență căreia și la **Întreprinderea de pompe „Aversa” București** i se acordă cită de atenție trebuie, ba, de nevoie, uneori chiar mai multă decît trebuie. Reluată obsesiv, problema sculelor necesare pentru aliajele foarte dure, care-l frămîntă pe inginerul Andrei Pănoiu, directorul tehnic al unității, avea să devină, nu întîmplător, locul geometric al mai tuturor „of”-urilor celor cu care am stat de vorbă.

Mai întîi, inginerul Nicolae Popescu, șeful secției proiectare-tehnologie în care se integrează, logic, și activitatea privind sculele, dispozitivele și verificatoarele (cu un termen consacrat, SDV-istica) a remarcat că, oricît de paradoxal ar părea, probleme nu apar în legătură cu SDV-urile specifice, proiectate și executate în întreprindere în funcție de necesitățile reclamate de noile produse intrate în fabricație, ci tocmai cu SDV-urile standardizate, de uz general, produse de unități specializate și care se procură de la bazele de distribuție a sculelor.

Rămînînd la cele dintîi, este de remarcat faptul că, sprijiniți de institutul științific de profil,

specialiștii din întreprindere reușesc, de cite ori se pune problema intrării în fabricație a unui produs nou (și la „Aversa” această problemă se pune foarte des), să elaboreze tehnologii adecvate și, determinînd consumul de scule, să proiecteze și să execute operativ SDV-urile specifice (multe dintre ele unicate, de o mare complexitate). Gradul de pregătire cu SDV, deci de echipare a produsului este, la această întreprindere, destul de ridicat, așa că nu se poate spune că proiectanții și secția scularie n-au ce face. Dimpotrivă, aici „arde” în primul rînd, pentru că, practic, ceilalți muncitori se pot apuca de treabă abia atunci cînd au cu ce, adică atunci cînd SDV-istica este gata. Volumul mare de asimilări, mobilitatea deosebită a producției au impus, deci, o accelerare a procesului de proiectare și execuție și ea a fost realizată „nu dînd din mîini mai repede, cît nu se putea, ci gîndind mai mult”, reușind, adică, să se treacă masiv la tipizarea constructivă și în proiectarea SDV. Prin trecerea de la producția pe mașini universale la cea pe mașini cu comandă numerică și centre de prelucrare, s-au creat ateliere flexibile de fabricație pentru anumite grupe de repere cu tehnologii asemănătoare (clasele arbori, carcase, inele, bușe etc.), ceea ce a favorizat tipizarea SDV-isticii pe aceste linii tehnologice. Sînt, la această oră, două sisteme flexibile în curs de perfecționare și unul în perspectivă de implementare — sistemul de alimentare cu ajutorul roboților.

Unul dintre proiectanții de SDV, inginerul Sorin Pavlenko, detaliînd sistemul de tipizare (care presupune un dispozitiv generic, „robot”, deci un singur desen însoțit de variante menționate doar prin calcule, pe care „fabricantul” le înțelege

fără alte proiecte individuale), relevînd avantajele proiectării „în avans” care, pornind tocmai de la dispozitivul „robot”, anticipează diverse variante care devin operaționale (în cel mult o zi și nu în minimum 100 de ore de proiectare) atunci cînd e nevoie, mi-a oferit un exemplu convingător: folosind noul sistem, timpul de proiectare pentru electropompa TF 125, care cuprinde circa 170 SDV, s-a redus la jumătate. Evident, în noul sistem, erorile sînt aproape excluse, iar pentru tinerii proiectanți este o șansă reală să lucreze beneficiînd de proiectele tip, fără stresul erorilor inevitabile începutului.

Cel de la „Aversa” mai sînt însă în situația de a proiecta și executa și alte scule și dispozitive pe care ar trebui să le primească de la alții (întreprinderile specializate din Suceava și Focșani în primul rînd) dar nu le primesc, poate și pentru că, fiind vorba de serii mici, acestea nu prea prezintă interes economic pentru producătorii de scule. Oricum, probleme sînt, îndeosebi cu calibrele din clasa a doua de precizie și cu calibrele filetate la ansamblările cu stringere, dar problema problemelor este tot „obsesia” directorului tehnic. „Pentru pompa tip BT, am încercat — mărturisea inginerul Popescu — vreo trei aliaje (cu crom, molibden s.a.), deci cam scumpe. Ne-am gîndit apoi la cauciuc (e „ros” chiar mai repede de materialele abrazive din lichidele pompatate, dar, oricum, e mai ieftin). Pompa trebuie făcută dintr-un material foarte dur. Și problema e că sculele cu care se prelucreează acest material ar trebui să fie și mai dure”. Întreprinderea este extrem de interesată de cercetările colectivelor conduse de profesorul Dolfi Drimer de la politehnică, privind utilizarea materialelor mineraloceramice și oxiceramice

care ar putea înlocui deficitarele pulberi pentru plăcuțele dure. Ba chiar, într-o colaborare cu „vecinii” (întreprinderea de mecanică fină), sînt oferite materiale extrem de dure de la „Aversa” pentru testări („noi sîntem primii bucușeni cînd se mai trece un test, dar nu ne prea bucurăm încă și de rezultatele lui decît prin bunăvoință”).

Am urmărit, împreună cu „gospodarul șef” al sculelor, tehnicianul principal Constantin Chiur, cum se asigură în secția „alimentarea” cu SDV-istică, și trebuie să remarcăm că la capitolul organizare s-a făcut tot ce cam era omenește posibil. Inclusiv prin implicarea tehnologiilor, a șefilor de secții în vederea schimbării „din mers” a lucrurilor astfel încît să nu se stea, totuși pentru un burghiu de 6 și 8 mm sau pentru o freză din gama Ø 6 — Ø 16 mm care mai lipsește.

Inginerul Octavian Stănescu, șeful secției a doua, „o secție integrată, adică o fabrică în fabrică, pentru că aici se face totul de la laminat pînă la ambalat”, afirma răsădit că de SDV-istică depind hotărîtor calitatea și productivitatea. Și chiar, pînă la urmă, și eficiența. Am ajuns tot la bucluca pomă destinată lichidelor încărcate cu particule foarte abrazive (cenușă și zgură de la centrale termice, materiale de floțatie). Ea este confecționată din duropal, iar plăcuțele cu care se lucrează au o duritate aproape comparabilă cu a materialului. Se consumă multe plăcuțe și e nevoie de 200 de ore pe mașina unealtă în loc de numai 100 de ore. Cu 5 plăcuțe bune, s-ar „economisi” 100 de ore, adică 260 kWh la care se adaugă retribuția muncitorului, cheltuielile de regie etc. La o pompă, în întregime, s-ar cîștiga de 10—12 ori mai mult, așa că merită să ne întrebăm cît costă faptul că nu se oferă plăcuțe de duritate corespunzătoare. Sau, mai pe șleau spus, iată cît costă o plăcuță proastă.

Sigur, secția își realizează planul, cu depășiri constante de

3—5 la sută, dar, în condițiile asigurării tuturor sculelor, depășirile ar ajunge cam la 10 la sută și abia așa avem o imagine globală a consecințelor în planul eficienței globale a unității. Alături de plăcuțele dure ar trebui menționată și tema tarozilor și a lichidelor speciale de răcire pentru oțeluri inoxidabile, pentru că filetindu-se cu seu sau margarină, se pierde de trei ori mai mult timp. Cei care ar trebui să livreze aceste produse, care aveau de mult sarcina să le asimileze corespunzător pot medita (nu prea în liniște) la aceste consecințe.

„Pînă la urmă, spunea inginerul Stănescu, omul e mai important. Cu un om bun și o sculă proastă mai faci treabă, invers niciodată”. L-am întrebat ce nume, ce chipuri de oameni a avut în minte în clipa cînd mi-a spus aceste lucruri, căci nu părea a emite, așa de dragul teoriei, o idee generală. „M-am gîndit mai întîi la unii muncitori de la care am învățat eu meserie, chiar dacă au fost de mult pensionați, la Petre Barbeli, Stelian Bunea, la unii dintre muncitorii de acum cu foarte multă experiență sau chiar tineri, adică la Dumitru Dunose, Petre Bunea, Emil Hașc, Ștefan Florea, pe scurt, la oameni care țin la meserie”. Sculele pe care și le fac singuri sau cele pe care le primesc de la alții muncitorii de la „Aversa”, înseamnă, pînă la urmă, exact munca (deși și imaginația și gîndirea tehnică) încorporată în ele. „Se poate, la nevoie, lucra și pe genunchi”, cum spunea inginerul Stănescu, dar de un dispozitiv sau de o sculă „îsteacă” depinde adesea înimăgînabil calitatea muncii. E firesc ca munca să depindă, chiar mult, de unelte cu care e desfășurată. Dar și aceste unelte nu sînt decît un rezultat al muncii. Și orice lucru de mintuală, orice aminare, orice nerealizare în munca făuritorilor de scule sînt plătite, cam pe nedrept, dacă ne gîndim bine, de cei a căror muncă depinde de aceste unelte.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Electronica, dragostea noastră

A pătrunde astăzi în domeniul electronicii, chiar și printr-un simplu dialog, este, fără îndoială, o aventură, mai cu seamă pentru nespecialist. Octavian Juncu, directorul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru electronica, mi-a confirmat de la bun început părerea.

— Ce să vă spun? De la ingheta de pe stradă și pînă la cel mai teribil avion, totul înseamnă electronică încorporată. Asistăm la o expansiune spectaculoasă a informaticii care, în forme mai mult sau mai puțin directe, au răzbit în aproape toate spațiile existente noastre. Mai trist este că trăim într-o lume în care se acordă deseori atenție construirii unor arme deosebit de sofisticate, și atunci, minuirea mașinii electronice poate deveni primejdioasă.

— Folosirea acestei științe, a acestei tehnici — pentru că de multe ori este greu să se vadă unde se termină tehnica și unde începe știința — ține, totuși, de om.

— Da, și toată această revărsare de invenții și performanțe tehnice trebuie folosită în scopuri nobile.

— Poate vom încerca, veți încerca, mai bine spus, să punctați citeva dintre realizările cercetătorilor institutului. Industria electronică este actualmente unul dintre principalii generatori de progres tehnic în economia românească.

— E firesc, nimeni nu poate fi astăzi competitiv fără electronică. Optimizarea procesului de producție se realizează prin calculatoare. Electronica, rezultatele cercetărilor din domeniu contribuie hotărîtor la creșterea productivității muncii, la ridicarea calității produselor, la introducerea în fabricație a tehnologiilor noi, la perfecționarea metodelor de conducere și organizare a producției. E foarte greu să te oprești asupra unui exemplu sau altuia și, apoi, mai ar fi ceva: n-am vrea să

se înțeleagă că noi, electroniștii, facem totul. Cercetările sînt de grup, parcurg etape succesive, încep între institutele de cercetări și se finalizează în întreprinderi, cînd se construiesc instalațiile. Multe, extrem de multe produse sînt rezultatul unei încercușări de discipline foarte numeroase.

— Dar se știe că astăzi tipologia oamenilor de știință nu se mai reduce la specialiști, ci include un număr din ce în ce mai mare de cercetători „interdisciplinari”. Epoca noastră este dominată de necesitatea lucrului științific în echipă, nu se poate fără colaborare. Pe cine mai miră acum faptul că un medic, nu numai că folosește curent tehnica de investigație electronică, dar este, adeseori, alături de eminenți ingineri electroniști, autorul unor brevete de invenție?

— Desigur, exemple din domeniul electronicii medicale s-ar putea da foarte multe. Esențial este că cercetările tind spre creșterea complexității structurilor electronice, dublată de miniaturizare, ceea ce va duce la o mai puternică concentrare de inteligență artificială în structura aparatului electronic medical. Protezarea electronică începe să ia amploare atît prin miniaturizare, fiabilitate, durată de autonomie, cît și prin softul ce i se va include. O parte din ea intră în robotica medicală. Noi venim cu cunoștințele noastre, medicii cu ale lor...

— ...Iar beneficiar este pacientul.

— Omul! Asta este valabil pentru absolut toate domeniile în care colaborăm, chiar dacă uneori contribuția noastră nu se remarcă la prima vedere. Am să vă dau un exemplu. Au fost create foliile de plastic. Lumea zice că aici e chimie. Așa este, dar e și electronică. Cînd subțirimea foliei ajunge la ordinul micronilor, ea nu mai poate fi controlată decît cu sisteme electronice foarte

complicate. În domeniul motoarelor electrice, spre a lua alt exemplu, noțiunea de mașină electrică este mult mai largă decît cea folosită pînă acum. Asocierea mașinilor cu electronica de putere și comandă cu sisteme de microprocesoare a permis realizarea unor performanțe notabile, atît din punct de vedere al randamentelor, cît și al regimurilor staționare și dinamice. Calculatoarele electronice au un dublu rol: proiectarea optimă și comanda mașinilor pentru obținerea unor performanțe ridicate.

— Asta înseamnă, mai simplu spus, o mașină mai ieftină și mai bună...

— ...o mașină care face mai mult decît omul. Într-un furnal ca să scoți oțel de foarte bună calitate trebuie să controlezi atît de multe puncte și să iei atît de multe măsuri deodată, încît ești depășit de timp. Mijloacele electronice fac astăzi totul. Într-un avion supersonic, de asemenea, zborul este suprapraveheat electronic. La o viteză mai mare decît cea a sunetului pilotul n-are vreme să ia decizii, simțurile sale sînt depășite.

— Să acceptăm, totuși, că mașina este mai teribilă decît omul? Creierul electronic este creat, pînă la urmă, de cel uman, cel mai minunat rezultat al progresului întregului univers în miliarde de ani.

— Există astăzi o întregă literatură cu acest subiect — raportul dintre creier și mașina electronică. Disputa, cine este înainte, omul sau calculatorul, este, după părerea mea, stupidă. Mașina nu va lua niciodată inițiativa și nu va determina acțiunile factorului uman. Calculatorul nu va putea prelua organizarea în mod creator a unei societăți, o poate doar ajuta. Insuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrăgea atenția într-una din recente sale cuvîntări că nu trebuie să lăsăm totul pe seama electronicii. Omul

rămîne factorul primordial. Calculatorul este, cum îl numea un filozof al informaticii, „imbecilul de geniu”, pentru că execută fără să gîndească. Programele sale i-au fost prescrise tot de un specialist uman și sînt, de fapt, o colecție de rutină dintr-un anumit domeniu de activitate intelectuală. Un „sertar” de inteligență artificială înseamnă, de fapt, foarte multă inteligență umană, iar o mașină electronică — memoria în care s-au adunat experiența și interpretarea unor mari specialiști. Calculatorul urmărește și îndeplinește cu rigurozitate niște instrucțiuni, oferă precizie mare într-un timp foarte scurt. Am creat, de pildă, în colaborare cu I.C.S.I.T.T.C.M. un sistem automat de măsurare multicotă, pentru piese complexe. Precizia sa ajunge pînă la 100 de cote. Se folosește în principal la arborii cotiți pentru motoare cu ardere internă. Sistemul, nu numai că măsoară rapid toate cotele, dar și interpretează măsurătorile, face calcule statistice ale felului în care decurge fabricația și arată, cînd este cazul, unde este instabil reglajul mașinii. Prin mijloacele clasice, astfel de măsurători ar lua zile întregi. Prin aportul electronicii totul durează citeva minute. Dintre ultimele realizări face parte și aparatul care sortează rulmenții după zgomot. Calitatea unui rulment este strict legată și de respectarea cîmpului de toleranță. Controlul lor nu e simplu și dădea mare bătaie de cap fabricilor. După zgomotele emise de rulmenți s-a făcut un spectru de frecvență, cu ajutorul căruia se determină imperfecțiunile de fabricație. Trenul de aterizaj al unui avion, ca să continuăm exemplificările, este supus, la impactul cu pămîntul, unor eforturi înimăgînabile. Un simulator electronic pune un asemenea tren de aterizaj la tot felul de probe înainte de montarea sa. O mare economie adusă de creația electronică noastră s-a realizat prin sistemul de cîntărire din mers și fără eroare, a vagoanelor încărcate cu cărbune pentru centralele electrice. Cea mai nouă

realizare a institutului nostru despre care v-aș putea vorbi — într-adevăr o performanță pe care România a realizat-o cea dintîi între țările socialiste este aceea a sateliților de pasaj. Cercetările noastre au vizat mai demult comunicațiile prin intermediul sateliților, recepționarea prognozelor meteo prin intermediul sateliților geostaționari — cei ce se învîrtesc o dată cu pămîntul. Nu numai că avem în țară, dar am și exportat asemenea sisteme. Acum am dezvoltat un nou echipament pentru sateliții ce se învîrtesc în jurul pămîntului — de pasaj — sisteme teribile de complicate, pe care le fabrică doar citeva firme în lume. Este rodul unei colaborări a specialiștilor din întreaga țară. Alături de noi au lucrat I.C.P.E., Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mecanică fină, Întreprinderea de mașini-unelte București, Întreprinderea de mecanică fină „Steagul Roșu” Brașov. Avem tehnologii de vîrf, putem face lucruri bune, de nivel mondial, pe plan C.A.E.R. avem prioritate și exportăm inteligență artificială. Acum se pun la punct noi tehnologii, totul este în avalanșă.

— Și în viitor?

— În viitor? Explozia informațională va continua. Puterile tehnologice ce au rămas deoparte se vor electrifica și ele. Mașina de calcul, produs al creierului uman va îngădui mai departe creierului uman să-și mărească zona de explorare. Vor dispărea niște meserii, vor apărea altele...

— Și omul?

— Omul va face toate acestea! În 10 ani nu va mai exista muncă de rutină, care este atît de obositoare. Electronica ne va scuti de efortul fizic. Calculatorul nu obosește și nu se plictisește niciodată. Omul este însă un produs al naturii, nu poate trăi fără mișcare. Electronica ne va da libertatea totală de a ieși la soare, de a face un alt fel de efort fizic — acela sportiv. Apoi, vom fi mai liberi pentru creativitate.

LIANA MOLNAR ■

Ce și cine este tânărul Vasile Drugă la Intreprinderea de Mașini Unelte Bacău? Este strungar la secția de sculărie, un specialist de marcă, deși nu implinise 30 de ani, colegii vorbeau despre el cu respect („a cincea nu se ia ușor la vîrsta asta, sînt examene grele și el le-a luat pe toate”), a parcurs mai multe cursuri de policalificare, așa că este și frezor și mașinist pentru mașini mobile și conducător auto profesionist și desenator tehnic. Biografia sa se aseamănă celor ale colegilor săi de generație: a absolvit școala profesională, a fost repartizat la I.M.U., a urmat și cursurile liceului la seral, s-a căsătorit, soția lucrează în aceeași secție, are o fetiță de 7 ani.

După 12 ani, este aici un om de bază, i s-a încredințat o sarcină profesională de mare răspundere, adică se ocupă de gospodărirea și asigurarea cu SDV-uri pentru secția roți dințate. E nevoie de psihologie, de tact, pe unii nu-i prea „doare inima” dacă sculele se strică, alții au o tendință „chiaburească” de a stoca tot felul de scule, ori, îmi mărturisise interlocutorul meu, nu e ușor să-i convingi pe oameni să renunțe la un anumit simț de proprietate, să-i lămuiești că sculele stocate (chiar în dulapul personal) nu produc. Mai sînt probleme și cu refolosirea unor scule și dispozitive defectate, întrucît, de regulă, nu se strică decît o parte care trebuie înlocuită, așa s-au obținut multe economii și, mai ales, producția nu stă. La sculărie, se realizează produse de cea mai înaltă complexitate, inclusiv operațiuni de uzină pentru realizarea unor piese componente ale mașinilor unelte proprii, chiar ale celor din import. Rezultatele sînt, firește, pe măsura muncii oamenilor, planul se realizează. Se realizează și se depășește și retribuiția.

Vasile Drugă vorbea cu ușurință despre profesia sa, cu satisfacție și generozitate despre colegii săi (cum ar fi subinginerul Scorțean, adjunctul șefului de secție, care e și secretar de partid și care a reușit, după liceu, să urmeze, tot la seral, cursurile facultății de subinginerii), mai greu vorbea despre sine. Era și emoționat pentru că urma ca adunarea generală să discute cererea sa de intrare în rîndul comuniștilor, „adică în rîndul lumii, cum-mi-a zis primul meu maestru”. L-am întrebat cu ce gânduri, cu ce sentimente împlinise acest important eveniment din viața sa. „Păi pînă acum, noi în secție am economisit 5 000 kg materiale ferose, peste 25 kg carburii metalice și alte cîteva sute de kg care vor fi predate furnizorului. Eu știu ce importanță are secția noastră, ce mai avem de făcut, știu că se poate face mai mult.

Cele mai importante sarcini se discută întotdeauna în organizația de bază. Am să particip și eu acum la aceste dezbateri, sper să mă pot implica mai bine și în meserie. În munca noastră, în afara problemelor de tehnică, multe sînt problemele de suflet, de conștiință, de răspundere, disciplină, seriozitate. Un comunist nu e numai un bun profesionist, el e și un om care știe să umble cu sufletul oamenilor.

unelte speciale („o secție de referință, în care se realizează mai ales unicate”), mai avînd și cite o idee despre care nu-și puneau problema dacă e invenție sau inovație, important era să verifice dacă era bună, a reușit să ajungă unde și-a propus, în sectorul care e considerat, pe bună dreptate, „creierul” întreprinderii. Era stăpînit, și el, cînd am stat de vorbă, de aceeași emoție, urma, la rîndu-i, să fie

ductia începe cu proiectarea produselor și a SDV-isticii, cu pregătirea fabricației și de acest început depinde adesea totul. Avem o mare răspundere față de producție și nu doar față de producția noastră, căci noi sîntem furnizori de mijloace de muncă, deci de noi depinde și producția altor întreprinderi. De cînd lucrez în proiectare, mă gîndesc mereu la ce spunea Brîncuși: „nu e greu să faci un lucru, ci e

ceea ce ar trebui deja să știm. Cum anormal mi se pare și să realizăm pe strung un șurub care lipsește. Dacă l-am avea, ar costa 15 bani, dacă ni-l facem singuri, costă 7 lei. În producție, avem nevoie de creșteri reale, nu creșteri în hîrtii. La o întreprindere modernă, ca a noastră, în operația de uzină nu trebuie să fie un desen. Omul trebuie să știe exact ce are de făcut. Cînd el are o plajă prea mare de alegere și de decizie, pierde timp, caută, pipăie, bijbie. Și SDV-istica înmagazinează informație, de fapt totul este informație. Sînt încredințat că producția va înregistra salturi incalculabile în organizare și sînt decise, ca specialist, să mă implic în acest proces care n-are trebui să sperie pe nimeni și care, de altfel, nu va veni de la sine. Producția se va schimba din ce în ce mai des, trebuie să fim mereu pregătiți, să avem disponibilitatea psihică și pregătirea profesională necesare. Sigur că nu e comod, dar ce mai e comod în acest sfîrșit de secol? Unui comunist i se cere să aibă spirit revoluționar, să promoveze curajos noul, să lupte chiar pentru impunerea lui. Viața noastră viitoare, munca noastră viitoare vor cere tot mai multe și mai frecvente înnoiri. Și oamenii, și noi trebuie să ne perfecționăm, nu doar tehnica. Se va merge tot mai mult la știință, la cunoaștere exactă. Un bun sistem informațional începe să aibă și o semnificație morală și chiar politică. Lucrurile devin clare, contează faptele, nu vorbele. Chiar și tu, ca om, începi să simți că valorezi atîta cît faci într-adevăr, cît dai realmente societății. De-asta vreau să fiu comunist, adică nu pentru că intrînd aș dobîndi vreun statut privilegiat ci pentru că, dimpotrivă, în această calitate, mă simt obligat ca împreună cu tovarășii mei, să acționez pentru a împlini mai bine viitorul. Adică pregătindu-l”.

Cei doi tineri de la întreprinderea băcăuană nu reprezintă, neapărat, cazuri de excepție. Fac parte numai dintre „oamenii de bază” ai întreprinderii, adică dintr-o majoritate firească. Starea de excepție, cită o fi fost, era determinată numai de faptul că ei urmau să intre în rîndul comuniștilor. Adică tot într-un numeros detașament muncitoresc, „în rîndul lumii”, cum cu înțelepciune zicea mlastrul lui Vasile Drugă. Iar faptul că ei, în aceste momente în care emoția nu poate lipsi, se gîndeau tot la munca lor este, la urma urmei, un fapt firesc de viață. Pentru că în partid intră oamenii de nădejde, oamenii cei mai buni care-și doresc, de asemenea firesc, să fie și mai buni.

DUMITRU DINU ■

Intrînd în rîndul comuniștilor, doi tineri își exprimă hotărîrea de a fi:

Oamenii cei mai buni care-și doresc să fie și mai buni

El trebuie, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea din 29 aprilie a.c., să-și ceară sieși foarte mult și trebuie să știe să-i determine și pe alții să fie mai buni. Și în meserie și în viață”.

Și în meserie și în viață, un alt tînăr „de bază” al întreprinderii, inginerul Gheorghe Roșca a reușit să demonstreze că pariul pe care-l pusese cu sine, în 1982, cînd a absolvit facultatea la Iași, a fost cîștigat. Și-a dorit să lucreze în proiectare și, după primii doi ani, în care a lucrat la atelierul de montaj mașini

discutat pentru primirea în partid. Care erau preocupările, gîndurile lui? Cele mai multe, legate de meserie. „Sînt necesare soluții și mai bune pentru micșorarea și chiar eliminarea consumului de bronz și aluminiu. Avem privilegiul de a aborda tehnologii de vîrf, comparabile la nivel mondial, și trebuie să găsim soluții pe măsură. Fără o competență și o exigență deosebită a compartimentului de proiectare, nu se poate ține pasul cu revoluția tehnico-științifică, cu noile tendințe în fabricarea de mașini unelte, cu ritmul mondial al productivității muncii. Orice s-ar spune, pro-

greu să fii pregătit să-l faci”. Eu, de pildă, aș putea proiecta o farfurie zburătoare, dar problema e: din ce-o fac? În munca noastră, e nevoie de o corelare absolută între informație, aprovizionare și proiectare. No: nu ne jucăm în spațiul posibilului, ci rezolvăm probleme adesea „fierbinți” în zona realului. O realitate care nici nu așteaptă, nici nu iartă. Ca membru de partid, asta mi-am propus în primul rînd: să insist și mai mult pentru perfecționarea sistemului informațional care ne stă la dispoziție. Nu mi se pare normal să pierdem timp și să cheltuim bani prin delegații ca să vedem

Pe biroul lui Ioan Josu, președintele C.A.P.-ului Topolovățu Mare, lîngă interfon, stau aliniați trei știuleți cu boabe împlinite, aurii. Adevărate buletine de știri ale cîmpului, aducătoare de vești bune. În încăperea tapetată cu rafturi de bibliotecă miroase a pine caldă. O pită cît roata carului adie cu acest „aer condiționat” de tip agricol. Așezată pe o carte, parcă tîlmăcește printr-un simbol credința lui Ioan Josu că prima lucrare într-o agricultură modernă trebuie să fie răsfoitul tratatelor de specialitate. Pinea abia a ieșit din dogoarea cuprului și așteaptă acum să fie gustată de președintele C.A.P.-ului. De cînd pune chiar el viza finală C.T.C. pe pita frîmîntată în fiecare schimb la brutărie, calitatea ei s-a îmbunătățit. Căci Ioan Josu, care a reușit să aducă în vitrina cu trofee a C.A.P.-ului din județul Timiș nu mai puțin de 7 titluri de Erou al Muncii Socialiste și de Erou al Noii Revoluții Agrare precum și 3 drapele pentru locul întîi pe țară, nu acceptă decît munca de nota zece, cu atît mai mult în domeniul pîinii, examenul final și emblema agriculturii.

„Tovarășul președinte s-a dus la liniile tehnologice unde se verifică un aparat de automatizare”, ni se spune. Termeni de industrie la zi în vocabularul C.A.P.-iștilor! Dar mirarea dispare cînd intrăm în halele de fabricare a sucurilor de fructe și a conservelor de legume, ridicate de curînd în ograda cooperativei agricole. Autoclave pînteoase cu temperatura ținută în friu de termostate electronice bolborosesc ca retortele unui alchimist: al toamnei transformînd poamele pîrguite ale livezii într-o licoare limpede și aromată. Sti-

cele sprintează una după alta pe bandă spre întîlnirea la punct fix cu duza care revarsă în ele jeturi de lichide colorate. Lîngă utilaje, țărani în halate albe apasă pe cite un buton, învîrt cite o manetă, strînind parametri tehnologici. Locuitori ai comunei care parcă s-au indeletnicit din tată-n fiu cu industria. Discută despre automatizare cu firescul unui „bună ziua”. Și asta datorită fabricuței construite în regie proprie în coasta lanului de porumb. Primul ei proiectant a fost gîndul acestui neliniștit căutător de mai bine, Ioan Josu.

O bucurie:

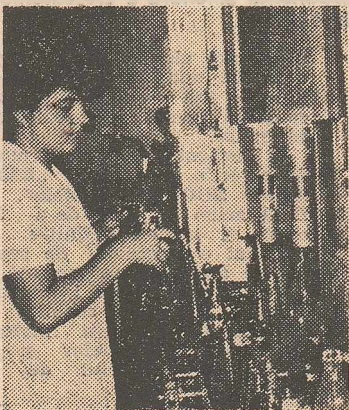
Sucurile de Topolovăț

„Mă durea sufletul cînd vedeam cum se stricău fructele căzute din pomi pînă la ușa drumului întreprinderii Vinalcool, spune. Producerea țuicii din mere se face însă cu randamente slabe și mai costă și transportul. Ne-am zis că mai economic ar fi să nu le mai vindem la preturi mici ci să le prelucrăm proaspete chiar la noi în cooperativă, transformîndu-le în sucuri concentrate și diluate. Să poată bea oamenii, și în special copiii, vitamine în stare naturală. Totodată s-a stabilit și populația comunei, căci tinerii nu mai fac naveta spre oraș cu abonaamentele C.F.R. în buzunar. Îi așteaptă o industrie la doi pași de casă”.

În depozit s-au ridicat niște

dealuri de borcane cu ardei murați, cu castraveți de diferite dimensiuni, de la 2 centimetri la 5, cu compoturi din toate soiurile de fructe. Încăperea alăturată a devenit împărțită divers colorată a sticlelor cu sucuri și nectare de mere, pere, vișine, cireși, piersici. La o producție pe oră de 5 000 de conserve, de 3 tone de legume prelucrate și tot atîtea de fructe, a trebuit să se „angajeze” și un motostivuitor. Acum, specialiștii de la Topolovățu Mare pergătesc și cocktailuri din sucuri de mere, morcovi, sfeclă și varză. Astfel, la vitaminele A, C, B1, B2, zaharurile, acizii

să nu fermenteze în organism. Astfel, ele pot fi consumate și de cei cu afecțiuni digestive. Experții de peste hotare au apreciat calitatea sucurilor și nectarelor noastre, mai ales cînd au văzut că indicele refractometric, indicatorul conținutului de substanțe nutritive,

urcă la 11 față de numai 7 înregistrat la juice-urile lor”.

Ioan Josu a devenit nu numai specialist al producțiilor mari la hectar ci și al recoltelor de idei. La marginea comunei, de-abia își mai ținea în picioare zidurile încovoiate de vreme o moară de mult pensionată. Președintele C.A.P.-ului a văzut însă în mașinăriile ei sclerozate de bătrînețe viitorii kilowați pentru secția de sucuri și conserve. A supus-o unui tratament de geriatrică refăcîndu-i barajele, stăvilarele, mecanismul și acum — produce 270 de kilowați — asigură astfel necesarul C.A.P.-ului, ba uneori livrează energie chiar sistemului energetic național. Pe malul lacului s-a amenajat și o bază de agrement pentru

săteni, iar în viitor, riul Bega ar putea învîrta aici, gîndesc oamenii, vreo 8 microhidrocentrale.

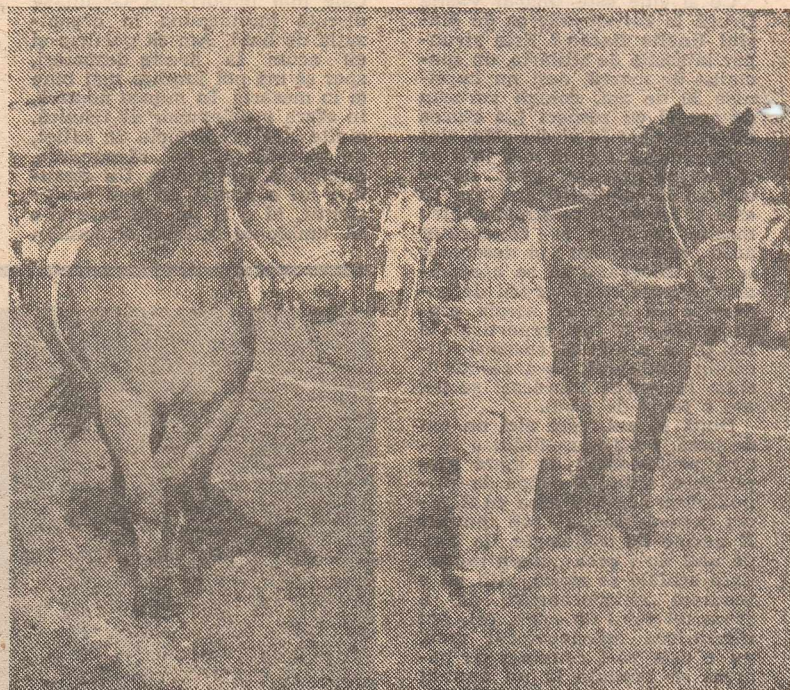
Acum trei decenii, un flăcău cu rădăcini adînc înfipite în pămîntul Topolovățului pe nume Ioan Josu a preluat conducerea cooperativei agricole de producție. De atunci, a semănat mereu și ideile în brazdă. Anii s-au scurs unul după altul numărîndu-se mai mult în recolte bogate și țărani de atunci a devenit doctor în științe agricole. Nu s-a lăsat pînă a avea oboștească nu a crescut de 10 ori și C.A.P.-ul nu a urcat mereu pe podiumul frunțașilor. Acum, ultima inițiativă de producere a sucurilor și conservelor va aduce beneficii în valoare de 200 de milioane de lei dublînd zestrea comunei. Și totuși Ioan Josu e nemulțumit. S-a grăbit, a ridicat fabricuța care merge ceas și produce de un an, dar nu i s-a stabilit încă prețul pentru sucuri și nectare deși a înaintat formele respective din primăvară. Ne întrebăm și noi cînd vor ajunge sticlele cu băuturi delicioase și hrîntitoare purtînd marca Topolovățu Mare la consumatorii din toată țara?

Părăsim modernele linii de fabricație însoțiți de președintele cooperativei agricole. În curte, un măr rumen în obraji s-a rostoglit din muntele de fructe și s-a ascuns după niște lăzi. Ioan Josu se apleacă parcă mîngîindu-l cu inima și-l readuce în grămadă. Doctorul în creșterea porumbului îmbrăcat cu geacă de piele a păstrat dragostea țăraniului pentru fiere care rod al pămîntului și grija ca în ograda lui toate să fie așezate la locul lor.

FLORIN CONDURĂTEANU ■
Fotografie de PAUL AGARICI ■

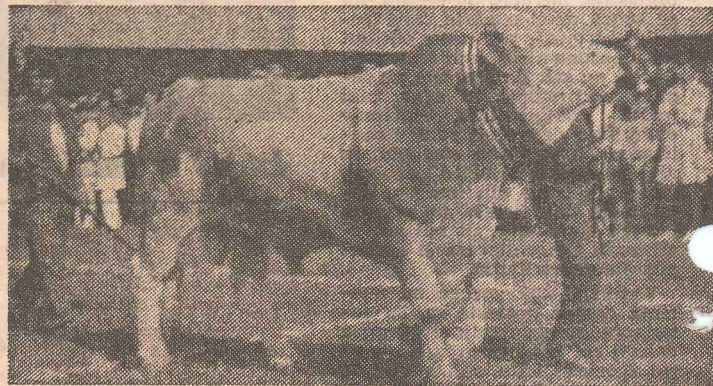
Nu întâmplător, expoziția de la Săliște a fost dominată de prezența rasei de vaci Bălțata românească. Aceasta își are originea chiar în județul Sibiu.

În unele situații, un cal adevărat face mai mult decât 180 de cai putere. Mai ales când este ca aceștia din imagine, crescuți la I.A.S. Mediaș.

Și zootehnia are vedetele ei

O experiență pe care dorim să o vedem repetată în cât mai multe din comunele noastre :
EXPO AGRO ZOO, Săliște-Sibiu

Capul de afiș al expoziției a fost taurul Veșanu, descinzând parca din zimbrii pădurilor românești.

„Tilișcanu-i om mindru”, glăsuiește un vers popular. Dumitru Stancă (în imagine, împreună cu fiul cel de ajutor, tot Dumitru) are de ce să fie : a obținut premiul I pentru oile și berbecii săi. El nu spune „am ameliorat”, ci „am făcut rasă bună”. Știința lui izvorăște, oșader, nu atât din cărți, cât din experiența milenară a crescătorilor de oi din Tilișca.

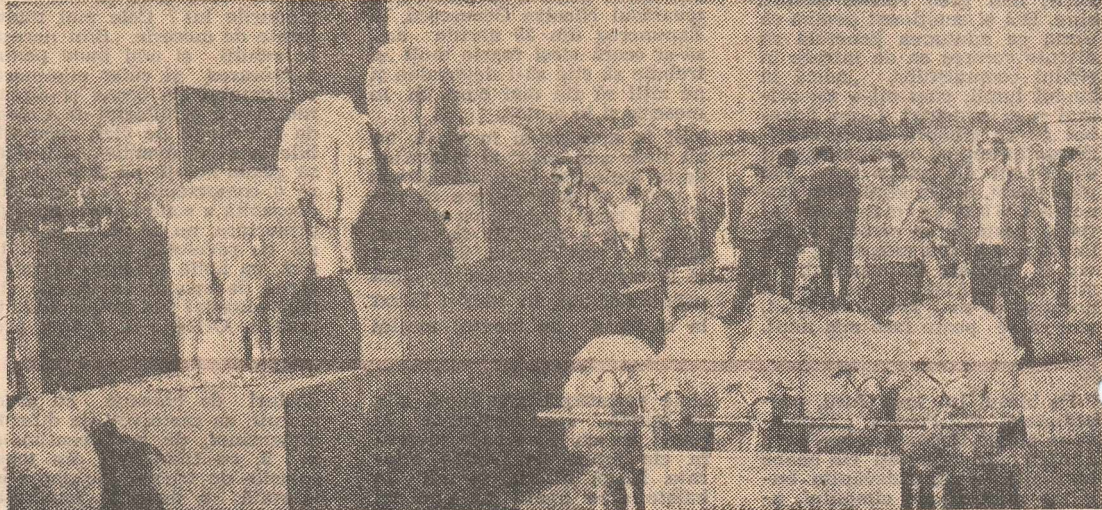
În ultima duminică a lunii septembrie, Săliștea Sibiului a constituit punctul de atracție al locuitorilor județului. Personalul de dimineață a înșirat pe drumul gării un convoi uman, lung de aproape un kilometru. Peste o mie de autoturisme au inundat puțină cîmpie care, înspre sud-est, dă deschidere comunei împresurate de dealurile ce urcă molcom spre Munții Cibinului. Curse de autobuze, special organizate, au mai adăugat și ele câte ceva la acest puhoi uman. Sătenii de prin împrejurimi au bătut drumul pe jos, mulți îmbrăcați în frumoasele lor straie alb-negru, ca pentru o sărbătoare. Au venit aici mii de tărani cooperatori sau cu gospodărie individuală, specialiști și cadre de conducere din mai toate unitățile agricole ale județului să arate cele mai performante realizări ale lor sau să vadă cu ce se mîndresc fruntașii, și teji să învețe unii de la alții. S-au aflat aici și mai mulți orășeni, care neamîntrind poate de mult într-un staul de vite, au vrut să vadă cu ochii lor ceea ce a adus noua revoluție agrară despre care tot scriu gazetele. Au sosit la Săliște elier și profesori universitari din Timisoara și Cluj-Napoca, cercetători din București și alte centre, precum și cadre de

conducere ale direcțiilor agricole din numeroase județe ale țării — toți dornici să cunoască și să învețe din realizările sibienilor.

În termeni exacti, acest punct de atracție s-a numit „EXPO AGRO ZOO Săliște-Sibiu”, aflată acum la cea de-a 3-a ediție și intrată definitiv în circuitul expozițiilor de renume de acest gen, organizate la noi în țară, care i-a reunit într-un veritabil schimb de experiență pe marii maeștri ai creșterii animalelor și ai cultivării pămîntului de pe meleagurile sibiene.

În prezența conducerii Comitetului județean Sibiu al P.C.R., și a unor reprezentanți ai conducerii Ministerului Agriculturii, în fața fiecărui stand au avut loc discuții vii, concrete, la obiect — adică cu exemplul în față — care au urmărit să extragă esența experiențelor valoroase, să prezinte posibilitățile și căile de generalizare a acestora și să găsească numeroase răspunsuri pe care le cere în practică înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare.

De pildă, prin multe exemple oferite atât de unitățile agricole cât și de tărani cu gospodărie personală, expoziția a îndreptățit concluzia că nu mai este valabilă teoria că, după ce atinge o greutate de 400-500 kg, o bovină crește pentru

Oile de la Stațiunea de cercetare și producție Cristian s-au urcat pe podium înaintea festivității de premiere. Să fi știut oare rezultatul ?

Fotografii de VIRGIL SIMION și FRED NUSS

lapte sau pentru tăiere mînincă mult și valorifică puțin, deci n-ar fi rentabilă. Dimpotrivă, standurile și catalogul expoziției au arătat aproape ca o regulă matematică proporționalitatea directă dintre gabarit și performanțele productive. N-am văzut vaci sub 600 kg, iar recordurile la producția de lapte aveau toate între 700 și 800 kg, în timp ce taurii ajunși la greutatea similară au dovedit că se poate realiza un spor zilnic de peste un kg, în conformitate deplină cu cerințele unei zootehnii intensive și eficiente. Evident, mîntea sîmîna omului, am putea spune chiar sufletul lui, sînt în acest sens decisive. S-a dovedit, de pildă, importanța deosebită pe care o are ameliorarea, dirijarea atentă a factorilor genetici. Exemplul cel mai concludent — dar nu singurul — îl oferă „familia” Veșanu. Despre istoria ei vom relata ceva mai încolo. S-a mai dovedit că toate aceste animale performante cresc liber sau în pădcuri, nu înghesuite pe metru pătrat în grajduri, și că tocmai această libertate le conferă, împreună cu factorii genetici, capacitatea de a deveni o „uzină” care transformă cu maxim randament hrana.

Faptul că această specie de animale — reprezentată aproape în totalitate prin rasa Bălțata Românească — a captat în-

teresul tuturor celor prezenți la expoziție nu este întâmplător. Căci, Bălțata Românească își are originea chiar în județul Sibiu, din anul 1890, când un crescător de vite din Mediaș a importat primele exemplare de taurine din rasa elvețiană Simmental. Prin încrucișarea cu rasele de vaci autohtone, dirijată după anul 1918 și susținută puternic prin importarea, într-un singur an, a nu mai puțin de 325 de tauri direct din Elveția, noua rasă s-a generalizat în județul Sibiu și a început să se extindă și în alte zone. Si a avut toate atuurile pentru aceasta căci, în anul 1936, vaca „Luegga” a unui crescător sibian a fost declarată „Regina laptelui” din România pentru producția de 8992 l.

Și chiar dacă azi, după mai bine de 50 de ani, o asemenea performanță a fost depășită doar cu puțin („Veșanu” prezentată în expoziție a atins la cea de-a 5-a lactație 9429 l lapte), în condițiile noii noastre agriculturi socialiste obiectivul central este acela ca excepțiile să devină regulă. Iar un asemenea obiectiv este pe cale de a fi atins la I.A.S. Agnita, Apoldu de Sus sau Mediaș, unde se obțin producții medii între 4440 și 4600 l pe fiecare vacă, în numeroase gospodării ale populației (unde frecvent se obțin producții între 3500 și 7000 l pe vacă).

Dar el trebuie realizat în tot județul. Unei asemenea cerințe puse de noua revoluție agrară i-a răspuns și expoziția sibiiană, al cărei profil cuprinzător — de la creșterea bovinelor, ovinelor și a păsărilor la creșterea iepurilor și a animalelor mici de blană, de la pomologică și legumicultură la floricultură și apicultură — a favorizat o largă dezbateră, un amplu schimb de experiență care să contribuie la înfăptuirea tuturor programelor speciale de dezvoltare a agriculturii județului.

Pentru publicul larg, mare a atracție a constituit-o fără îndoială festivitatea de premiere — o adevărată paradă a vedetelor, desfășurată după toate regulile genului : o comisie de bonitare (juriul) care a cîntărit, a măsurat, a investigat, a calculat și în final a clasificat fără părtinire patrupelele : un prezentator care și-a dat silința să semene cu un veritabil disc-jockey, permițându-și adeseori să intre în viața privată a animalelor : un public curios și adeseori invidios („d-apoi vaca mea de-acasă nu-i cu nimic mai rea ca asta”) sau doar curios ; și, bineînțeles, laureatele (sau laureții), trecînd — împreună cu stăpînii lor — mai mîndre sau mai timide, mai furioase sau mai înfricoșate, după cum au fost învățate. Animalele din gos-

Ogoare muncite și răsplătite de rod

În drum spre hambare

Am făcut zilele acestea un drum prin toamna județului Dolj, un drum frumos printre ogoare muncite și răsplătite de rod, de la Craiova până pe valea Desnățuiului. — o secțiune prin rotundul agricol al acestui sud românesc. Nimic mai firesc decât să vezi la ceasul acesta al socotelilor de toamnă cu pământul și cu propria muncă, după care fiecare va dormi așa cum și-a așternut, să te întimpline de-o parte și de alta a șoselei ogoare nesfârșite, înegrite de prospețimea brazdelor întoarse pentru însămînțări, altele discuite sau aflate în diverse faze pregătitoare, sau altele cu lanuri mari de porumb „din care abia se vede calul și călărețul”. Am întâlnit activiști de partid și de U.T.C., ingineri, primari, profesori universitari, sau de liceu, cu elevii și studenții lor, președinți de CUASC mecanici și cooperatori, în mijlocul porumbiștilor, în podgorii, pe tarlalele de cartofi, pe remorci, combine și tractoare și pretutindeni am avut sentimentul că pe toți i-am găsit la locul lor, acolo unde era firesc să fie în clipa aceea rodnică și necesară.

Dacă vrei să întâlnești în schimb pe cineva la Comitetul județean de partid Dolj, n-ai altă șansă decât să fii aici la prima oră. La ora 7 și jumate ești așadar în biroul tovarășului Nicolae Nicolae și afli că fiecare activist e pe teren până seara târziu — culesul acestei toamne ca și al celor precedente și al celor ce vor urma avind directă legătură cu organizatoric, cu propagandă și cu toate celelalte sectoare ale muncii de partid.

În județul Dolj și-a mutat sediul de activitate și o brigadă de șapte tovarăși din diverse sectoare ale Ministerului Agriculturii, lucrează deja aici de o săptămână și vor rămâne în continuare până la terminarea recoltatului și a însămînțatului de toamnă. În fiecare dimineață, la această oră, se prezintă note de constatare de pe teren care se discută fiecare în parte centralizându-se situația pe ansamblul județului. Numele CUASC-urilor Plenita și Virtosu vor reveni de câteva ori în discuție. Însămînțările, știuletele necules, balotul de paie, discurile sunt noțiunile cele mai frecvente din vocabularul material al activiștilor până în clipa în care un telefon venit din marginea județului, dinspre Bechet, umple biroul tovarășului Ciobanu Ion de problema orezului: în județul Dolj sint 6.000 ha de orez. În zona Bechet, furtuna din 12 august a culcat la pământ o bună parte din lanuri astfel încât în cele căzute nu mai pot intra combinele. Se va lucra manual și cu combinele, menținându-se viteza de recoltare. Faptul că șefa de fermă de la C.A.P. Bechet a secerat o zi întreagă ca orice cooperatoare e o dovadă că și orezul e la el acasă printre oamenii Doljului.

Problema care se pune atât la orez cât și la porumb sau cartofi e să se stringă absolut totul de pe cimp astfel încât recuperarea în agricultura acestei toamne, într-un județ afectat puternic de secetă (n-a mai plouat din mai, cind porumbul a legat greu la temperatura de 40 grade iar florile „au avortat” pur și simplu pe această arșiță prelungită), recuperarea fiecărui bob, fiecărui știulete, fiecărui cartof face parte din programul nostru general de riguroasă gospodărire a avutului național.

Pe tarlău Cringu a Fermei nr. 4 aparținând C.A.P.-ului Segarcea, recoltatul porumbului a început încă din 15 septembrie. Remorci, utilaje pentru prelucrarea maselor vegetative, rutieristi, combine, căruțe sint în plină și normală forță agricolă. Combina autopropulsată C-6 are o remorcă proprie pentru știuleți iar în paralel cu ea, în același ritm, înaintează un tractor

cu remorcă în care sint suflatoarele și masa vegetativă, încă suculentă a tulpinilor tocate pentru siloz. Cele două mecanisme, tractor și combină, merg așa îngemănate de la un capăt la altul al lanului de porumb într-o imagine, binecunoscută de pe ecranele televizoarelor, dar al cărui dinamism real, văzut de aproape, îți dă senzația de forță și eficacitate. Mecanizatorii Cojocaru Ion, Trușcă Ștefan, Lițu Gabriel sau Mirea Ștefan fac bulevarde largi în mijlocul tarlalei de porumb, cele cinci combine C-6 cu monumentalitatea lor care domină lanurile prin jeturile de masă vegetativă, refulate pe gitul combinei în remorcă, se pierd într-un orizont arămiu din care vor reveni pentru a o lua de la capăt într-un flux care va ține până seara târziu. După combine vor urma imediat oamenii, cu aplecările lor ritmice pentru a recupera fiecare știulete rămas la voia hazardului în urma maslinilor, apoi după ce nici un bob nu va mai rămâne pe cimp, vor fi aduse vâlcă ca să adune tot ce-a mai rămas verde și util pentru o cană de lapte în plus. Abia după aceea se va face arătura de toamnă și însămînțările. „La vară vedeți numai griu și alci” — spune ingenera Nistor Emilia și după fața sa arsă de soare și minile ei muncite, chiar după hainele ei, în mod firesc marcate de lucrul zilnic, cu greu o poți deosebi de ceilalți muncitori ai pământului.

Un știulete despănșat are 55 de boabe pe 17 rinduri, 900 boabe în total, cam un jumate de kilogram. Cu o densitate de 30 de mii de plante scoți 15 tone la hectar, apreciază specialistul județului în agricultură exact în clipa în care dintr-un ARO sar direct în porumbiște Florescu Floarea, primărita din Segarcea și Marcu Iulian, președintele CUASC-ului. „Ați văzut ce porumb avem noi? În două săptămâni terminăm cele 1.500 ha. Am terminat primii la orz, la griu, la floarea soarelui. Ar fi rușinos să nu terminăm primii și la porumb! Asta-i realitatea”. — va conchide primărita cu o siguranță luminoasă în cuvinte care exclude orice urmă de îndoială.

Și pământul „trebuie gândit”

Deși era simbată la amiază, cind programul televiziunii își începea emisiunea „La sfârșit de săptămână”, pe solele de cartofi ale CAP Urzicuța era activitate de început de săptămână de parcă televiziunea și-ar fi deschis la această oră populara emisiune cu un reportaj transmis în direct de pe tarlalele acestui harnic sud al județului Dolj. Primarul Căpitanu Mihai ia în mână un cartof sănătos și dolofan, proaspăt scos din pământ, rotunjit din-l cu palma ca și cum acesta ar fi veritabilul simbol al autorității sale a cărui importanță rivalizează în trecut, desigur, prestația birocratică, abstractă a însemnelor administrative. Aici, în plin cimp, alături de ingenerul Grigorescu Floarea, înconjurat de mecanizatorii Nicu Ilie, Podbăniceanu Gheorghe, Dincă Marin, în plină activitate pe MRC-urile lor, în timp ce Dincă Marin, Ștamin Jan, Lupu Nicolae sau Enea Petre se pregătesc deja să încheie semănatul cerealelor păioase, statisticile pe care le vor întocmi împreună seara într-un birou al primăriei sau la sediul CAP-ului au încă starea lor concretă, mai aproape de asperitățile bulgărelii de pământ decât de calitatea abstractă a unor cifre, eliberate de orice proprietate palpabilă, exact în felul în care cartoful ajuns pe piață, în mina beneficiarului, va da seama prin puterea să-

nătoasă a gustului său de rodnicia pământului din care s-a desprins.

Din experiența anilor precedenți conducerea comunei și a C.A.P.-ului, deopotrivă implicate în prestigiul exponențial al recoltei, a învățat cit de important este pentru evitarea „scurgerilor” de energie agricolă, atât de dăunătoare circuitului calitativ al rezultatelor finale, ca recoltarea, transportul și depozitarea producției să se realizeze concomitent, fără decalaje care să scurtcircuiteze fluxul a-resta „trifazat” al unei bune organizări. Stacheta producției, ridicată la peste 20 tone de cartofi la hectar de pe cele 3.142 hectare ale C.A.P.-ului, a impus un ritm alert căruia i s-a aliat, ca întotdeauna cind hărnicia provoacă anotimpul și meteorologia, o vreme frumoasă, prielnică pentru viteze de lucru în deplină concordanță cu ambițiile și posibilitățile.

Deși erau în mijlocul unei sole de cartofi pe care se muncia într-un ritm specific unei astfel de zile de la sfârșitul strinsului de toamnă, „palma” aceea de pământ de cel puțin 50 de hectare, pe întinderea căreia oamenii se confundau în depărtare cu sacii de cartofi ridicați în picioare în urma tractoarelor, nu era totuși decit o pătrăciță pe fila de aritmetică a socotelilor zilnice făcute de ingenerul Grigorescu Floarea. În „discursul” său agrar cartofii își aveau locul lor bine precizat alături de porumb, sfeclă, însămînțări și celelalte presiuni ale calendarului agricol al toamnei. E momentul să precizăm, pentru a avea o imagine de ansamblu mai exactă asupra oamenilor și locurilor despre care vorbim, că în comuna Urzicuța (al cărui apelativ diminutiv n-o împiedică să înglobeze satul Urzica Mare în structura sa administrativă) s-a obținut la griu o producție de 6.800 kg/ha, realitate în baza căreia C.A.P.-ul ei s-a angajat să candideze la anul pentru titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare, cu o producție de peste 8.000 kg/ha. C.A.P.-ul are de asemenea peste 4.000 capete bovine și un complex de îngrășat taurine pentru care necesarul de furaje de 10 mii tone suculente, borhot, coceni tocați, tăieței de sfeclă sint un imperativ a cărui acoperire în realitate este pe măsura posibilităților acestor oameni învățați încă din cea mai fragedă copilărie că munca pământului se confundă, firesc și demn, cu propria lor viață.

Desigur, un prim factor hotărâtor al oricărei recolte, indiferent că e vorba de cartofi, porumb sau sfeclă de zahăr — și care poate să elibereze de complexul solurilor joase cu un aport freatic mai mare decit cel normal, despre care am auzit vorbindu-se frecvent în sudul județului — este mobilizarea eficientă a tuturor forțelor disponibile la această oră, exact în măsura în care pământul nostru este disponibil cu toată consecvența pentru mari recolte viitoare, colaborarea reală dintre organizațiile de partid și conducerea unităților agricole, la fața locului, în cimp, în mijlocul recoltelor, în duduul motoarelor. Faptul că la ora „imposibilă” pentru un orșean, de care aminteam la început, primarul comunei era alături de oameni, că în jurul lor M.R.C.-urile dislocu pământul cu parantezele ghearelor lor adinci iar în urma brazdelor răcolite peste o sută de cooperatori săreau „ca din arc” și stringeau cartofii în timp ce salariații comunei, cărora le dădeau o serioasă și matură mână de ajutor elevii Liceului 3 C.F.R. Craiova (veniți în zorii zilei cu un tren special, alături de profesorii lor și activista U.T.C. Nedelcu Maria), îi sorțau în saci, unii pentru sămînță, alții pentru fondul centralizat al statului și piață, acest concert „de prim” al cărui sunet și ritm specific sint atât de familiare celui care cunoaște ogoarele țării în această clipă de toamnă unică și ireversibilă, așa cum este însăși viața noastră de zi cu zi, imaginea cimpului doljean pierzindu-se în zarea indefinită a Dunării, cu tractoare îndepărtînd orizontul, cu grupuri mari de oameni aplecîndu-se și umplînd sacii în verticalitatea luminii, toate acestea fac deja parte dintr-o realitate agrară pe care n-o poate ex-

prima mai deplin decit perfectul simplu, oltenesc și netrecător, al poetului: „Niciodată toamna nu fu mai frumoasă”. Vers căruia trebuie să-i aducem completarea noastră firescă și mereu perfectibilă: niciodată toamna n-a fost mai bogată!

Ciorchini de struguri și de tinerețe

Poate nici unul din roadele cimpului nu dă mai exact senzația de plenitudine decit ciorchinele de strugure. Cartoful e bolovănos și închis la fire, știuletele de porumb e matematic introvertit, galbenul boabelor înghesuite pe cocean inspiră viguroasă rigoare, roșiile au, în contrast, o expansiune lucioasă și ostentativă, doar strugurele cu stalactita boabelor sale picurînd din tavanul jos al luminii de toamnă bucură cu grație și putere deopotrivă sufletul și gustul făcînd promisiuni personale degustătorului rafinat ascuns în fiecare dintre noi. Ciorchinele așadar — ca un însemn niciodată căzut din blazonul mereu luminos al toamnelor noastre, strîngînd în victorioasă sa lacrimă mesajul izvoarelor tainice ale rodului și în egală măsură, mesajul de muncă și dăruire al celor care veghează viața mereu vie a podgoriilor românești!

Nimic mai firesc decit să afli că la culesul strugurilor din podgoriile Segarcei, lucrează studenții Facultății de mecanică din Craiova, anii I, II, IV și V, peste 350 de studenți veniți aici împreună cu decanul Cernăianu Emil, prodecanul Mangra Mihail, secretarul organizației de partid Roman Victor și alte zece cadre didactice. Iată așadar, într-o conlucrare semnificativă viața de via — simbolul acesta străvechi al vitalității, al „viței” și vieții unui neam în perpetuă lucrare — întâlnindu-se cu cea mai tinără generație de specialiști al viitorului nostru industrial. Cu toată siguranța că după această întâlnire, mina viitorilor ingineri mecanici, exersată acum pe bobul de strugure, va atinge cu mai multă delicatețe surubul sau motorul electric ca și cum ar fi fragile produse, exact în măsura în care ciorchinele de strugure cules de ei va avea un gust și o destinație mai exactă, fiind cules de niște oameni al căror viitor este tocmai precizia și rigoarea.

Imediat după începerea cursurilor universitare, podgoriile din Segarcea s-au umplut cu explozia de culori și exuberanță a studenților instalați aici, cu masă și cazare, lingă frunza încă verde a viței, intrînd deja în ritm cu o producție medie de 30 tone struguri pe zi — minimum 50 de găleți de persoană, așa cum în sudul județului, pe ogoarele Asociației economice de stat și cooperatiste Urzicuța, peste 300 elevi veniți din Craiova și-au instalat tabăra permanentă, cu cantină și paturi, cu televizor, mingi de fotbal și table de șah, în imediata vecinătate a fermelor de tomate, ceapă și ardeioase, învățînd de pe acum prețul rodului și cinstirea pământului pe care țărănul român l-a ridicat la rang de concept filozofic într-o expresie fără egal ca aceasta: „ca să-ți dea de toate, pământul trebuie gândit”.

Acest exercițiu intelectual al „gîndirii” pământului, alături de inteligența cit și cu brațul propriu, este poate profitul cel mai mare al studenților și elevilor prezenți la strînsul recoltei într-o solidaritate exemplară alături pentru comunicarea dintre generații cit și pentru modul în care viitorii intelectuali, ingineri și specialiști, oameni ai mileniului III industrial, își vor așeza performanțele tehnice de mîine în vecinătatea productivă și temelnică a pământului natal, cu toată prețuirea pentru bătoritele palme ale țărănului.

ION ZUBAȘCU

VIRGIL SIMION

■ **O propunere** ne sosește la redacție din partea **Elenei Toader** din comuna Tuzla, strada Farului nr. 18 — județul Constanța: „Sint mamă a patru copii între 1 și 4 ani și vă scriu în numele tuturor mamelor din comuna noastră care au copii mici de crescut. Soțul meu este muncitor, eu nu pot merge la serviciu intrucit trebuie să-mi îngrijesc micuții. În comuna noastră, numărând circa 10.000 locuitori, există o singură grădiniță care are program de numai patru ore. Dacă s-ar înființa o grădiniță cu program normal sau chiar prelungit, și chiar și o creșă pentru copiii cei mai mici, multe dintre noi, mamele, ne-am putea încadra în timpul muncii, asigurând astfel în mai bune condiții viitorul copiilor noștri, viitorul țării. Supun atenției celor în drept, prin intermediul revistei, această propunere.

■ **Primum din partea Ministerului Justiției:** „În legătură cu articolul „Fișe la un dosar” publicat în rubrica „Scrisoare comentată” în revista FLACĂRA nr. 26 din 1 iulie 1988, vă comunicăm următoarele: ca urmare a verificării dosarului 922/1986 al Tribunalului județean Botoșani s-a apreciat că decizia pronunțată de această instanță prin care a fost respinsă acțiunea în stabilirea paternității copilului său, introdusă de numita **Haldan Stela**, este netemeinică intrucit în cauză se impunea completarea și aprofundarea probelor. În consecință dosarul a fost trimis Procuraturii Generale a R. S. României, cu propunerea de a se verifica legalitatea și temeinicia hotărârilor pronunțate și a se aprecia asupra introducerii unui recurs extraordinar, în vederea rejudecării procesului.

■ **Consiliul popular al Sectorului 2:** „La scrisoarea adresată redacției de către **Constantin Simionescu** din București — trimisă nouă spre competență rezolvare — scrisoare în care se arată că deși întreprinderea de Calculatoare București i-a repartizat soției sale apartamentul 112 din strada Grigore Moisil nr. 3, blocul 7, sectorul 2, aceasta nu l-a putut ocupa deoarece fusese transmis lui **Ion N. David**, vă comunicăm: soției susnumitului i s-a repartizat de către Comitetul Executiv al Consiliului popular al Sectorului 2, apartamentul 35 din soseaua Colentina nr. 58, blocul 101, unde s-a și mutat.”

■ **Aurel Huzuneanu** din comuna Cotești, județul Vrancea, factor poștal la oficiul PTT Cotești ne scrie că având 3 copii mici pentru care, conform legislației în vigoare, urma a i se plăti alocația de stat începând cu data de 1 mai a.c., a lăsat în acest sens cererea și actele necesare la diriginta oficiului respectiv, urmând ca aceea să le înainteze Direcției județene PTC Vrancea. Spre ghinionul său, tovarăsa respectivă se îmbolnăvește grav, este internată în spital suferind și diverse operații, fiind în concediu medical de peste patru luni de zile. Văzând că nu primește drepturile omului nostru se prezintă personal la direcția județeană unde i se spune că nu poate primi alocația decât din momentul depunerii cererii actuale, deci începând cu luna august; în acest fel el pierde alocația copiilor pe lunile mai, iunie, iulie — în total, peste 2.000 lei... „Nu pot s-o învinuiesc nici pe tov. dirigintă, peste care a dat nenorocirea cu boala, pentru că la mine nu se gîdea în acele clipe grele, și nici pe conducerea DJPTC Vrancea, care a aplicat legea, însă mă gîndesc că poate exista o porțiță de a intra în posesia acestui drept, pentru că nu am știut că tov. dirigintă a mea nu a mai înaintat atunci cererea respectivă.” — încheie **A.H.**

■ **Comitetul municipal Iași al P.C.R.:** „Referitor la scrisoarea prin care **Ileana Coșulea** din Iași, strada „Stejar” nr. 13, blocul I, 2, scara C, apartamentul 1, solicită sprijin pentru obținerea unui loc de muncă pentru ea și soțul său: din ancheta socială făcută la domiciliu s-a constatat că soțului, consumator de băuturi alcoolice, i s-a desfășurat contractul de muncă. Soția a fost găsită foarte bolnavă și a fost internată urgent în spital

unde s-a discutat pentru asigurarea asistenței medicale necesare. Soțul a fost ajutat pentru încadrare la Cooperativa „Prestățiunea”, iar, prin Comitetul municipal al femeilor, copiii au primit obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte. Prin cantina Consiliului popular li s-a asigurat masă caldă pentru copii. După ieșirea din spital o vom ajuta și pe tovarăsa **Ileana Coșulea** să se încadreze în muncă.”

■ **Consiliul popular al sectorului 4:** „În legătură cu scrisoarea cetățeanului **Gheorghe Grigorescu** din București, prin care se sesizează unele aspecte negative în activitatea din Piața „Progresul”, vă facem cunoscut că în urma verificărilor efectuate de organele de specialitate cele sesizate se confirmă, fapt pentru care cei vinovați au fost sancționați conform prevederilor legale. Pentru evitarea producerii în viitor a unor noi abateri de la regulile comerțului, vor fi intensificate controalele și în această zonă comercială.”

■ **„Oficiul județean de Turism Călărași** a pus anul acesta la dispoziția celor care doresc să-și petreacă un concediu plăcut, bilete pentru Poiana Brașovului. O mare bucurie cînd intri în posesia biletului, dar o mare dezamăgire la sosirea în stațiune: nici nu te prezintă bine la oficiul de cazare cînd ți se spune că în hotelurile din Poiană nu sînt locuri, motiv pentru care ești cazat în municipiul Brașov. Dacă nu sînt locuri nici în hotelurile de aici, ți se repartizează o cameră la particulari. Înțelegem că poate fi aglomerație, nu înțelegem însă, în acest caz, pentru ce mai sînt puse în vânzare biletele respective de către O.J.T. Călărași? Oare situația nu se poate cunoaște din timp? De ce după încasarea banilor — conform confortului și stațiunii preferate — sîntem nevoiți să facem naveta între Brașov și Poiană?” (**Raul Ocar**, strada Dumbravei nr. 19 — Călărași).

■ **Comitetul județean Dolj al P.C.R.:** „Cu privire la scrisoarea adresată revistei de către **Alexandru Niță**, om al muncii la I.U.G. — Craiova: în scrisoare numitul solicită sprijin pentru a i se da transferul în interesul serviciului de la Întreprinderea de Utilaj Greu Craiova, unde lucrează ca frezor, la Întreprinderea de țevi Slatina, motivînd că soția lucrează în Slatina și are locuință în acest oraș. Pentru acordarea transferului solicitat, s-a discutat cu conducerea I.U.G., care a anorbat cererea numitului înscind cu data de 10 august a.c.”

■ **Consiliul popular județean Vrancea — DPMOS:** „Privind modul de rezolvare a scrisorii numitului **Vasile I. Gurfoin** din comuna Jariștea, județul Vrancea, care solicită sprijin în vederea reîncadrării în muncă: corespunzător locurilor vacante existente la nivelul județului nostru, acesta a fost încadrat ca macaragiș pod rulant la I.M.C. Doaga, loc de muncă acceptat de către V.I.G. și unde își desfășoară în prezent activitatea.”

■ **Din partea I.T.B.:** „Referitor la articolul apărut în revista FLACĂRA nr. 31/27.08.'88 la rubrica NOTE și intitulat „Smecheri...discreți”, vă comunicăm: din cercetările efectuate rezultă că șoferul în cauză se numește **MIRON PETRE** (35601) și își desfășoară activitatea la Autobaza Nordului; în declarația dată el a recunoscut afirmațiile făcute, în cadrul colectivului. Căzul relatat în articol a fost prelucrat cu întreg personalul de mișcare din unitate, pentru a nu se mai săvîrși asemenea fapte. **Miron Petre** a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 5% pe timp de o lună de zile și pierderea sporului de acord global. În atenția conducerii exploatarii va sta permanent starea disciplinară a personalului de mișcare în traseu în vederea realizării unui transport în comun de calitate.”

■ **Revine cu o scrisoare Teodor Vesa** din satul Rădesti nr. 177, județul Arad — Oficiul

poștal Almaș: „După publicarea scrisorii mele în revista FLACĂRA nr. 32 din 12 august a.c., vă aduc la cunoștință că nu am primit de la Cooperativa de Credit din Gurahonț, Arad, decît jumătate din suma ce mi se cuvenea, adică 280 lei. Pentru cealaltă jumătate am fost nevoit să fac din nou demersuri la Oficiul de pensii — Arad, dar nimeni nu mai îmi răspunde nimic...! Rămîn în speranța că voi fi ajutat și de data asta.”

■ **Oficiul județean de Turism Vilcea:** „Spre soluționarea scrisorii prin care **Pavel Gheorghe** din Iași (strada V. Lupu 118, blocul C. 1, scara A, apartamentul 4) solicită să i se restituie banii pe perioada celor 8 zile în care nu a beneficiat de serviciile de cazare și masă în stațiunea Călimănești, hotelul „Căciulata”: verificînd cele solicitate, a reieșit că numitul are dreptate și în consecință s-a eliberat adeverința nr. 3664/19.07.1988 pentru a i se restituie de către unitatea amintită sumele cuvenite pentru perioada cit nu a beneficiat de servicii în stațiunea noastră.”

■ **Spicuim** — în atenția organelor comerciale de resort — din scrisorile sosite la redacție, unele dereglări în aprovizionarea unor magazine aflate în zonele în care își au domiciliul semnatarii, cu precizarea produselor căutate: **Marin Dima**, strada Zămbilelor 5, bloc C 2, apart. 17, București (cablu pentru alimentare rețea necesar la radiocasetofonul tip TEHNOTON, produs la Iași); **Cornelia Gherasim**, elevă, str. Alexandru cel Bun nr. 1, Iași (cerneală albastră pentru uzul școlar); **Radu Mahala**, sat Bologa nr. 33, jud. Cluj (piese de schimb pentru motoreta MOBRA HOINAR, precum: segmenti, carburator, miner stinga, sticlă far); **Vasile Georgescu**, str. Craiovei, bloc 29, sc. B, ap. 1, Pitești, Argeș (curea de antrenare pentru mașina de spălat lenjerie măruntă produsă de ELECTROBOBINAJ, București).

■ **Regionala C.F. Craiova:** „La scrisoarea lui **Paul Ivascu**, lăcătuș mecanic la Secția E.C.M. Craiova, în urma cercetării, s-a stabilit: avînd în vedere situația locativă deosebită a numitului, la propunerea comisiei de locuințe C.F. Craiova, Consiliul Oamenilor Muncii din Regionala C.F. Craiova i-a atribuit un apartament cu 2 camere în cartierul Valea Roșie, blocul E, scara 6, apartamentul 14.”

■ **Comitetul municipal Pitești al P.C.R.:** „În scrisoarea adresată redacției de către **Gheorghe Gorgoteanu** din Pitești, cartierul Petrochimistilor, blocul B 23, scara F, apartamentul 4, care solicită aprobare pentru a i se elibera un abonament fiului său suferind în vederea aprovizionării cu produse lactate; scrisoarea fiind cercetată de către directorul ICS Alimentara Pitești, cererea i-a fost rezolvată, comunicîndu-se aceasta și unității 101.”

■ „Locuiesc în Bacău într-un cartier muncitoresc nou din anul 1979, într-un apartament situat la ultimul etaj al unui bloc cu patru nivele. Propun celor care calculează plățile chiriei și întreinerii să ia în calcul și un „coeficient de etaj ultim” și să reducă în mod corespunzător valorile acestora intrucit și serviciile obținute diferă”. (**Ion Frigură**, strada Bicaz, blocul 148, scara B, apartamentul 17).

■ **M.T.Tc. — Departamentul Căilor Ferate:** „Referitor la scrisoarea numitului **Alexandru Ababei** din Tg. Ocna, strada Mihai Eminescu gr. 4, din analiza propunerii acestuia referitoare la orarul trenului 5525, s-a constatat că aceasta este justă și s-au dat dispozițiile necesare pentru schimbarea mersului pe distanța Adjud — Comănești. Conform mersului modificat, trenul 5525, pleacă acum din Gh.

Gheorghiu-Dej la ora 15,38, satisfăcîndu-se astfel cererea numitului precum și a tuturor celor interesați”.

■ **Inspectoratul județean Brașov al Ministerului de Interne:** „La scrisoarea lui **Iuliei-Irina Nistor** domiciliată în comuna Prejmer, județul Brașov, vă comunicăm că numita a fost pusă în legalitate pe linie de evidență populației, fiindu-i eliberat buletinul de identitate de către Miliția municipiului Brașov”.

■ „În anul 1987, pe data de 1 decembrie, m-am angajat ca muncitor-confectioner la Cooperativa meșteșugărească „Zorile” din localitatea Fălticeni. La angajare am achitat, în mod obligatoriu, suma de 1.500 lei — mi s-a explicat că această sumă se restituie în cazul retragerii din unitate. Pe data de 20 iunie 1988 mi-am făcut lichidarea la cerere și am făcut o notă scrisă prin care am solicitat restituirea sumei respective. Tovarășul președinte al unității a fost de acord, aprobîndu-mi cererea, în schimb tovarășa contabilă și tovarășul șef de la personal s-au opus, astfel că nu am putut intra în posesia banilor. Nu mai înțeleg: există o lege ce prevede oprirea acestei sume?, iar dacă da, pentru ce, la angajare, mi s-a spus exact invers? (**Mioara Cibatariu**, Alea. Tineretului, blocul 11, scara B, apartamentul 12 — Fălticeni, Suceava).

■ **Consiliul popular al județului Prahova — DPMOS:** „În legătură cu scrisoarea adresată de către **Ion Pașa** din comuna Puchenii Mari, județul Prahova — care solicită sprijin în vederea încadrării în cîmpul muncii, el nereușind în ciuda unor încercări anterioare — vă informăm următoarele: numitul este în vîrstă de 20 ani și posedă ca studii liceul industrial, specialitatea prelucrarea lemnului; la data de 10 mai a.c. a fost repartizat la Întreprinderea pentru prelucrarea lemnului din Ploiești însă nu a fost primit, unitatea motivînd că are personal în plus. La data de 8.08. a.c. el a fost invitat la Oficiul Forței de Muncă și repartizat ca timplar la I.P.P.S.C. — Ploiești”.

■ **Consiliul popular al municipiului Birlad:** „La scrisoarea numitului **Valentin Negrea** din municipiul nostru, strada Vasile Lupu nr. 54, vă comunicăm că i-a fost repartizat de către unitatea unde lucrează, respectiv, Baza siloz Birlad, apartamentul nr. 48 din blocul AI-5, scara B, etajul II, strada Leningrad nr. 17”.

■ **Asociația locatarilor bloc R.8, strada Alorului nr. 6, sector 4 — București** — prin **E. Morea** și **A. Stan**, președinte și, respectiv administrator al acesteia, care ne scriu, sesizează că în mijlocul blocurilor din zonă se află amplasat un dispecerat LADP care, vara, dispune de cisterne lucrînd în trei schimburi, alimentîndu-le cu apă, iar iarna de peste 30 tractoare închiriate de la SMA pentru înlăturarea eventualelor căderi de zăpadă. Aceste utilaje fac un zgomot asurzitor și, mai ales, nefiind alimentate cu lichid antigel, parchează ore întregi cu motoarele în funcțiune, șoferii ambalînd la nesfîrșit, poluarea sonoră devenind insuportabilă. În scrisorile noastre adresate diferitelor organe de resort am propus și o soluție de funcționare a acestui dispecerat, în parcul special amenajat de la capătul fostei linii de autobuze 331 R, de unde au fost retrase numeroase autovehicule. Aprecîem că această problemă este de interes general, că ea ține de grija și respectul datorat oamenilor muncii, sperăm că prin publicarea acestor rînduri se va face în cele din urmă ceva întru asigurarea liniștii locatarilor.”

■ **Consiliul popular al Sectorului 2:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Ion**

Bratiloveanu, prin care acesta solicită spațiul ce s-a eliberat în urma decesului numitei **Reghina Debregeanu**, vă comunicăm că Biroul Permanent al Comitetului Executiv al Consiliului popular al Sectorului 2 i-a aprobat lui **I.B.** spațiul solicitat”.

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

■ **Vinătoru Victor** — București: Fondul pentru reparații se poate constitui pe baza hotărîrii adunării generale a asociației locatarilor în conformitate cu art. 21 din statut, distinct de fondul de rulment, cu destinație exclusivă pentru lucrări de întreținere, reparații și înlocuire la părțile și instalațiile de folosință comună ale imobilului, stabilite ca obligații legale ce revin proprietarilor persoane fizice, membri ai asociației (Ordinul 5/1988, Cap. II, art. 1, pct. b). Zugrăvitul părților comune se execută cînd, este necesar, la plată participă toți membrii asociației, atît proprietari, cit și chiriași, iar repartizarea cotelor se face proporțional cu suprafața locativă deținută în exclusivitate (Hotărîrea 30/1983 a C.P.C.P.).

■ **Florea Maria** — Tulcea: Puteți solicita înscrierea la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă cînd dovedit o vechime în muncă în sectorul de stat de cel puțin 10 ani.

■ **Ciurea Constanța** — Iași: Mandatele poștale au fost returnate de către poștă, cu mențiunea „destinatarul nu domiciliază la adresa menționată” și sumele sînt depuse în bancă. Ele vă vor fi expediate din nou la adresa pe care o dați în scrisoare. De ce nu ați anunțat schimbarea adresei? Era mai eficient.

■ **Grigore Ion** — satul Bira, com. Balta Doamnei (Prahova): Cooperatorii care au o vechime în muncă de cel puțin 10 ani au dreptul la pensie la împlinirea vîrstei de 65 ani bărbații și 60 ani femeile. Vechimea în muncă în înțelesul Legii 4/1977 prezintă totalul anilor în care cooperatorul a lucrat cel puțin 200 zile calendaristice în sectoare de activitate permanentă sau dacă a efectuat volumul de muncă stabilit în sectoare de activitate nepermanentă. Legislația de pensii în vigoare nu prevede indemnizație de însoțitor pentru pensionarii de invaliditate din sector C.A.P.

■ **Zăpar Tagedin** — Constanța: 1) Beneficiază de spor de vechime de 6 luni pentru un an lucrat în grupa I de muncă și de 3 luni pe an lucrat în grupa a II-a de muncă persoanele care dovedesc cu acte eliberate de unitățile în care au lucrat că munca prestată se încadrează în aceste grupe indicînd și actul normativ pe baza căruia se face încadrarea în grupă; 2) Sporul pentru program prelungit de 10 ore nu face parte din retribuția tarifară de încadrare potrivit Legii 57/1974 și nu poate fi inclus în baza de calcul a pensiei. 3) Pentru întocmirea dosarului de pensie vă veti adresa conducerii unității după împlinirea vîrstei de 60 ani. Data de la care se acordă pensie o stabilește Comisia județeană de pensii. Pînă la acea dată trebuie să continuați munca.

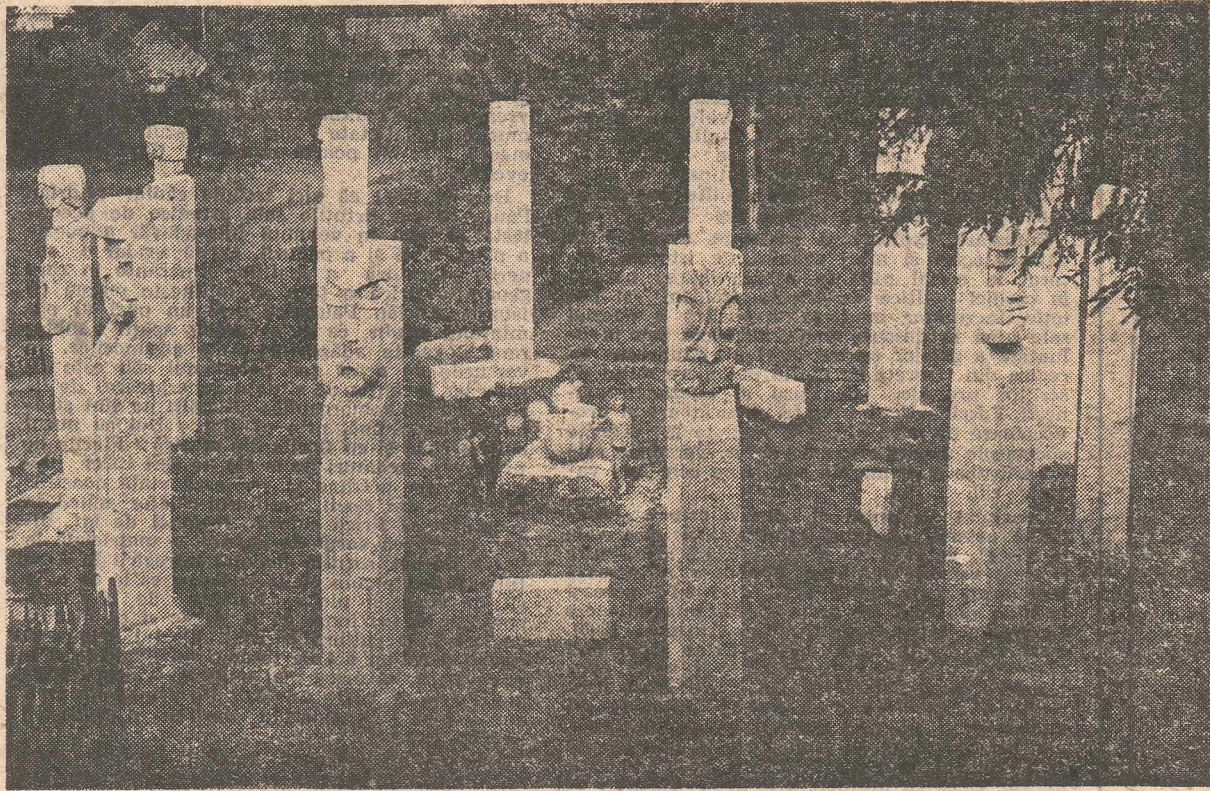
■ **Foceia Maria** — București: Sesizarea dv. s-a dovedit neîntemeiată. Liniștită-vă, activitatea prestată este legală și se desfășoară cu respectarea normelor de conviețuire.

■ **Toader Maria** — Rm. Sărat: Deocamdată cererea a rămas în atenția conducerii I.J.T.L. care va va transfera la crearea unui nost liber.

■ **Mircea Gelu** — București: Deficiențele apărute în perioada de garanție vor fi remediate la recepția finală a blocului, programată pentru anul viitor.

REGHINA VARVICI

■ „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Cintarea României

Bogăția spirituală

Felurite sînt modalitățile de petrecere a timpului liber în chip plăcut și util. Revista noastră a mai publicat și continuă să publice aspecte privind modul cum tineri și vîrstnici, deopotrivă, sînt preocupați să-și organizeze în special zilele de la sfîrșit de săptămînă, felul cum activiștii culturali se implică în reușita unor întîmplări culturale-artistice, a unor chermize și serbări populare. Dialogul cultural-educativ între două localități rurale învecinate are, obiectiv vorbind, o bună tradiție. Se vede limpede treaba că atunci cînd factorii responsabili se implică în buna reușită a unor astfel de manifestări cu caracter mai larg, popular, care sînt încununate de regulă cu o ieșire la iarbă verde ori o chermiză în poala umbroasă a unei păduri, tradiția devine bună obișnuință, iar obișnuința a doua natură a unui cîștig în folosul tuturor.

Intr-un timp relativ scurt a renăscut parcă ideea de a face mai mult bine și frumos prin intermediul cuvîntului, al cîntecului și al jocului; ceva anume care să reprezinte zelul intelectual existent dar și bogăția spirituală: ceva capabil să mulțumească sufletele însetate de nou și de cultură. Astfel

am situa — sub aceste auspicii nobile — prezența formațiilor din localitatea Sînmărgărita (județul Cluj) pe scena Centrului de cultură și creație „Cintarea României” din comuna Branștea (județul Bistrița-Năsăud). Înfrățirea în cuget și în simțire a celor două localități învecinate nu este nouă și nici spectacolul prezentat de sînmărgăritani în cîminul brăniștenilor nu va fi ultimul, de bună seamă.

Dascălii în primul rînd din cele două așezări vecine, dascălii destul de iscușiți, destul de silitori și știutori, și-au dat fericit mină în acest plăcut dialog cultural. Învățătorul Dorel Rus, directorul Centrului de cultură și creație „Cintarea României” din Sînmărgărita, ne explica acest demers cultural circumscris generoaselor falduri ale Festivalului național „Cintarea României”.

Credeam că va fi un spectacol eterogen ca multe spectacole organizate ad-hoc la țară. Iată însă că n-a fost așa! Cîntecele și dansurile populare, grupul vocal, montajul literar-artist, piesa de teatru, scenetele satirice, monologurile și dialogurile, muzica ușoară și instrumentală, au excelat prin noutatea textului, acuratețea ritmului și a liniei melodice. Au excelat, de fapt, și prin altceva. Prin ce anume? Adevărul este că neaprim avem nevoie pentru forul nostru

(Continuare în pag. 15)
DORIN SĂLĂJAN

Ideologie și confruntare

Elaborările ideologice și confruntările de idei sînt o legătură a procesului istoric, cum bine se învederează în documentele partidului nostru. Și este firesc să fie așa, întrucît confruntările ideologice constituie o reflecție și, în același timp, o componentă a acestui proces. Tocmai de aceea, în fiecare epocă această luptă are caracteristici aparte, în funcție de natura specifică a proceselor concret istorice și a forțelor social-politice care sînt agenții acestora.

Epoca noastră, prin amploarea și multilateralitatea schimbărilor, prin rapiditatea lor, adesea derutantă chiar și pentru un analist avizat, ca și prin dimensiunile forțelor sociale și naționale care, atrase în virtutea acestor procese de schimbare reprezintă o adevărată „cumpănă a apelor”, adică o adevărată răscruce a istoriei. Este normal, deci, ca în aceste condiții, tocmai ideologiile — care fundamentează și justifică o opțiune sau alta pe drumul ales de către diferitele forțe participante la procesele social-istorice — să joace un rol decisiv; mai mult chiar, este vorba de anumite strategii ideologice care orientează procesele social-politice într-un sens sau altul.

Prin caracterul ei, aadar, epoca noastră reprezintă o continuă provocare la opțiune. De unde și importanța cardinală a semnificației sociale și politice a opțiunilor axiologice, întemeiate pe valori. Iar ideologiile au menirea să fundamenteze în chip sistematic, fiecare cu o structură proprie, asemenea opțiunilor axiologice; în funcție, bineînțeles, de modul în care sînt percepute interesele fundamentale ale claselor și grupărilor sociale și politice, ale diferitelor comunități (etnice, lingvistice, religioase, ș.a.m.d.).

Este, deci, firesc ca într-o epocă a marilor opțiuni strategice — e vorba, de pildă, de dileme decisive: pace sau război, progres tehnico-științific sau înapoiere, dezvoltare independentă sau de dependență și slabdezvoltare, protejarea mediului, ca factor al vieții sau distrugerea lui, etc., etc., precum și, sau mai ales, opțiunea privind valorile sociale și politice care să orienteze căile dezvoltării popoarelor — elaborarea ideologică și confruntarea ideologiilor să dobîndească o însemnătate deosebită și dimensiuni nemaîntîlnite. Dar în conformitate cu însăși caracte-

teristicile epocii, una din problemele ce se inscriu pe axul principal ce definește evoluția contemporană — și anume trecerea pe plan mondial de la capitalism la socialism și comunism, o constituie raportul între forțele socialismului și cele ale capitalismului. Este semnificativă, în acest sens, concluzia unui specialist nord-american în operații ideologice, W. Diz-zard, potrivit căreia „dacă nu va fi un război nuclear sinucigaș, raportul de forțe dintre noi și comuniști va fi determinat, în principal, în lupta pentru opinia publică mondială”. O asemenea subliniere înseamnă, fără îndoială, o recunoaștere a importanței deosebite a factorului ideologic în lumea contemporană. Și totodată, o relevare a caducității tendințiozității și inconsistentei doctrinei burgheze a dezideologizării sau „sfîrșitului ideologiilor”.

În perioada postbelică a intervenit un proces de fuziune între științele sociale și politice, pe de-o parte, și ideologii și doctrine politice, pe de altă parte, care le-a ajutat pe acestea din urmă să-și sporească eficiența, mai ales în direcția perfecționării, tehnicilor de persuasiune, dar și în planul fundamentării tezelor specifice. La această s-a adăugat, în condițiile revoluției științifico-tehnice, inovarea mijloacelor de comunicare în masă și implicit, dezvoltarea capacității tehnice de penetrație și răspîndire a ideologiilor în masele cele mai largi, ca și lichidarea practică a frontierei în domeniul comunicării.

Însemnătatea ideologiilor a sporit nu numai prin complexificarea proceselor și dimensiunilor epocii istorice pe care o parcurgem, dar și prin creșterea rolului politicului în procesele de schimbare ce-i sînt caracteristice: acestea pretind răspunsuri noi, elaborarea unor instrumente conceptuale și practice care să satisfacă nevoia de inovație socială, politică și ideologică. Politizarea crescîndă a maselor, în toate zonele planetei, lărgirea considerabilă a spectrului sistemelor politice (prin apariția unor noi state, cu evoluție distinctă, în urma procesului de decolonizare) au impus sarcini noi activității de elaborare și confruntare ideolo-

(Continuare în pag. 15)

prof. univ. dr.
OVIDIU TRĂSNEA

Iubirea de frumos

Moiseiul

Datorez Moiseiului redescoperirea Maramureșului cu cităva vreme în urmă. Acolo la Moisei l-am văzut laolaltă pe cei mai mulți, acolo Maramureșul își arată adevărata sa bunăcuviință.

Ce era Olimpia în miezul lunii august pe lună plină în vremea lui Pindar cînd venea întreaga Eusebea neamului la sanctuarul Phidias este Moiseiul pentru Transilvania noastră în același miez de vară, și mai mult decît atîta în eonul Logosului intrupat în istorie! Un platou la poala pădurilor nefîrșite de brad străbătute de veșnice riuri, în avalanșa curatului izvor la poala Pietrosului mereu încalcat cu piscurile în nouri și în preajma sălașelor de țărani și păstori, picurat din lemn străvechi mereu reînnoindu-se în același tipar ancestral, cum spune japonezul Mishima, vatra spirituală în centrul căreia, cum spune Nicolae Iorga, s-a plămuit pentru prima oară limba sacră a poporului român. Nici mai mult, nici mai puțin. Aici nu-i culoarea zugrăvilor cea dintîi primitoare, ci Logosul, Cuvîntul, aici vorbim, aici ești chemat să-ți povestești inima, aici devii ființă a graiului, aici ești, poți fi fericitul care

vorbește și este ascultat de unul în șoaptă, de doi-trei, de mii, zeci de mii, de Maramureșul, de copilăria Maramureșului, de copiii Maramureșului în strale albe, cu cununii pe creștete, din spice și sinziene, din iederă și roza aurea.

Aici, la Moisei îți poți vedea cuvîntul cit și cum este. Cred că pentru un poet este cea mai dificilă punte de trecut către inima oamenilor, evlaviei față de care stăm său cădem.

Un tînr poet venit de departe urcase în munte, într-un brad în zorii sîrbătorii. Îmi spunea: veneau în alb îmbrăcați, cu miile pe drumuri și cărări, roi în virtējuri, grăbeau spre un centru uriaș. Am avut, spunea înzestratul poet, viziunea coagulării neamurilor purtate de imperative ce ne depășesc.

Un întîi exemplar din Imnele Maramureșului pe pat de cetină, în pridvorul căsuței de lemn, l-ai depus mărturie prinos acestei vetre de aur din satul primordial al Europei, cum îl socot japonezii Maramureșul, așa cum este el Logos intrupat în istorie.

IOAN ALEXANDRU

Cînd soarele se-abate acum cu noi spre toamnă, cînd din livezi și vii arome ne inundă sufletul, cînd roadele pămîntului se rostuesc în hambare, cînd toate la un loc înseamnă muncă și belșug, ne întorcem cu bucurie spre odihna spirituală a sufletului nostru. De multe ori ne-am ușurat gîndurile și speranța citind un vers, o poezie sau ascultînd un cîntec. De tot mai multe ori ne-am luminat privirea revăzînd imagini dintr-o copilărie îndepărtată.

Recunoscîndu-mi o slăbiciune față de cîntecul popular autentic, față de acea poezie populară către care ne îndreptăm prea rar, din păcate, am avut bucuria să văd nu demult, pe micul ecran, într-o emisiune ce s-a întrecut pe ea însăși, „Tezaur folcloric”, un adevărat eveniment. Memorabile imagini ale cîntecului nostru popular.

Realizatoarea acestei emisiuni ne-a propus spre vizionare și ascultare două voci tinere, două talente autentice cum rar mai întîlnim. Tînăra interpretă, pe numele ei Vasilica Dinu, solistă a cunoscutului ansamblu „Călușul” din Scornicești, a fost o apariție a purității și candorii, a autenticului și emoționantului. Vocea ei ușor dramatică, cu

o nostalgie a cuvîntului în glas, cu o bucurie ușurată de un suris innoabil de așteptare ne-a înduioșat tăcerile. Trecîndu-și împlinirile, durerile și izbînzile prin cîntec această olteancă de-a cărei zăcere ni se face dor ca de o apă bună și rece de la izvorul tinereții este, iată, una

Cu flori de busuioc

dintre cele mai devotate continuatoare a celei care a fost și va rămîne inegalabila Maria Lătărețu.

Pentru mulți poate, îndrăzneala Marioarei Murărescu de-a pune o tînără solistă față în față cu imagini din filmoteca radio-televiziunii ce-o reprezentau pe Maria Lătărețu a părut curioasă. Și totuși, nimic nu a umbrit personalitatea tinerei interprete. Putem spune că a fost chiar în avantajul ei. Talentul pe care-l poartă ca zes-

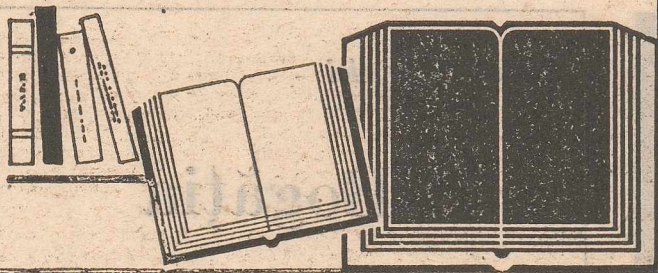
tre l-a înlesnit trecerea acelei examen. Vocea ei plină de sensibilitate și mister, curată și unduitoare s-a „alinat” ușor lîngă patina Mariei Lătărețu.

În aceeași arie tematică a cîntecului de sensibilitate și trăire adevărată se inscrie și Drăgan Muntean, o voce cum demult n-aveam a mai întîlni, cu inflexiuni greu de analizat, într-un cuvînt un artist al cîntecului popular ardelenesc. Caracterizat de-o modestie uimitoare, ceea ce nici pe Vasilica Dinu nu a părăsit-o, Drăgan Muntean ne-a domolit mirarea și ne-a încîntat auzul cu o binecunoscută doină: „Mărie, Mărie”, doină ce au inclus-o, de-a lungul anilor, în repertoriul lor toți marii interpreți ai folclorului, dar devenită foarte cunoscută prin vocea Mariei Tănase.

Iată deci, cum cîntecele vechi, cîntecele care au legănat multe inimi și au încălzit înrourarea privirilor sînt astăzi „spuse” cu un plus de tinerețe, de oameni deschiși spre artă și frumos, spre păstrarea a tot ce-i mai valoros și autentic în această zestre a poporului nostru ce se cheamă folclor.

IOANA PROCA

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adiționale

Ca răspuns la întrebările noastre, poeta și traducătoarea **Teodora Popa Mazilu** ne-a oferit acest frumos poem pentru patrie, cuprins în volumul *Sunetul luminii*, în curs de apariție la editura „Cartea Românească”.

Dar dacă

Dar dacă voi fi fost un virf de stîncă
spălat de ploii, de vînturi rotunjît
și-n trupul meu mai dăinuiește încă
tăria pietrei ce m-a zămislit ?

Dar dacă sub pămînt, am fost izvor
gonind să ies din matca nopții, dură,
și înghețatul inimii zăvor
mi-a fost deschis de-a soarelui căldură ?

Dar dac-am fost odinioară stea
și după lunga mea peregrinare,
fărîma care-a mai rămas din ea
mi-a dăruit scintila minții clare ?

Sau poate-am fost un arbore umbros
trecînd prin evuri ca printr-o lumină
și din copac-acesta viguros
am prins în gîla țării, rădăcină.

Orice-aș fi fost, prin timp, în drumul meu,
izvor sau stîncă sau copac tăcut,
azi cînt din liră, ca un nou Orfeu,
pămîntu-acesta unde m-am născut.

TEODORA POPA MAZILU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Starea de iubire

De mai bine de două decenii urmăresc poezia lui Adrian Păunescu cu o curiozitate mereu sporită, așa cum aş urmări un anumit spectacol de mare complexitate, care de fiecare dată este montat prin apăsarea pe alte nuanțe. Atunci cînd publica volumul *Ultra-sentimente* (1965) cele mai multe teme ale creației sale începuseră să se cristalizeze, arta poetului indicînd acele tipare de scriitură dintre care cele mai multe au rămas constante în opera sa pînă astăzi.

Entuziast, exploziv și nostalgic, evocator de datini, locuri și mari evenimente istorice, ancorat în social pînă la transformarea poeziei în cronici politice versificate, strident și patetic, increzător în forța magnetică a poeziei sale pînă la descurajarea indirectă sau involuntară a actelor critice, Adrian Păunescu își regiza din tinerețe cu multă pricepere mitul de scriitor profetic, de guru al poeziei românești. Fascinante și iritante, seducătoare și provocatoare de stări alergice, recitate la diferite spectacole uneori chiar de autor, versurile sale au pătruns spre mările publice pe cele mai variate căi.

Conștient de faptul că poezia este o „repetabilă povară”, convins că scriitorul „are voie să riste”, gata să se ofere oricînd „mostenire culturii române”, Adrian Păunescu reflectează însă asupra rosturilor artei sale cu aceeași pasiune din anii de tinerețe. Recentă culegere de versuri *Intr-adevăr* (Editura Albatros, 1988), însumează texte numeroase scrise între anii 1986-1988, dar și unele poezii mai vechi pentru care autorul pare să aibă o preferință deosebită. Precizînd că disprețuiește „poemele ornamentale”, că este adeptul enunțului direct, plin de franchețe, autorul aduce în operele recente un val de tristețe sporită, văzută în comparație chiar cu ultimele sale două culegeri de versuri. Nevoia de justificare a sensului creației proprii, ca și a statutului său în viața contemporană, devine tot mai evidentă și mai obsesivă. Autorul se întoarce spre sine și construiește un gen de poezie-apel prin care realul să fie recuperat de artă sub cele mai variate aspecte: „Toate tristețile ce mai există / Le chem aici, la mine în poem, / Să intre în sinteza realistă / Prin care noi pe noi să ne vedem” (*Mi-mbrac fireasca poezie*). Adrian Păunescu se comportă ca un artist șocat, care simte nevoia acută a unei confesiuni publice. De aceea energetismul din cele mai multe versuri ale sale de altădată face un loc tot mai mare stării de lamentare sau unui gen ciudat de spirit polemic elegiac. Ispitit de sentimentul de grandioasă umană, realizată prin artă, speriat de singurătate, obsedat de ideea morții, poetul trăiește un fel de hipertrofie a eului, mediată de actul de creație: „doresc să scriu niște capodopere, / merit, sînt dotat, am mai scris” (*Vreau capodopere*). Starea euforică crește, fiind conferită de senzația produsă în public: „să se stringă lumea și să murmure: / priviți-l, el e / autorul acestor capodopere”. Datoria față de adevăr invocată adeseori de scriitor devine acaparantă. Adrian Păunescu are o încredere uriașă în forța sa de creație. Și nu puține sînt dovezile din care rezultă că el poate face poezie autentică pe temele cele mai puțin previzibile. Scriitorul nu realizează doar „meteorolo-

gia unei virste” prin propria operă. El se cercetează pe sine cu un ochi critic, tipic unui creator care rivnește în mod firesc la eternitate. Mărturisirea versificată este evidentă: „Nu m-am putut despărți de politică / nici în vremurile de maximă singurătate, / nici în vremurile de sațietate / nici la botezul nepotului meu / care-mi poartă numele” (*Pentru orice eventualitate*).

Dar nu cred că aici trebuie căutat Adrian Păunescu cu virtuțile sale artistice de necontestat. Există în volumul *Intr-adevăr* o poezie a pămîntului și a pădurii, există așadar o superbă literatură a spațiilor itinerante în care geografia lirică a țării se întîlnește mereu cu istoria. Adrian Păunescu este un poet al pămîntului trudit, ca și al acelor spații subterane devenite adăposturi ale strămoșilor. În versurile de acest gen patetismul său este firesc, iar invenția de situații generatoare de lirism rămîne remarcabilă: „Risipiți ne sînt strămoșii, în grădină, prin pămînt, / Noi cu nukul sîntem rudă și cu florile din gîlăstră / Florile de primăvară neamuri de la sat ne sînt / Cei plecați sporesc grădina și veghează viața noastră” (*Strămoși din flori*). Scriitorul-călător adună în geografia sa lirică culorile toamnei de la Bihor, adîncimea aerului de pădure — matricială la Vatra Dornei, ascultă clopotul întregirii la Alba Iulia, privește cum plouă la Putna ca la un sfîrșit de veac, îi place liniștea de la Cugir, privește înspre lume de la Albac și se încarcă de istorie și cultură la Blaj. Elogiul drumetiei seamănă cu un act de terapie spirituală: „Oriunde merg, să merg mai mult mi-e dor, / Nu-i nicăieri vreo stație finală, / Pe drumurile țării am să mor / Considerînd oprirea o greșală” (*Agent român*).

Tristețea păunesciană, spiritul elegiac mai accentuat, dar prezent și altădată în operă, lamentarea etc. tîm cum spuneam mai degrabă de „meteorologia virstei”. Sînt inclinat spre această explicație și pentru considerentul că astfel de explozii afective mai sumbre se înmulțesc și la alți scriitori din generația sa. Semnele vieții intră în poezie și pe această cale. De aceea enunțuri de genul „mi-e tot mai greu”, „eu sînt vinovat”, „am o cocoasă-n spate”, „sînt trist / mai trist decît oasele lui Bacovia” sau „acum par toate păsările corbi” sînt ecourile unor răni existențiale, tipice pentru genul de creație în care biografia autorului se strecoară în mod inevitabil în operă.

Atît de elocvente prin concizie și sensurile parabolice, unele din poeziile de tip aforistic relevă modurile diferite de-a fi ale oamenilor: „Unii oameni se trag din Socrate, / alții din uci-gașii lui Socrate, / sîntem toți aceiași” (*Descendenți*). Nici o lume nu este cea mai bună dintre lumi. Statutul artistului angajat a fost însă întotdeauna de așa natură încît să poată spune și da și nu în fața realității. Adrian Păunescu a mers uneori cu atîta temeritate pe această cale încît jertfise poezia în exclusivitate pentru lecția pe care o propune. Arta poetică enunțată de Adrian Păunescu („să te afli / în stare de iubire cu poporul tău”) este frumoasă, necesară, dar nu suficientă pentru un mare poet. Pendulînd adeseori între sublim și banal, Adrian Păunescu a dat suficiente dovezi că este un mare scriitor al epocii noastre.

Carnet de istorie

● La cursul de „Studiul izvoarelor”, profesorul Ion Ionașcu — ale cărui lucrări se disting prin erudiție și acurătate — obișnuia să ne întrebe ce este mai important: o ediție de text sau un studiu interpretativ? El era de părere că publicarea unui izvor — dacă e temeinic făcută — are un caracter definitiv, pe cînd o cercetare sfîrșește prin a fi depășită de ulterioare descoperiri documentare sau de noi puncte de vedere. Spusele profesorului imi vin în minte cînd cînt ultimul volum apărut din colecția *Documente privind istoria militară a poporului român*, volum consacrat perioadei 13 mai 1945 — 31 decembrie 1947 (București, Ed. Militară, 497 p.). Alcătuitorii lui — col. dr. C. Toderășcu, mr. Al. Duțu, cpt. dr. St. Pislaru — au realizat o ediție valoroasă pentru că și-au dublat activitatea de editori de surse cu aceea de autori ai unor contribuții importante la cunoașterea istoriei noastre militare în perioada contemporană. Familiarizarea cu fondurile de arhivă le-a permis să selecteze un material documentar care, publicat acum, va sluji la elaborarea lucrărilor de interpretare. Profesorul Ion Ionașcu avea, desigur, dreptate: fără

temelia solidă a informației documentare nu se poate înălța construcția interpretativă. Istoria se repetă sau nu? Problema e tot atît de veche cit și istoria ca efort de cunoaștere a trecutului. Un sugubăt a răspuns printr-o glumă: e discutabil dacă istoria se repetă sau nu, dar e sigur că istoricii se repetă unul pe celălalt. Dincolo de butadă, ce analogii izbitoare ne oferă totuși istoria! Am citit de curînd micul volum al marelui orientalist Bernard Lewis consacrat „Asasinilor”, secătă ismaelită teroristă din secolele XII—XIII, ale cărei acțiuni se aseamănă atît de bine cu loviturile terorismului contemporan. Numele secetei care a dat și cuvîntul de „asasin” a fost derivat de unul din istoricii secetei Silvestre de Sacy — orientalist celebru — din arabul „hașîș” (plural hașîșîn). La origine „hașîș” înseamnă iarbă uscată sau furaj, apoi cinepa indiană cu proprietăți narcotice. Lewis crede că termenul a fost utilizat ca insultă. „Din toate explicațiile propuse, cea mai plauzibilă este că era vorba de o expresie de dispreț, de o judecată batjocoritoare la adresa credințelor dezlănțuite și a comportamentului excesiv al sectanților, mai degrabă decît descrierea moravurilor lor. Observatorii occidentali însă găseau cu siguran-

ță în această istorie a drogului explicația rațională a unui comportament, care li se părea altminteri inexplicabil”. De rețînut, oricum, asocierea reală sau presupusă dintre drog, crimă și terorism. ● În biografia regelui Franței, Henric al II-lea (I. Clou-las, Henri II), găsesc acest episod din activitatea marelui chirurg Ambroise Paré. În 1545, contele Francisc d'Aumale este lovit în cap de o lance, care i-a pătruns deasupra ochiului drept, rupîndu-se apoi, astfel că virful de fier și o parte din lemn i-au rămas înfipte în carne. Nimeni nu îndrăznește să extragă capătul lăncii. La ordinul regelui, Ambroise Paré ia cleștele unui potcovar și, înainte de a încerca „operația”, îl întreabă pe rănit dacă este de acord să folosească un astfel de instrument și dacă îi permite să-i pună piciorul pe față pentru a putea opera. „Consimt la orice, lucrăți” a fost răspunsul și... operația a reușit. ● Am fost profund mișcat, citînd volumul lui Nicolae Gh. Teodorescu, *Pe Argeș în sus — Oești — din hronicul satului* (București, Ed. Litera, 1988, 211 p.). Autorul, învătător emerit octogenar „este un eminent cărturar al satului natal Mușătești — Argeș și, prin aceasta, într-o accepțiune mai largă, al satului românesc contemporan” cum îl recomandă în al său „Cuvînt înainte”

Romulus Vulcănescu, care înfățișează, competent și cald, preocupările acestui inimos iubitor de istorie, de folclor, de vatră strămoșească. Astăzi, cînd satele noastre pășesc într-o viață nouă, cartea lui Nicolae Gh. Teodorescu, bogat documentată, oferă o multitudine de date demografice, economice, istorice, etnografice și culturale despre viața satului Oești. Cercetătorul mentalului colectiv sîtesc — o direcție de investigație în istoriografie — găsește în Anexele (mai ales *Din vremi de altădată. Tradiții și legende despre așezarea de-ntii și întimplări de demult*) o adevărată mină de date și informații. Ce fericit mi-l închipui pe Nicolae Gh. Teodorescu; fericit de a fi înălțat un trunic monument înaintașilor și de a fi oferit un admirabil exemplu de cărturar al satului cu datoria împlinită cu prisosință. ● Mentalități colective, psihologie socio-istorică, teme ce interesează tot mai mult pe istorici astfel că bibliografia sporește în ritm accelerat. Izvoarele sînt dintre cele mai fe-lurite de la texte la iconografie. În „Manuscriptum” 1988/2, un interesant text postum de la cel cu o curiozitate intelectuală atît de vie — A. E. Baconsky — *Două motive ale fanatismului medieval*: metamorfozele și erotismul refutat. Pentru acest din

urmă motiv, autorul aduce în discuție *Grădina Deliciilor*, pictura lui Hieronymus Bosch. Sînt în textul lui Baconsky, sugestii și observații de luat în seamă de orice cercetător al psihicului colectiv. ● Citesc o recenzie la lucrarea lui R. C. Cooke și R. C. Nesbit, *Target: Hitler's Oil, Allied Attacks on German Oil Supplies 1939-1945*. (Obiectiv: petrolul lui Hitler. Atacurile aliate asupra livrărilor de petrol pentru Germania), Londra, 1985. Cine greșește — autorii sau recenzentul — cînd afirmă că primul atac american asupra Ploieștiului a avut loc în aprilie 1942? Iritante aceste inadvertențe la autorii occidentali, care se ocupă de istoria părții orientale a Europei chiar și cînd țările lor sînt implicate în această istorie. Iritant, cu atît mai mult cu cît raidul — în realitate — din 12 iunie 1942 nu este numai primul atac aerian american asupra României, dar și cea dinții acțiune a aviației americane în Europa în timpul celui de-al doilea război mondial. Atunci de ce această greșală? Probabil pentru că pînă și *The World War II, Quiz and Fact Book* (Cartea de întrebări și fapte privind cel de-al doilea război mondial), New York, 1986, dă data primei acțiuni aeriene a S.U.A. în Europa 4 iulie 1942!

FLORIN CONSTANTINIU ■

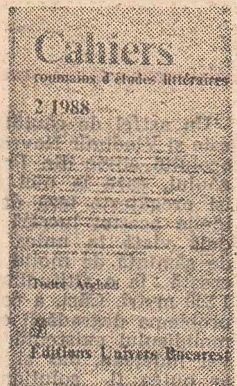
SEMNAL

● Situat în punctul care unește filosofia cu istoria și cu sociologia, în bună vecinătate cu teritoriile istoriei și criticii literare, spiritul transant, ferm, scormonitor al lui Achim Mihail prilejuieste, cu fiecare text al său, un profitabil dialog al lectorului cu ideile. Noul său vo-

lume, apărut recent la Editura „Dacia” din Cluj-Napoca, se intitulează **Maestrul și iedera**. Organizat în două ample secțiuni — **Explorări și Aftitudini și Insemnări**, el continuă „oarecum logic volumul **Meandrele adevărului**”. Este continuată, într-un fel, cu încrederea care (sic!) ti-o dă numai posibilitatea unei informări bibliografice pe cit se poate exhaustive, aceeași linie epistemologică subliniată de căutare a adevărului, ce nu se prezintă întotdeauna pur și fără capcane. (Am citat din **Introducere** autorului). Explorind așadar, personalitatea, biografia, opera lui Blaga, D. D. Roșca, Rebreanu, dar și mentalitățile actului critic și de istorie literară — trecute prin filtrul stăstic —, apoi auzind un „accent polemic deschis față de câteva pozitii referitoare la istoria și cultura noastră, sustinute de cercetători români și străini” în eseurile cuprinse în cea de a doua secțiune, cartea lui Achim Mihail este una dintre aparițiile de mare interes.

● Editura „Univers” a tipărit numărul 2/1988 din revista **Cahiers roumains d'études littéraires**, dedicat lui Tudor Arghezi. Alături de eseurile semnate de Paul Cornea, Alexandru Tudorică, Adrian Anghelescu, Monica Spiridon, Dan Ion Nasta,

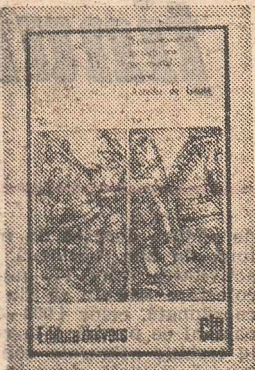
Mariana Ionescu, Silviu Angelescu, Ion Bogdan Lefter, Marian Popescu și alții, eseuri în care poetica arghezieană, marile teme ale literaturii argheziene, dar și gazetăria și teatrul semnate de autorul **Florilor de mucișcă** sint pe larg dezbătute, volumul mai cuprinde recenzii la cărți apărute în românește sau în alte limbi pe marginea literaturii române, studii comparatistice.

● Se află în librării un nou roman al prozatorului și criticului Paul Georgescu: **Geamluc**

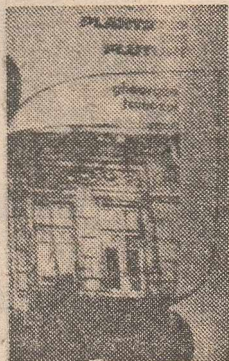
(Editura „Cartea românească”). Tonurile epicului lent, dantelat de nesfârșite meandre, atit de caracteristice scrisului lui Paul Georgescu se derulează în această carte cu o vervă ascuțită, abia mascată de „lenea” funci-ră a personajelor.

● **Nemaipomenitele peripeții ale neînfricatăului cavalier Amadis de Gaula** se află pentru prima oară la îndemina cititorilor români prin intermediul traducerii lui Dan Munteanu (Editura „Univers”). O prefață extrem de instructivă și bine documentată, care rezumă eficient teoriile privind romanul cavaleresc în Europa și pe cele referitoare la destinul genului în Spania secolului al XVI-lea, înlesnește lectorului accesul la această fermecătoare narațiune

de mari proporții, al cărei autor a rămas necunoscut de-a lungul veacurilor. Tipărit pentru prima oară în Spania anulul 1508, romanul a avut parte de un succes extraordinar, concretizat de

altfel în nu mai puțin de treizeci de ediții publicate doar în următoarele opt decenii. Modernitatea neașteptată a acestei cărți nu a scăpat contemporaneității și opinia unui prozator de talia lui Mario Vargas Llosa, care consideră această carte drept opera cea mai aproape de idealul romanului total, este o recomandare mai mult decit suficientă.

● **Plantația de fluturi** este titlul noului volum de publicistică semnat de poetul Gheorghe Tomozei și apărut la Editura „Cartea Românească”. Textele „consultă” realitatea — a vieții, a cărților, a amintirii — cu grația tenace a fluturelui între flori. Jurnalul-sui generis care se naște astfel e un autoportret aproape minunat și, în același timp, o lectură mai mult decit delectantă.

● A apărut la Editura Militară volumul **Tărîm al regășirii**, semnat de Constantin Zamfir. Prima carte a acestui vechi și generos editor, alături de amintiri, evocări, meditații pe marginea unor texte istorice sau literare,

publicistică, toate reunite în jurul unei unice pasiuni — istoria. Prezentată pe coperta a patra de către Dumitru Radu Popescu, cartea își începe călătoria sub semnul acestui salut prietenesc: „O carte pleacă printre oameni. Drum bun!”

TANIA RADU ■

Revelația substraturilor lirice

Există prejudecata nu o dată contrazisă de istoria literară, că poezii n-ar putea emite judecăți de valoare despre scrisul confracților. Ca unul care n-am plătit niciodată tribut acestei prejudecăți, deopotrivă în calitate de redactor de poezie și nu o dată de critic am scris cu paos și voi continua să scriu despre majoritatea poezilor ce mi-au fost și-mi sint contemporani.

Pe Nicolae Dan Frunțelată, îl cunosc încă de pe cind era student și colaborea la „Viata studentescă”, unde lucram, cu eseuri și reportaje pe teme la ordinea zilei, și nu o dată cu versuri de o inconfundabilă pregnanță și evaluarea pe care o încerc privitor la poezia lui este cu atit mai îndreptățită cu cit m-am pronunțat critic despre mai toate cele 10 cărți ce i-au apărut pînă acum începînd cu „Puterea sunetului”, editată în 1977 la „Scrisul românesc”.

„Viata în limba română, II”, titlu extrem de angajat, este deci cea de-a unsprezecea carte, deopotrivă selectie și immanunchere a unor cicluri inedite în volume. Recent apărut la Editura „Cartea românească”, sub egida vechiului meu prieten Florin Mugur și tipărit la Combinatul poligrafic „Casa Scintei” în condiții exemplare, volumul oferă comentatorului posibilitatea unei analize a operei unui poet de pe acum format, chiar dacă nu prea răsfățat de critica noastră — și aceasta, în mod sigur și datorită discreției și modestiei poetului. Fără îndoială, principala calitate a recente cărți „Viata în limba română, II” rezidă în revelația substraturilor lirice românești, care e vocația fundamentală a acestui poet, încă de la debutul său editorial, în urmă cu 11 ani.

Poezia lui Nicolae Dan Frunțelată curge domol și maiestuos ca o apă de șes, ocolind acel deal îndelungat întîlnit chiar în versurile de începuturi ale primului nostru poet național, Dosoftei: „Nici atita nu știu / dacă oameni au fost / dacă păsări au fost / dacă umbre, dacă povești / aud un descîntec / străin, frumos și pierdut / unul a iubit / unul a murit / unul era orb / unul era mut / Cine a rămas să spună / dacă a fost de vreme / dacă a fost tîrziu / și adevărat? / Cine cîntă, oare, acolo în moarte unde se arată deal îndelungat / deal îndelungat?” E în aceste versuri o fascinație a ancestralității care te înfioară ca o descoperire de vechi aezare românească, neîntîlnită la nici un poet contemporan.

Poezia care probează însă prin totii porii săi această revelație a substraturilor lirice se intitulează „Sumandra”, sat arhetipal cum numai în cîntecul lui Octavian Goga mai

găsești, cu invocări ce amintesc de Horațiu.

Secretul artei poetice a lui Nicolae Dan Frunțelată, inefabilă ca un cîntec de prigorii vestind ploaia, este dezvăluit chiar în poezia cu care se deschide cartea: „Glorie ție, cuvînt nemernic / tăvălit în tranșele veacului / înșelat și trădat de toate gramaticile — și de-a bogatului și de-a săracului / decorat după dezas-tre, ucis / și înviat de gura arsă a poetilor / haină de gală a fricilor mele / frunză amară a dimineților / cheie a lumii / cînd te găsești / imi găsești moartea prin poezie / glorie ție, cuvînt nemernic, glorie ție”.

Pe o poezie prin care îți găsești moartea ca Mihail Eminescu se poate miza fără putința de a da greș.

Dorul, ipostaza principeș a poeziei noastre populare, revine adesea, în mod firesc, în versurile lui Nicolae Dan Frunțelată, fiind sinonim cu veacul, că în această poezie „Veac”: „Singe-le meu se face roșu depărtat / Si ochi bat spre cîmp / tot mai subțire / la stîlpul porții a rodit un măr / De parc-ar fi fugit din amintire”. Astfel debutează acest veac, unul din multele revelate de poet, pentru ca să conchidă cu versurile: „Între două veacuri luminează / o silabă fragedă de dor / Cînd se nasc ai mei cu-nțreg pămîntul / Și odată cu pămîntul mor”.

Iată aceeași trăire a dorului într-o poezie campestră: „S-a cosit lumea, s-a cosit / S-a făcut o căpîță de dor / Stau privind, alurînd, amîtînd / Ce bătrîn și străin călător!”

Poezia lui Nicolae Dan Frunțelată vine și de demult și de departe, din toate straturile și substraturile patriei noastre, limba română, ea e ca un palimpsest pe care răsîndu-l din aproape în aproape descoperim alcătuirea noastră spirituală, nuanță cu nuanță, fiind depozitara nu numai a noțiunilor, ci a stărilor emoționale care le-au definit.

Substraturile lirice pe care le sensibilizează poetul, relevîndu-le, sint dintre cele mai diverse.

Între substraturile revelate de el, este și cel al latinității noastre, din acest punct de vedere meritînd cu prisosință Premiul Gintei latine ca odinioară Alecsandri și în zilele noastre Teodor Bals și Petre Ghelemez.

Poezia lui Nicolae Dan Frunțelată, nu e mai puțin una biografică, îndeosebi prin poeme cum sint „Cei ce se nasc după război”, „Depozite de fum” și „Domnul zece octombrie”, poeme în care cenzura memoriei față de o epocă revolută, acționează cu un subtil sarcasm, numit pe românește haz de necaz.

NICULAE STOIAN ■

Primul roman

Depart de țară, în mijlocul intrigilor politice din „Bizantul de după Bizanț” — după memorabila expresie a lui Nicolae Iorga —, se petrecea un fapt deosebit de important pentru istoria literaturii române: un tinăr print scria în limba română primul roman românesc. Cine i-au-fost cititorii? Sintem în 1705. În vîrstă de treizeci și doi de ani, după un eseu filosofic în limba greacă ce-i asigură calitatea de „intemeietor al filosofiei românești” și un tratat de muzică însoțit de un nou sistem de notatie ce va fi folosit timp de decenii în mediul muzical otoman, tinărul print Dimitrie Cantemir, ca un ultim renascentist, adevărat „uomo universale” — G. Călinescu îl ase-măna lui Lorenzo de Medici — scrie o carte în care pentru prima dată în limba română istoria devine literatură. Printul are înaintea sa nu numai o carieră politică, cum am spune noi astăzi, ci și una științifică, exemplificată prin lucrări de istorie scrise în limba latină, limbă de circulație internațională în epocă. Dar să revenim la literatură. De la Dimitrie Cantemir încoace capătă viață ceea ce se numește și pentru literatură română „constința artistică a scrisului”. Ficțiunea ia cîmăstina de legile proprii care nu sint cu nimic mai prejos decit acelea ale realității din care ea a luat naștere. În rin-

durile de față vom insista asupra relației, nepusă încă în valoare, dintre arta plastică și acest prim roman al literaturii noastre, Portretul tinărului print, pictat de Van Moor și identificat de același Nicolae Iorga la muzeul din Rouen, ni-l prezintă îmbrăcat după moda occidentală, purtînd pe cap o perucă nudră-tă, iar peste ea un turban, după moda orientală. Lar dacă mai credem în adevărul literar balzacian după care personajii ni se dezvăluie și prin obiectele care îl înconjoară, atunci „portretul artistului în tinerete” se îmbogățește cu semnificația motivului Orient-Occident ce va fi, în cazul literaturii române culte, un adevărat leitmotiv. „Roman-fabulă”, „roman-rebus”, „roman-algorie”, „roman cu cheie”, „satiră și pamflet politic”, „poemă eroi-comică în proză”, „joc al măștilor și al limbajului secret”, primul roman românesc de ficțiune este, însoțit de acest halou de caracterizări ale istoriei și criticii literare, asemănător portretului tinărului print cu perucă pudră și cu turban. Genuri literare opuse convietu-iesc în simbolul baroc al „lunii pe dos” („dezvăluind le acoperim și acoperindu-le le dezvăluim” spune autorul în prefață), ficțiune complicată de topica limbii latine ce poartă cu sine într-o marțialitate comică alături de cuvinte arhaice românești, grecisme, turcisme, cuvinte inventate de autor. Această construcție aflată într-o permanentă miscare a ficțiunii nece-

sită „chei”, „scări”, „descifrări”, care odată cu trecerea timpului au devenit și ele ficțiune și literatură. Acceptarea „jocului” de către cititor va fi în distigul lui, chiar dacă nu știe că cititul este, după o paradoxală, definiție a lui Valéry Larbaud, „un viciu încă nepedepsit”. Toată această lungă și involuntară „pedeapsă” la citirea rîndurilor de față se datorează apariției la Editura Junimea a **Istoriei ieroglifice** de Dimitrie Cantemir, într-o scriere nouă, intitulată „Scrieri românești esențiale”. În paranteză fie spus, nu am găsit că mica saradă cu numele noii serii — „Scrieri” — ar fi cea mai reușită. Recunoaștem că ne-am fi așteptat la o ediție bogat ilustrată, în sensul sugestiilor plastice oferite de fabulația literară. Prezenta ediție, cu o post-fată de Elvira Sorohan și redactată de Elena Chiriac reproduce, ni se spune, textul și glosarul ediției îngrijite și avînd studiul introductiv de P. P. Panaitescu și Ion Verdes, apărută la Editura pentru Literatură. Coperta volumului care ne-a atras atenția este semnată de Mihail Bujdei, și am găsit-o reușită. În mare parte ei i se datorează prezenta semnalare. Ea s-a născut și din regretul că arta plastică s-a oprit „ante porțile” la coperta unei cărți princiere care s-ar fi pretat foarte bine la o ilustratie pe măsura fabulosului ce îl conține.

ADRIAN MIȚȘ ■

Magazin istoric

10/1988

Din sumar: Iubirea de țară

● Mihail Viteazul — intîiul în-făptuitor al unirii românilor ● 1916—1918. Academia Română în lupta pentru unitate națională ● Judecata la români ● Dascăli patrioți de la Colegiul „Sf. Sava” ● Arta brîncovenească — nașterea unui stil ● Victor Pa-

pacostea — pagini inedite din istoria învățămîntului românesc ● AIESEE — un sfert de veac de activitate ● 1866—1876 — independența, dorință unanimă a națiunii ● Pe urmele strămoșilor ● Un sigiliu necunoscut al lui Ion Ghica ● Itinerar istoric pe traseele unirii ● Victor Slăvescu — note zilnice inedite ● În București, acum 50 de ani ● „Oragul interzis” își deschide porțile ● Iancu Bălăceanu — amintiri de la mijlocul veacului trecut.

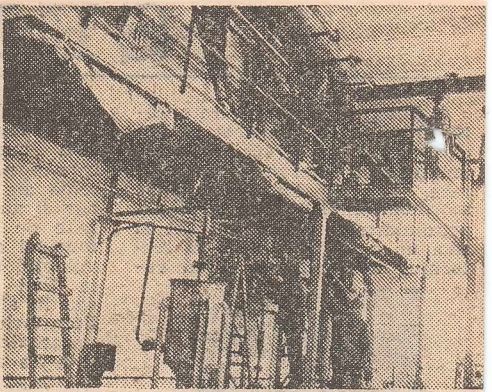
Revista „Cinema”

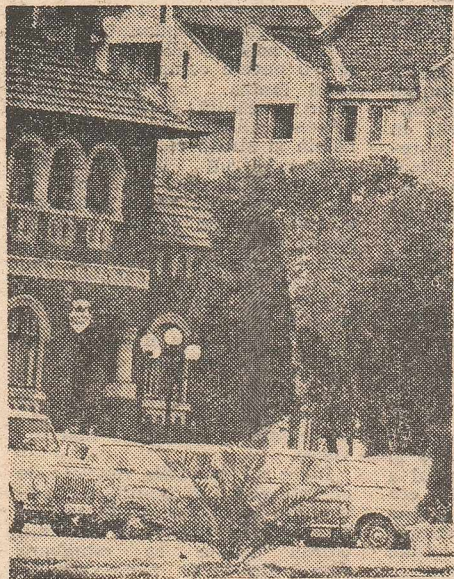
Din cuprins: Cine-cronica: martor azi, document mine al innoirilor Capitalei. Geografii sentimentale — Legende noi pe Valea Argeșului. Cineastii noștri: Ion Popescu Gogo, Numitor comun: tineretea creatoare. Actorii noștri: Un interviu cu Dor-el Vișan. Pionieri neștiuți ai filmului românesc — Un aviator cîneast. Spiritul de echipă sau despre reușite în progresie geometrică. Filme pe micul ecran. Festivaluri: Karlovy Vary. Corespondență specială. De la legendă la mitologie și de acolo la realitate.

Intre orașele grădină ale țării putem număra, fără îndoială, și Bistrița. Tradiția și arhitectura modernă, gustul și hărnicia locuitorilor săi au făcut din capitala Bistriței-Năsăud unul dintre cele mai frumoase municipii ale României.

Oamenii pricepuți știu exact ce să ceară

Bistrița, oraș frumos

Dacă agăți harta țării exact în locul în care este marcat municipiul Bistrița constăți, oarecum surprins, că ea nu se înclină nici la dreapta nici la stînga, ci rămîne în teamein echilibru. Dar rolul acesta de mijloc nu este specific oamenilor de aici căci, prin tot ceea ce fac și gîndesc, ei ținesc an de an la un loc tot mai sus în întrecerea celor mai frumoase orașe ale țării. Dovadă e faptul că anul trecut municipiul Bistrița a obținut locul II în întrecerea socială și Ordinul Muncii clasa a II-a, rezultat valoros, asemenea celor obținute mereu în ultimii 8 ani. Această suită de rezultate are o semnificație deosebită, deoarece ea ilustrează evoluția fără precedent a tuturor orașelor țării, istoria de exact două decenii a municipiului Bistrița confundîndu-se de fapt cu cea mai prosperă perioadă a României.

Tocmai această fantastică dezvoltare a Bistriței, drumul parcurs în cei douăzeci de ani de existență ai municipiului, a fost tema discuției propusă tovarășului Gheorghe Șanta, prim-vicepreședinte al Consiliului municipal Bistrița. Deci, ce a fost Bistrița în urmă cu două decenii și cum a ajuns unul din cele mai frumoase orașe ale țării. Mi se indică o fotografie panoramică, prinsă pe un perete al cabinetului, ce înfățișează Bistrița anulul 1962 în care se remarcă prin "îngrămădirea de case mici Liceul „Liviu Rebreanu”, o cazarmă masivă și-turla unei biserici. Pare incredibil ca să fi fost aceasta zestrea orașului, dar acesta este adevărul imortalizat în fotografia ce este păstrată ca nimeni să nu uite de unde s-a pornit. Nu, nu a fost ușor acest drum spre un oraș frumos și modern, dar oa-

menii au înțeles repede că pentru a dobîndi o viață frumoasă care să le satisfacă nevoile sociale, ei sînt primii care trebuie să pună umărul la treabă. Pentru început s-a trecut la inventarierea tuturor resurselor existente, s-au stabilit apoi modalitățile concrete de acțiune și responsabilitățile fiecăruia. Funcție de rezultatele obținute, acest complex sistem de autogospodărire a fost perfecționat mereu, în principal prin propunerile cetățenilor dar și prin implicarea totală a organelor locale de conducere care au ierarhizat sugestiile făcute și le-au aplicat în funcție de posibilitățile concrete existente. Principala cerință a reprezentat-o depășirea sarcinilor de plan, beneficiile astfel obținute însemnînd în fapt noi grădini și livezi pentru aprovizionarea populației, noi construcții de locuințe și spații comerciale, renovarea fondului de locuințe vechi ale orașului, zone de agrement și încă multe altele. Doar pentru conservarea clădirilor cuprinse în planul de sistematizare a centrului vechi al municipiului a fost alocată suma de 25 milioane de lei, avîndu-se în vedere valoarea lor arhitectonică. Numărul noilor apartamente date recent în folosință este foarte mare, dar nu doar numărul este semnificativ ci și faptul că ele sînt frumos și bine construite, la amplasarea și decorarea lor ținîndu-se cont de părerea viitorilor locatari, care la rîndul lor nu au stat cu brațele încrucișate ci au amenajat spațiile verzi dintre blocuri. Fiind solicitați să de-a dovada concretă a bunului lor gust, oamenii s-au lansat spontan în adevărate întreceri privind cel mai frumos balcon, stradă sau cartier. Iar orașul, în ansamblul lui, nu a avut decît de cîștigat, ca de altfel întreaga țară, căci o țară frumoasă înseamnă ca toate localitățile ei să fie frumoase.

Gîndind la umbra pădurii

Toamna, în pădurile Năsăudului, soarele se sparge parcă în mil de bucăți ce plutesc pentru o clipă în văzduh ca apoi să se desprindă încet, încet și să formeze un covor ce își pierde treptat strălucirea. Sînt frumoase pădurile de pe aceste meleaguri dar mai frumoși sînt oamenii de aici, care au înțeles că pădurile care reprezintă 34 la sută din suprafața județului, adică peste media pe țară, constituie o mare avuție. Dar bogăția ei nu înseamnă doar lemnul copacilor tăiați cîndva de către unii, chiar și azi, în mod abuziv, ci reprezintă un sistem ecologic ce oferă multe resurse pe care noi, oamenii, nu le-am apreciat cum se cuvine, fie din comoditate, fie din ignoranță. Silvicultorii din Bistrița-Năsăud au înțeles de asemenea că protejarea și conservarea pădurii reprezintă înainte de toate o problemă de interes național iar interzicerea, prin lege, a tăierii arborilor în următorul deceniu în cinci din cele zece ocoale silvice ale județului nu este o măsură pur restrictivă ci o invitație la a gîndi mai atent la valorificarea superioară a tuturor resurselor pădurii. Printre primii care au sesizat noile cerințe puse în fața silviculturilor a fost chiar inspectorul general Virgil Anca, din cadrul Inspectoratului silvic Bistrița-Năsăud, care a cerut oamenilor săi să gîndească în spirit eficient nu numai la îndatoririle ce le revin în mod curent, ci și la alte posibilități de valorificare a bogățiilor pădurii. Și ideile au început să răsără.

Tradiționala activitate de recoltare a fructelor de pădure a fost așezată pe alte coordonate, ceea ce a impus găsirea unor noi soluții de organizare a muncii. Bătălia recoltării fructelor

de pădure durează, în medie, o lună de zile, perioadă în care activitatea celor 113 puncte de colectare trebuie să fie perfect coordonată, celor 4000-5000 de oameni ce participă la recoltare le trebuie asigurate condiții de muncă și viață chiar în inima pădurii, iar transportul fructelor spre depozitul de la Anieș și de aici spre beneficiar, trebuie să se desfășoare după grafic. Căci dacă nu ești bine organizat în această perioadă, dacă nu ai pregătit din vreme cele necesare, risți să pierzi o partidă cu miză mare, deoarece prețul unei tone de zmeură sau de afine depășește de cîteva ori prețul unei tone de griu sau de carne. Iar prin prelucrarea lor sub formă de concentrate, dulceturi sau sucuri naturale, prețul de cost se multiplică de încă cîteva ori. Tot în această idee s-a mers și în valorificarea celor 600-700 t de răchită cultivată aici și al cărei preț este 2000 de lei tona, dar prelucrată ea costă 14000 lei tona. Din această cauză, activitatea celor trei centre de impletituri din răchită din județ (Telciu, Rebrisoara și Beclean) este deosebit de diversă, realizîndu-se produse ce acoperă o gamă sortimentală foarte variată, mergînd de la mobilier din răchită și pînă la suporturi pentru flori sau cuști pentru pisici. Doar coșurile din alun sau răchită se realizează în 12 sortimente deosebite, unul mai frumos ca altul. La acest sector, planul pe primele opt luni a fost realizat în proporție de 144 la sută ceea ce înseamnă creșterea unui sfert de milion de lei. Dar toate aceste rezultate oricît sînt ele de spectaculoase nu au reușit pînă acum să propulseze colectivul de silvicultori din Bistrița-Năsăud dincolo de media rezultatelor obținute de celelalte colective similare din țară. Și cum oamenii de aici nu le place să fie la jumătatea clasamentelor au abordat noi activități mai rentabile, cu speranța că anul acesta se vor situa pe unul din primele locuri în întrecerea socială.

Un astfel de căutător de este și Vladimir Navroțchi, ocolului silvic din Prundu găului, care la nici 37 de ani își pregătește teza de doctorat pe tema: "Problema degradării ecologice a molidului existentă atît în județean, dar și reputat ar putea fi soluționată plantarea unor molidi de a din mare, mult mai rezis și viguroși decît cei din cîmp". Și pentru că rezultatele m sale se vor vedea abia 70-80 de ani, lui Vladimir vrotchi i-a rămas timp și pentru cultivarea florilor: a rînditea solarii, a luat un aruncat de rău de alții, l-a parat și cu uscăturile pe care trebuia să le adune, încercînd să obțină o temperatură corectă de dezvoltării pe timp iarnă a garoafelor, gladiolozilor sau a arbuștilor mentali.

Dar, în afară de garoafe Prundu Birgăului se mai vorbesc și de mătasea de Bistrița, care specialiștii pădurii au putut creșterea viermilor de tase. Pentru început au cumpărat niste module în care vor să le meargă cit mai apoi au trecut la rezolvarea blemei hranei lor, cunoscînd că în județ cultura dudului puțin dezvoltată. De asemenea, știu că dudul e o specie sensibilă a cărei replantare face cu rezultate slabe așa că au luat din alte zone ale țării mîntă unii varietăți de dud masă foliacee mare, au rînditea solarii, formîndu-și ulterioară pepinieră proprie.

O altă preocupare este creșterea ciupercilor comestibile din drumul de la producerea rînditea de Pleurotus și pînă la borcanele cu ciuperci în mură fiind parcurs cu repezitate. Relativ simplu a decurs dezvoltarea apiculturii, aici culele fiind ușor de făcut, de la cei 400 de stupi de

itelor păduri ale Năsăudului

trecut s-a ajuns astăzi la 800, ceea ce va însemna 12 tone de miere anul viitor.

Și pentru că oamenii li s-a deschis gustul de a gădi, cineva și-a adus aminte și de conurile de brad cărora nimeni nu le-a dat vreodată o întrebuințare. — au găsit și beneficiari dispuși să achiziționeze conuri la un preț avantajos cu condiția ca ele să fie curățate de carpele, adică acei solzișori ce îmbracă conul. Operațiunea e foarte migăloasă, dar năsăudenilor le-a plăcut noutatea și au încercat curățarea conurilor într-o betonieră de mici dimensiuni. Merga treaba și nu prea, pină cind altcineva a avut ideea construirii unor cilindri în care conurile sint amestecate cu bucăți de piatră. Și tot invitându-se acești cilindri a început să curgă din ei direct valută forte. Mai apoi, un pădurar s-a gândit că pe lângă conuri ar putea strînge și crengute de molid care legate în mici buchetele au mare căutare în țările unde băile de aburi sint la mare modă.

Iar morala acestor fapte este una singură: pădurea ne oferă multe lucruri minunate, dar trebuie să existe oameni pricepuți care să o îngrijească și să știe exact ce să-i ceară.

Știre bună despre cătina!

Despre efectele benefice ale cătinei albe s-a mai scris în paginile revistei, iar cititorii au putut face cunoștință cu citeva din ideile originale privind cătina susținute de profesorul dr. Ion Brad de la Facultatea de Științe ale Naturii din Craiova. După cîțiva ani de căutări și experimente ce nu au avut însă darul să impună cătina în ochii factorilor de resort la adevărata ei valoare, iată, sintem în măsură să vă dăm o veste bună: peste citeva zile la Bistrița, cătina va intra în drepturile ei.

Cadrul necesar li va asigura cooperativa meșteșugărească „Progresul” al cărei director, Ioan Chita, a avut tîria să treacă de la vulcanizarea și confecționarea pantofilor la crearea unei secții de prelucrare a cătinei. Bineînțeles că acest lucru nu a fost atît de simplu, mulți erau scepticii care nu vedeau utilitatea noii secții, dar tînarul director, odată convins să înceapă treaba, nu a mai putut fi abătut din drum. A început prin a pune la punct secțiile existente, astfel încît cooperativa a reușit să se autofinanteze, media retribuției oamenilor să treacă de 3.000 lei lunar, costurile materiale să fie reduse sub normativele prevăzute și ca o consecință firească, cooperativa să se situeze an de an pe primele locuri în întrecerea socialistă. Rezultatele au început să fie bune, tînarul colectiv se descurca bine și lucrurile s-ar fi putut opri aici, dar a apărut inginerul Teofil Chita, unul din cei mai buni studenți și apoi colaboratori ai profesorului dr. Ion Brad. Între tînarul specialist în chimia organică și fratele său economistul Ioan Chita au început lungi discuții despre risc și certitudine, despre vis și realitate.

Încet, încet, cătina a intrat și în sufletul unor factori de decizie de la Consiliul municipal Bistrița-Năsăud, de la U.J.C.M. Bistrița sau UCECOM București prin a căror conlucrare a demarat construirea noii secții de valorificare a cătinei. A fost aleasă pentru început cătina, deoarece erau cunoscute deja calitățile ei biologice deosebite, dar la fel de bine vor putea fi valorificate și alte plante sau fructe de pădure. Și cînd totul părea că a intrat pe făgașul normal, s-a abătut o grea suferință peste Teofil Chita, suferință din care a scăpat cu citeva luni de spitalizare și cu o decizie de pensionare la 37 de ani. Totul ar fi fost compromis dacă nu existau oameni ca ing. Valer Sirbu, ing. Marian Iancu, contabilă Maria Turbatu sau vice-președinta cooperativei, Elisabeta Frișan, oameni care au plătit un preț numai de ei știut pentru a duce la bun sfîrșit ceea ce au început. Ca unul au sărit toți membrii cooperativei, oameni tineri sub 30 de ani, pentru care noțiuni ca flexibilitate, productivitate, inventivitate, tehnică de virf au căpătat sensuri concrete.

La ora actuală, la secția de chimie organică a cooperativei meșteșugărești „Progresul” din Bistrița se fac ultimele finisări, inginerul Teofil Chita și-a reînceput munca cu același elan caracteristic și trăiește tot mai intens emoțiile unei premiere apropiate. În secția antiex se lucrează cu deosebită grijă avînd în vedere gradul mare de volatilitate al solvenților organici ce vor fi folositori aici. Se apropie de sfîrșit și dotarea laboratorului pentru determinări în micro a unor noi tipuri de materii prime în vederea trecerii lor la producție industrială și testarea produselor finite realizate. În linii mari, procesul tehnologic adoptat prevede folosirea la maximum atît a materiei prime cit și a solvenților. În recipiente speciale din inox fructele sint zdrobite și tratate cu solvenți organici pentru a se extrage uleiul conținut. Acest extract este separat prin diferențiere de densitate și constituite produse ce vor fi realizate aici. Întreg procesul tehnologic schițat se desfășoară ciclic pină la epuizarea completă a solvenților sau a turtei de cătina, iar fiecare fracție rezultată poate fi folosită cu succes în cite un domeniu de activitate. Astfel testele făcute cu reziduurile de cătina, din care nu se mai poate extrage nimic, au demonstrat că animalele hrănite cu această turtă cu un conținut ridicat de xerotonină, au avut un remarcabil spor de greutate. Teste au fost întreprinse și asupra noului tip de săpun medicinal ce va fi produs aici, iar rezultatele sint peste așteptări. Fără a deconspira gama produselor ce vor fi realizate pe bază de cătina, consemnăm doar sucul polivitaminic de cătina, siropurile bogate în complexul de vitamine B, produse cosmetice de foarte bună calitate, băuturi alcoolice cu aromă de fructe și încă multe altele. Esențial e faptul că ideile profesorului dr. Ion Brad sint pe mîini bune și curînd ele vor prinde viață prin fericita colaborare a diferite instituite de cercetare, întreprinderi de profil și specialiști din alte domenii de activitate.

EUGEN NEGREA ■

Eveniment arheologic

Statueta de la Liubcova

Constituită astăzi ea însăși într-o istorie, arheologia își are, desigur, multe sale momente de rutină, cînd oamenii ce știu descifra în tainele pămîntului o viață trăită cu multe milenii în urmă, adaugă mereu mărunte mărturii — și acestea, luate împreună, vorbesc de trecutul omenirii.

Arheologia a fost dăruită însă, și cu mari clipe de sărbătoare, — descoperiri făcute, poate, o dată la o sută de ani — ce pot limpezi enigme de nepătruns, ori pot răsturna zeci de supoziții.

O astfel de descoperire pare a fi adus campania arheologică a acestui an, stîrnind în primul moment printre specialiști, doar exclamații de uimire. După o primă viață, trăită acum mii de ani, despre ale cărei semnificații se știe încă mult prea puțin, după o a doua viață, tăcută și ascunsă sub valurile uitării, statueta de la Liubcova — spectaculoasă descoperire de ultimă oră a arheologiei românești — păsește în cea de-a treia sa viață, redată oamenilor acestui timp, ce încearcă a-i descifra tainicul mesaj.

Extrem de sumară — deocamdată — povestea figurinei de lut ne-a fost relatată la Muzeul de istorie al județului Caraș-Severin din Reșița, muzeu al cărui arheologi au început încă din 1985 o superbă bătaie cu natura, pornită să distrugă un vechi sit arheologic.

Aflată, așadar, pe malul Dunării, Stațiunea de la Liubcova intră în circuitul literaturii de specialitate în anul 1944, grație lucrării „Cultura Criș”, în care cercetătoarea Ida Kutzián sesizează citeva fragmente ceramice caracteristice fazei timpurii a Culturii Criș-Starcevo, cea mai veche cultură neolitică din spațiul carpato-danubian. Pe baza acestor informații, cercetătorul Eugen Comșa de la Institutul de Arheologie din București, întreprinde în anii '60 o serie de săpături, în trei campanii consecutive, scoțînd la lumină un material extrem de interesant, vorbind de purtătorii unei culturi ce introduce cea mai veche ceramică pictată înainte de ardere ce se cunoaște în Europa sud-estică și continentală.

O dată cu noua ridicare a cotelor barajului de acumulare Porțile de Fier I, arheologii reșițeni pornesc operațiunile de salvare a sitului amenințat a fi luat de ape. Pentru că și aceste cercetări sînt cît mai sistematice, s-a început prin trasarea unei secțiuni magistrale, ce urma să prezinte întreaga stratigrafie a așezării de la Liubcova, deci modul în care s-au succedat diferitele așezări existente de-a lungul timpului în acest punct. Cronologia „citită” astăzi de arheologi se prezintă astfel: cel mai timpuriu nivel de locuire aparține unei faze evaluate a Culturii Criș-Starcevo, amintită deja. Urmează un

gros nivel — aproximativ 2,5 metri — cu o mulțime de complexe de locuire adîncite sau de suprafață, cu pereți solizi, construiți din lut, lut ce a ars o dată cu incendiul ce pare a fi distrus așezările. Acest nou complex de locuire corespunde unei alte culturi — Cultura Vinča —, superioară celei de tip Criș-Starcevo. Materialul arheologic foarte variat, predominant plastic antropomorfă, desemnează acum Liubcova ca una dintre cele mai reprezentative stațiuni preistorice ale Banatului pentru însăși evoluția Culturii Vinča.

În paralel cu săpăturile arheologice sistematice, stațiunea de la Liubcova a fost vizată și de o serie de cercetări de suprafață, făcute la fiecare arătură. Într-un astfel de moment, în chiar această primăvară, învățătorul Ioan Dragomir din comuna Gornea, pasionat susținător al arheologilor reșițeni, împreună cu tînarul Cătălin Grigorescu, au dat de urmele unei locuințe de suprafață, spălată de apele Dunării. Foarte spațioasă, cu pereți de 30 de centimetri grosime, locuința ascundea între dărîmăturile sale citeva statuete de lut, neolitice, între care, de la prima vedere s-a detașat un mic idol feminin, obiectul preocupărilor de astăzi a unui număr mare de specialiști. Care este cauza acestui deosebit interes? Arheologul Sabin Adrian Luca de la Muzeul reșițean s-a pronunțat în măsura în care căutările de pină acum au adus certitudini.

— Puteam spune că la nivelul actual al cercetărilor, Figurina de la Liubcova este unică în lumea neoliticului din România. Ne putem chiar aventura în a afirma că, la orizontul ei cronologic, în lumea sud-est europeană este, de asemenea, unică. De ce, unică? Modul în care este redată îmbrăcămîntea se dovedește tipic pentru arealul Culturii Vinča, în fazele sale timpurii de dezvoltare. Are deci, ca și celelalte statuete descoperite pină acum, incizii incrustate pe materia albă și este pictată în parte în tehnica „crustată”, cu culoare roșie. Atributele esențiale care o deosebesc de tot ceea ce s-a dezvoltat pină acum la orizonturile culturale și cronologice contemporane ei, ne fac să ne gîndim la un dezvoltat cult al fertilității și fecundității, cu un instrumentar deja adecvat. În mina dreaptă, dusă la sîld, statueta are un vas de o formă specială. În întreaga lume antică de la milenii III î.e.n. încep să se practice libațiunile. Considerăm că acest vas poate fi pus în legătură cu libațiunea — deci cu vărsarea rituală a unui lichid pe ogorul sacru, sau pe ogorul comunității, pentru a-i asigura pămîntului o mai mare fertilitate. Un alt atribut esențial, ce o detașează de celelalte statuete, este masea presată pe umărul stîng. Din păcate, capul figurinei lip-

sește, așa că nu avem de unde ști dacă era mascată sau nu. Putem însă afirma că — masca aceasta era folosită în ritual. Numeroase studii etnografice făcute încă din secolul XIX specifică rolul șamanic, vrăjitoresc, al măștii sacre în lumea preistorică, de a da celui ce o poartă putere asupra întregii comunități. Asta ne spun etnografii. Oricum, descoperirea în sine demonstrează că la orizontul din jurul cumpenei între milenii III și milenii II î.e.n. în lumea — cel puțin dunăreană — exista un foarte diversificat cult al fecundității și fertilității.

— Depunerile de ofrande zeilor și divinităților sint practici cunoscute la toate populațiile preistorice, ca și la primele civilizații din Orientul Apropiat. Se aduceau ofrande și soarelui și lunii. Sanctuarul descoperit la Parța, lângă Timișoara, altă importantă așezare a civilizației neolitice românești, nu a demonstrat și el, prin materialul arheologic descoperit, credințe și obiceiuri legate de cultul fecundității și fertilității?

— Sanctuarul de la Parța este legat de cultul sacrificării taurului, taurul fiind simbolul procreării, al forței, al puterii, iar raritatea reprezentării cultului taurului în raport cu cel al mării zeite-mamă, ce apare frecvent în plastica neolitică, ne îndreptățește să considerăm cultul taurului ca făcînd parte din cultele cu mistere.

Figurina de la Liubcova ne arată clar că exista aici un ritual legat de fertilitate și fecunditate. Știăm că există un ritual, dar nu era demonstrabil modul în care se făcea el. Odată cu apariția acestei statuete, cunoaștem măcar două din etapele procesului, adică libațiunea și mascarea personajului, ce căpătă astfel puteri asupra comunității. Numai cel ce purta o mască putea face libațiunea pentru a fi considerată folositoare ogorului. În plus, ritualul este îndeplinit de un personaj feminin — e limpede că piesa reprezintă un idol feminin — încă un argument în favoarea cultului fertilității și fecundității. Asta este ceea ce știm deocamdată. Poate viitorul ne va aduce și alte mărturii, care să ne poată permite să aflăm ce se întîmpla mai departe. O astfel, de descoperire, însă, de importanță figurinei de la Liubcova, cine știe cînd se va mai face? Noi sintem obligați în primul rînd să stabilim analogii. De ce? Ca să cunoaștem orizontul cronologic și cultural. Specialiștii care se ocupă de Cultura Vinča au afirmat că figurina are analogii pentru modul în care este redată incizia, deci îmbrăcămîntea, și perforarea brațelor, dar pentru vas și pentru mască nu există nici un fel de analogii. În toată așezarea de la Vinča, care are 10,5 metri stratigrafie, nu există nici o piesă asemănătoare — și acolo sint sute de idoli. Figurina de la Liubcova este unică. Nici acolo, nici în alte lumi culturale din jurul nostru, aflate la același nivel cronologic, nu se află analogii pentru această piesă.

— La vremea cînd a fost descoperit, și „Gînditorul” de la Hamangia a fost unic, dar astăzi s-a stabilit că există citeva analogii pentru el.

— Descoperirea statuetei de la Liubcova este ca importanță, cu certitudine, de talia „Gînditorului”. Statuia de la Cernavodă reprezintă o operă de artă, o capodoperă a sculpturii neolitice. Piesa descoperită acum, pe lângă faptul că e bine reprezentată și bine făcută, are atribute esențiale care-ți permit să pătrunzi în lumea cultului neolitic. Poate, peste cîțiva ani să apară și pentru această statueta analogii. În orice caz, noi ne străduim să facem tot ceea ce depinde de noi, ca tot mai multe pete albe de pe harta cunoașterii trecutului, să fie înlăturate.

Săpăturile sistematice sint continue, dimensiunile foarte mari — 500 metri lungime și 300 metri lățime — făcînd din Stațiunea de la Liubcova, unul dintre cele mai importante puncte de cercetare arheologică ale Banatului. Căutările vor mai dura, desigur, o bună bucată de timp, dar anii viitorii, sperăm că vor aduce, prin valoroase descoperiri, o nouă lumină asupra unui trecut în care viața a palpitat mereu.

Și, poate, atunci, și întrebările pe care le-a prilejuit descoperirea statuetei de la Liubcova, își vor găsi, răspunsurile cele mai adevărate.

LIANA MOLNAR ■

Acorduri din Festivalul internațional George Enescu

Modernitatea capodoperei

Într-o sensibilă „discordanță” cu înflorirea instituțiilor muzicale și a spectacolelor de acest gen, puțini sînt regizorii de operă și operetă ce s-au afirmat la noi în ultimile decenii. Doar cîțiva dintre absolvenții I.A.T.C. au pășit pe acest drum, redeschis atît de promițător în secolul nostru. Cu rare excepții domeniul nu a atras în vederea unei colaborări statornice nici pe directorii de scenă din teatre și nici pe realizatorii de film.

Cu atît mai mult se cuvine să salutăm, cu căldura pe care o merită, o afirmare care echivalează prin tinuta sa cu o consacrare, realizarea lui Cristian Mihăilescu la Teatrul muzical din Brașov, cu Bărbierul din Sevilla de G. Rossini.

Orice înfăptuire de referință azi în domeniul operei echivalează cu reușita unui demers innoitor menit să demonstreze că acest gen tradițional, resimțit uneori ca vetust, poate avea un impact real, direct și profund cu publicul contemporan, că vocea aparate a dramei lirice continuă să fie resimțită ca o necesitate interioară.

Reunind experiența și intuiția interpretului (solist al Operei Române, de două decenii) cu reflecția cercetătorului, fenomenului muzical și cu observația unui pătmas iubitor și cunoscător de teatru, Cristian Mihăilescu a intuit extrem de exact oblige-urile cit și sfera libertăților de innoire a spectacolului de operă. Propunerea sa nu se oprește la aranjamente cosmetice și nici la „operații estetice” (paleative geriatriche!), nu își aliază virtuozitatea de scenotehnică ori efecte de fast, (care reprezintă arme de preț și pentru talente de talia lui Zeffirelli sau Rossi). El caută modernitatea aducătoare de prosepție, (doar aparent paradoxal), redescoperind cu „ochiul” omului de azi, rădăcinile și, prin aceasta, semnificațiile originare și totodată eterne ale genului: simbioza, aceea unică a dramaticului cu liricul, a dinamismului uman cu gestul și actul, a aspirației și vitalității sufletești cu cîntul; sincretismul apare stare existențială — stare muzicală etc.

Identificăm în Bărbierul din Sevilla o originală viziune globală cit și incitante explorări, nuanțări sau largiri ale mijloacelor de expresie consacrate. Astăzi, ceremonialul ce precede spectacolul sugerează inspirat un transfer pasional de la natura către artă, arta spectacolului, o magică impersonare a lui Beaumarchais sau a lui Rossini (și, prin extensie, a

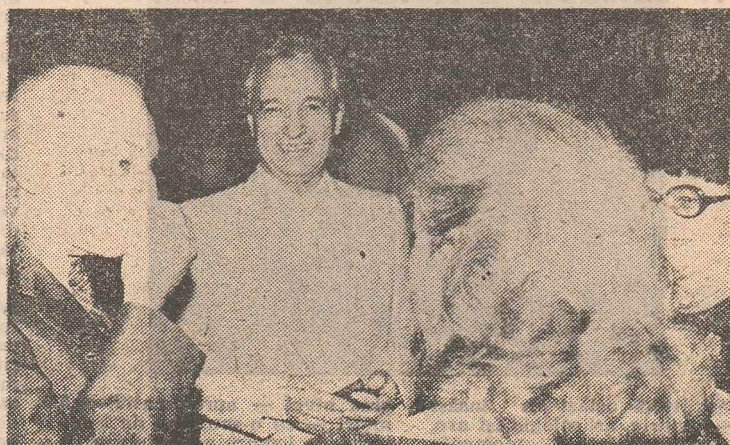
Creatorului) în Figaro, (protagonist al operei, dar și „dirijor” al jocului scenic, și, mai ales, simbol al disponibilităților ludice ale ființei umane)... Admirabilă scenă de teatru în teatru, de modernă intertextualitate, admirabil început, grav și totodată spiritual, jucăuș ironic — trăsături care nu se vor dezminți nici pe parcurs.

Sub semnul adîncirii bogăției și verosimilității universului scenic, dar și al cristalizării de metaforă, spectacolul brașovean recrează (pe cîteva planuri) o lume ce clocotește de viață. Și aceasta mai ales prin scenele de grup, dar și în cele animate de două trei personaje, al căror dinamism susținut este contrapunctat de expresive „stop-cadre”. Uvertura devine astfel nu doar fundal, ci comentariul

și actori excepționali.

Socot potrivit să subliniez, că actorul cîntăreț ne amintește, prin tot ce face în scenă, de importanța a o seamă de deprinderi: a unui mers expresiv, a unui mod de a te adresa, a unui întreg ritual al privirii și zîmbetului. În memorie ne rămîn atitudini, gesturi, priviri și toate cu o excepțională pregnanță. În rolul Violettei, Eugenia Moldoveanu este sensibilă și maiestuoasă într-un chip atît de firesc încît abia după spectacol realizezi ce investiție de talent și muncă presupune un astfel de firesc în maiestate.

Ionel Voineag a avut bunăvoința să dezvăluie cîteva din cauzele care au determinat o reacție atît de semnificativă a sălii la un spectacol aflat în repertoriu, totuși, de cîteva ani:

epic, dramatic, liric al forfetel din Piața Sevillei, animată de o tipologie variată și pitorească într-o agitație ce prefigurează țesătura intrigii.

Un „concert de arii”, cum spunea Wagner? Spectacolul lui Cristian Mihăilescu probează că în Bărbierul din Sevilla muzica și acțiunea umană nu co-există (prin-o amabilă convenție) ci sînt organic integrate. Ceea ce echivalează cu o strălucită valorificare a capodoperei.

NATALIA STANCU ■

Sală plină la Operă!

Un public numeros și de o structură complexă a umplut, cum se spune, pînă la refuz Opera Română cînd s-a cîntat Traviata. Mai corect ar fi să zicem că au cîntat în Traviata, Eugenia Moldoveanu, Ionel Voineag și Emil Iurașcu. Nu e nici un secret că montările, în sine, nu înseamnă nimic, dacă lipsesc vocile de referință. Eugenia Moldoveanu, Ionel Voineag și Emil Iurașcu nu sînt doar niște voci strălucite. Ei sînt

„Am cîntat mult împreună cu Eugenia Moldoveanu. Este o parteneră caldă, care știe să transmită emoție și publicului, și interpretelor. În seara aceasta însă s-a depășit pe sine. Personalul, așa cum îl înfățișează ea, e o creație de referință pentru Opera Română. Emil Iurașcu este, de asemenea, un partener ideal, un bariton pur verdian. Este și un coleg foarte bun — calitate care într-un ansamblu de operă rămîne întotdeauna de neprețuit.”

TUDOR OCTAVIAN ■

Într-un balet celebru

Bineînțeles, pentru orice iubitor al baletului, un spectacol cu „Lacul lebedelor” de Ceai-kovski este întotdeauna demn de un interes sporit. Și aceasta cu atît mai mult cu cît colectivul primei scene coregrafice și-a propus să participe cu acest celebru balet într-un festival atît de dens în evenimente. Am putut urmări deci cea mai bună distribuție pe care o poate alinia, la ora de față, opera bucureșteană, o

distribuție executînd cu brio coregrafia clasică a lui Petipa și Ivanov, pusă la noi în scenă de artistul emerit Oleg Danovsch. Sub bagheta lui Lucian Anca, sobră, precisă, am urmărit-o în rolul principal pe Anne-Marie Vretos, rezolvînd excelent problemele de tehnică însă ceva mai puțin inspirată în pasaje lirice. În rolul Siegfried, o apariție „de zile mari”; lui Laurențiu Guinea îi merge rolul „ca o mînușă”, el reușind, în celebrul Pas de deux din actul al III-lea, execuția unei variații de mare dificultate, dusă la capăt fără cusur. Celălalt moment de excepție al spectacolului l-a oferit Florin Brîndușă (rolul Rotbart) în care baletierul a creat un personaj de compoziție convingător. Remarcăm, de asemenea, pe Cristina Teodorescu-Palade, Beatrice Eleon și George Postelnicu, în roluri dificile (rolul bufonului și momentul „Pas de trois”), pe Irina Roșca, Doina Acinte, Daniela Constantinou, Leda Popescu, Viorel Enc, Michaela Tișanu, Alma Munteanu, Madeleine Vasilescu, Gabriel Opincaru și mulți, mulți alții, care au contribuit la realizarea unor reușite momente. Nu trebuie omise cîteva cuvinte de laudă ansamblului de balet, care a depășit considerabil lipsa de coeziune, de sincronizare, caracterizînd multe spectacole trecute.

VIROEL CREȚU ■

Seara clujenilor

Așteptată cu evident interes, orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat din Cluj-Napoca a susținut în fața bucureștenilor un program frumos și variat.

Cem Mansur, cel mai tînr dintre dirijorii care au apărut în ediția a XI-a a festivalului enescian, a împlinit 31 de ani. El a mai fost oaspetele țării noastre în repetate rânduri, conlu-crînd atît cu colective simfonice cit și cu cîteva teatre de operă, iar bunele sale prestații au îndemnat la reinvitarea sa. Om cult și foarte activ, cu o gestică precisă și dovedind multă muzicalitate, bun cunoscător al creației românești — în special a celei contemporane — „Sua l-a pentru orchestră” de George Enescu a apărut firesc în repertoriul său, mai mult, ea obținînd și o foarte bună interpretare din partea dirijorului turc. O mare omogenitate, un vibrato colectiv și o atență disciplinată ritmică au avut drept rezultat o sonoritate a corzilor, de invidiat; „Preludiul la unison” a răsunat asemenea unei singure viole, amplu și reverberant. În schimb, conducînd „Menuetul”, șeful de orchestră și-a etalat întreaga sa sensibilitate, acolo unde deasupra pedalei oboiului corzile cu surdină își desfășoară discursul; de asemeni, în partea mediană — cu tot numărul mare de instrumentisti — Mansur a știut să formeze o adevărată catifea sonoră, asemeni unei orchestre camerale; semne clare ale unei deosebite îngrijiri acordate sunetului individual și colectiv. Cit privește prezentarea „Simfoniei a IV-a” de Robert Schumann, ea a fost corect interpretată.

Ștefan Ruha s-a aflat într-o extraordinară dispoziție concertistică. Abordînd două lucruri în cadrul aceluiași seri, adăugînd și cele trei bis-uri oferite, violonistul clujean a arătat o formă fizică și artistică la fel ca în tinerete! Glasul vioii sale rămîne unicat în peisagistica violonisticii românești. Căldura sa emoționantă, ca și atrăgătoare sunetului — obținute printr-un intens vibrato și o fermă trăsătură a arculusului — s-au remarcat încă din lunga introducere și prima cadență a Poemului. Să adăugăm și ști-

ința construcției frazelor, gradarea nuanțelor, accentele — remarcate și la Saint — Saëns, avînd la bază o înaltă tehnică și vom avea portretul acestui mare violonist român care, de decenii, bucură melomanii prin fiecare nouă apariție pe podiumul de concert.

Regal de muzică

Un regal de muzică a oferit orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu” dirijată de Horia Andreescu. Simfonia a II-a a lui Beethoven, muzică românească a avut parte de o interpretare magistrală! Rar, foarte rar, am ascultat acest op — deosebit de important, atît pentru creație enesciană cit și pentru urmașii marelui compozitor — într-o construcție atît de perfectă și cu o realizare de excepție. Accentele, suspensele și izbucnirile au reieșit dintr-o orchestră cînd densă, cînd camerală, în care cornistul Simion Jelebean s-a remarcat din nou prin intervențiile sale. Cele trei teme din „Vivace”, scurte, aproape celule motivice, au fost redată și conturate pe întreg parcursul cu multă claritate, chiar dacă scriitura a solicitat foarte mult partida alăturilor — preferată aici, se pare, de compozitor. Poetica lucrării s-a relevat mai ales în cea de a doua parte, dar și aici sonoritățile dense, cu creșteri și descreșteri largi, ori chiar pe un acord, au fost minunate desluite. Pentru ca de la nuanțe aproape șoptite și pînă la izbucnirea violentă; de la pizzicato-ul basilor și pînă la înălțimile amețitoare ale violinelor prime; de la mișcarea lentă a introducerii și pînă la tempo-ul viu, în toate, Horia Andreescu să gadeze dinamica și expresia ca un adevărat maestru.

De fapt, începutul acestui concert s-a făcut printr-o microcantată a compozitorului Cornel Trăilescu, în fond o lucrare în două părți cu tot atitea melodii, ce se repetă de mai multe ori, în diferite ipostaze. O melodică clară și simplă, pe înțelesul marilor mase, cîntată foarte frumos de soprana Felicia Filip și corul Filarmonicii „George Enescu” (cu excelentă prestație a cappella de această dată) instruit foarte bine de același Valentin Gruescu.

Programul conceput de Horia Andreescu a avut multă unitate stilistică, prima parte fiind rezervată creației românești, iar cea a doua lui Ludwig van Beethoven. Uvertura „Egmont” ne-a apărut cu adevărat ca o muzică dramatică, avînd realizat drumul de la întuneric la lumină, cu accente sfîșietoare pe tema fugato-ului final, ce prevestește triumful; un tempo ceva mai ridicat, observat în ultima parte, a adus — parcă — și mai mult energie în lupta pentru izbîndă!

Michael Roll, la 42 de ani, este astăzi un pianist de faimă și care face cînte școlii britanice. Aceasta s-a văzut în interpretarea Concertului nr. 3 pentru pian și orchestră, de Beethoven, tehnica și muzicalitatea sa fiind covîrșitoare, în totalitate el amintindu-ne de marii soliști care au fost prezenți în edițiile anterioare ale festivalului enescian. Pedalele sînt întrebuintate cu multă fuziozitate și sensibilitate, iar prin tehnica sa solistul produce fie un sunet scilpitor și pur — ca la Mozart — ori un sunet apăsător și grav, cum a fost cazul, aici în creația Titanului.

Doi mari artiști, doi prieteni, Horia Andreescu și Michael Roll, care și-au dat minile spre deplină satisfacție a tuturor participanților la acest concert de neuitat.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Document

O prezență deosebit de apreciată în cadrul Festivalului internațional „George Enescu” recent încheiat a constituit-o fără îndoială, Agenda manifestărilor, o publicație editată de Colegiul criticilor muzicali, sub egida revistei Contemporanul, realizată cu mult gust, fantezie, profesionalism și într-o aspectuoasă tînuță grafică (tiparul: Combinatul Fondului Plastic și I.P. Informația). Cele cinci numere ale agendei (de care au răspuns, printre alții, criticii muzicali Smaranda Oteanu, Luminița Vartolomei, muzicologul Grigore Constantinescu și Sorin Postolache — prezentare grafică, artistică și ilustrații) au înregistrat cu fidelitate importanța acestui excepțional eveniment cultural care a polarizat, timp de 11 zile, interesul tuturor iubitorilor muzicii, de la noi și din alte părți, și vor constitui, în vreme, un document prețios despre puterea muzicală a românilor. (G.A.)

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

N.R. Lăsînd la o parte calitatea în general precară a programelor de sală realizate de Filarmonica „G. Enescu”, semnalăm, în cel destinat manifestării de mai sus, o omisiune de-a dreptul hilară: numele autorului liedurilor, R. Schumann.

Muzica

sub nimbul poeziei

niene (ciclurile „Liederkreis op. 39”, „Frauenliebe und Leben op. 42” și „Dichterliebe op. 48”). Artă marelui romantic, în dialog cu poetica unui Eichendorff, Chamisso sau Heine, este impresionantă prin sensibilitate și adevăr; trecerea timpului, în loc să o umbrească, o valorizează.

Semnalăm momentul drept o frumoasă inițiativă, pornită din iubire pentru muzică, din sinceră dorință de a-i sluji „miracolul repetabil”. Ea aparține unui trio solistic, alcătuit din voci de prim plan ale scenei lirice bucureștene — mezo-soprana Ruxandra Vlad, tenorul Florin Diaconescu și basul Alexandru Moisiuc. Între speco-

lele și repetițiile de la Opera Română, în răgazul concediului estival, acești trei muzicieni au găsit timpul să studieze și să sufliască frumoasele miniat-uri schumanniene, mărturisindu-se profund legați de un fond cultural esențial pentru profesionalismul profilului de interpret. Cel care poate rosti cuvîntul cîntat al unui lied are siguranța de a detalia cu altă înțelegere partitura unei opere, impunînd o subtilitate de nuanțare imposibilă altfel. Demonstrația lor a fost pe de-a-tregul edificatoare, constituind-se drept un model de studiu, seriozitate și distincție artistică. Este adevărat, pianista Doina Micu le-a asigurat, în cele aproape patruzeci de lieduri, mult mai mult decît un acompaniament. Pianul devine, în asemenea împrejurări, un partener care i-a însoțit pe interpreți în truda repetițiilor, urcînd împreună cu ei spre momentul unic al concertului, unde muzica, sub nimbul poeziei, grăiește oamenilor despre inimă și suflet.

Lunea este destin pentru cel puțin 100 de bolnavi din toată țara. Înconjurat de un areopag de medici, profesorul Agripa Ionescu, cu căldura vocii sale, care topește și ghiata nordului și emoțiile pacientului, decide, oră după oră: „Operați... Internați-1... Revin peste o lună!... Vă reînțoarceți la primăvară!... Merge bine!... Nu putem face nimic în plus!... pentru că intervin și aceste înspăimântătoare vorbe. Profesorul este sumum de cunoaștere dar știe cit știe și medicina.

Sint optimistă, alături de toți cei în necaz, care vin să-l consulte. Într-un eșalon de pacienți care se termină și altul care se formează, profesorul și ceilalți doctori operează. 12 chirurși, 4 anesteziști, personalul ajutoare își conjugă, constant, eforturile, pentru că eu am ales o zi care este la fel ca toate celelalte.

Sentimentele mele sint greu de fixat în pagină pentru că alegă cu repeziune de la o extremitate la alta. Am admirație totală pentru echipa Spitalului clinic de chirurgie plastică și reparatorie din București care se înfruntă cu formele urile ale vieții și morții (vin alții arși cu plăgi cutremurătoare, se prezintă malformații impovărate, se replantează mâini sfirtecate, cele mai multe din neatenție). Am admirație nedismulată, dar și revoltă pentru accidente grave, datorate ganei după o clipă, lipsei de informație, credinței naive că „mie nu mi se poate întâmpla”. Exemple? Cite vrei! Se schimbă benzina din rezervor într-o canistră improvizată — explozie; se aprinde o flacăra după lucrul cu solventi periculoși — arsuri de gradul... se ignoră orice reguli de folosire a aragazului — bubuie blocul; se lucrează la motorul Daciei cu țigara aprinsă — sare în aer mașina; se „mesterește”, fără pricepere și asigurarea cuvenită la instalatia electrică, și electrocutarea lasă în urmă schilozi dacă nu chiar cadavre. Copiii nesupravegheați au tot felul de „idei” pentru năzbătirile lor și ajung într-o clipă la mutilări, uneori irecuperabile.

Am în față un ultim caz: Pavel Cristian, care seamănă cu Michael Jackson. Trebuie să fi fost chipeș, e bine dezvoltat. Are brațele amputate, fața e neagră, o cavitate infracoșătoare. Nu-si amintește nimic din ce s-a întâmplat. Mama îl însoțește peste tot, cu speranța suferințelor ei fără seamăn. Așteaptă salvarea de la profesor, speră să-și regăsească copilul așa cum era acum un an. Ea povestește:

— Sint gestionară în Buzău și lipsesc zece ore de acasă. Băiețelul meu s-a jucat cu un prieten cu curentul electric care l-a electrocutat.

Dintr-o joacă, un copil normal, care mergea la școală, avea note bune, s-a transformat într-un infirm. Echipa de medici care examinează: Profesorul, Valeriu Borcea, Ion Comnoiu, Florin Isac, Ion

Olaru, Doina Iacobescu, și mulți medici străini, în anul I la specializare, din Coreea, Cuba, Danemarca, Cipru, ca și mai începători Dan Ursuleanu, Dan Tănase, Nicolae Filoti, au nu numai priceperea de a soluționa cazurile disperate, ci și o imensă compasiune, pe care unii, prin repetarea nenorocirilor o ascund după un „scut” de protecție.

În 2-3 minute profesorul decide. Mingiile un puști de 5 ani, un Adonis și ride.

— Eram ca tine, blond. O să te folosești de brați, îți promit. Ti-ai adus jucăriile, pentru c-ai să rămii la noi. Vrei?

Spre surprinderea mea, toți copiii vor, nu se tem de doctorii de-aici. Toți adulții așteaptă cu sufletul la gură operația. Toți supraviețuitorii accidentelor grave sint bucurosi să fie anunțați că mine trebuie să fie tari, „pentru că-l așteaptă o nouă încercare.”

Toți speră. Cele mai mari chinuri le îndură stoic. Se re-

zează o nouă continuitate, după principii care trebuie respectate fără echivoc. Nu orice operație sub microscop poate fi numită Microchirurgie Reconstructivă.

— De cind beneficiază spitalul dumneavoastră de această cură la medicină moderne?

— V-am mai spus, în urmă cu 6 ani s-au pus bazele.

— Ce rezultate spectaculoase sint înregistrate?

— Se poate spune, fără șovăială, că planul stabilit și ameliorat permanent a fost până acum împlinit. S-au replantat 17 mâini, un picior tăiat a revenit la normal, s-au reparat nervi periferici, s-a început transferul liber mio-cutan, ca și microchirurgia reconstructivă a plexului brahial.

— Această enumerare este extrem de semnificativă chiar dacă ar fi vorba doar de un singur braț replantat.

— Nu a fost deloc ușor și în timp munca a crescut, îngreunând posibilitatea planifică-

străine și, apoi, am și motivul meu. Ce-ar fi un reporter cu lacrimi, nu în suflet, ci pe față? De altfel profesorul Agripa Ionescu, „citindu-mă”, mi-a spus cu oarecare duritate: „Fără căință, nu trebuie să arătați că sinteți impresionată, pentru că noi trebuie să ridicăm moralul bolnavilor.”

Mă țin cit pot de tare. Cind nu mai sint stăpînă pe mine, ies deoarece corpurile arse sint carne vie, fetele corectate doar pe jumătate rid și pling deodată, copiii care nu pot zîmbi, fiindcă n-au buze, sint de o tristete sfîșietoare. Mina replantată în urma unui accident de muncă mi se pare că face eforturi prea mari pentru restructurarea ei de numai 10 zile, dar părțile mele, izvorite din impresia de profan, nu contează. Profesorul mă socotește incapabilă să simt pe „viu” capacitatea de muncă și creație a unui colectiv excepțional. Îmi repetă că 41 de intervenții, în 24 de ore,

secunde. Seriozitatea și abnegația, profesionalismul și totala dăruire sint condiții care nu admit abateri determinate de instabilitate sau nehotărîre. Profesorul spune pentru cine are urechi de auzit: „Cine e lenes sau crede că se poate sustrage acestor legi, cine în medicină se apără că la umbra marilor copaci nu cresc alții, e liber să-și caute alt loc de muncă. Culmea e că se găsesc spitale și pentru ei!”

Mai tirziu, pe neașteptate, îmi cere să notez un gînd care-l preocupă: „Chirurgul poate opera cit îi permite vîrsta biologică, și e bine să simtă acest lucru fără să-i spună anturului.”

— Cu ce vă deconectați de apăsarea acestei profesii absorbante, care cere sacrificiul vieții personale, care nu trebuie să admită o greșeală? Un reportaj prost nu e citit sau nu se publică, un diagnostic greșit e fatal.

— Din păcate se mai greșește, din păcate unii termină facultatea și acolo rămîn cu cunostințele. Suficiența e o boală netratabilă. Eu mă liniștesc cu Mahler, cu Sostacovici, ei mă lasă să-mi dau drumul fanteziei, să ies din sala de operații și să fiu un călător pe meleaguri de reverie.

— Dar vă reînțoarceți, fix, la ora programată, în sala de operații...

— E o atracție fără egal. Acolo am descoperit tehnici noi operatorii, acolo am învățat că oricît simt nu știu destul, că după 12 ore de spital e absolut obligatoriu să mai citesc cîteva pagini. În sala de operație am trăit momentele mari cu ceva rezultate în slujba oamenilor în suferință.

— Acolo e pagina dumneavoastră de „ziar” pe care adăugați, adăugați. Eu o rup astăzi și o tipăresc.

— Și păreați speriați de durere, de singe. Vă rog nu vă îndoiți niciodată de capacitatea suferințelor de a îndura orice operații, în oricîte reprize, ca să trăiască momentul sublim, cind se ridică din pat, cind revine printre ai lui, cind reintră în circuitul social, cind poate primi și dăruia bucurii.

— Tovarășe profesor, nu e prima oară cind stau de vorbă cu dumneavoastră. Eu nu-mi uit interlocutorii, chiar dacă nu sint celebri ca dumneavoastră, pentru că de fiecare mă leagă ceva.

— Sint curios să aflu cu ce v-am... fermecat?

— Cu arta dumneavoastră de a risipi dintr-o privire distanța dintre pacient și medic, cu risul tineresc al unui bărbat de 63 de ani.

Plec cu sufletul plin de primăvară dintr-un spital în care în fiecare pat zace durerea și suferința. O fetiță de 5 ani îl salută pe profesor cu mina operată, ca un semn îndubitabil al victoriei. Nu vă pot vorbi despre privirile lor, îndrăgostite și legate pe viață prin relația de nedezlegat, dobîndită între, anestezie și luciditate sub lampa scialitică.

CARMEN DUMITRESCU

Mîna lui Rodin? Nu, a lui Agripa!

dar oamenii, cu credință în reusită și pe suportul unor lungi ani de învățură și în secția de microchirurgie. Doctorita Doina Ionescu petrece deseori și cite 18 ore pe zi în cîmpul electronic, ieșind după operații năucă, clătîindu-se de oboseală, de încordarea și cerintele tehnicii, pe lingă ale medicinii.

— Nu este descrisă în evoluția chirurgiei plastice o etapă mai uimitoare, mai minunată, mai plină de emoții, dar și mai plină de recuperare ca aceea a uitimilor ani, de cind în lume a luat ființă o nouă specialitate — Microchirurgia Reconstructivă.

— Două decenii în lume pentru o nouă direcție a chirurgiei...

— Sint 8 ani în România de cind s-au stabilit principiile pentru operațiile microchirurgicale complexe în urma cărora un segment de membru complet amputat poate fi replantat, revascularizat; continuitatea nervilor periferici secționați poate fi refăcută, iar de aproximativ 10 ani în lume, pot fi reconstituite defectele de părți moi sau osoase din transferul liber de lambouri mio-cutane, cutane, musculare sau osoase, sau mutarea unui deget de la picior la mînă. Înaintea Microchirurgiei Reconstructive nu s-ar fi putut spera în recuperarea mîinii amputate în recuperarea reală a teritoriului înervat de nervii periferici sau de o recuperare a formei și a funcției prin transferul liber de țesuturi. Microchirurgia reconstructivă nu face minuni. Ea reali-

zii, tuturor operațiilor, a respectării zilelor din viața unui om. Am fi gata să operăm mult mai mult dacă am fi mai mulți microchirurși.

— Dumneavoastră sinteți singura.

— Sper să mi se alătore și alții. Cel mai important lucru pentru mine este să nu-mi treacă viața fără a realiza ceva. Acel ceva poate fi puțin, poate fi mult, dar important este că există acel ceva pentru care merită să existăm.

— Să nu facem umbră pă-mintului...

Ceea ce aș vrea să cunoașteți este că medicul Doina Ionescu nu a vrut să scriu nici un cuvînt despre muncă sa. Am citit aceste cîteva rînduri speciale la gazeta de perete a spitalului și mi-am permis s-o întreb în scris, printre... rînduri.

Valeriu Borcea, directorul spitalului, intră în operație. Are o înfățișare de student, desi a terminat facultatea acum 30 de ani, pe care-i va sărbători luna viitoare la împlinirea cu promovția sa, în orașul tineretii universitare, Cluj-Napoca. Se spală pe mîini, cit alții într-un an, pentru că aceasta e prima regulă de igienă a chirurgului. În toate cele 6 săli de operații, echipele se grupează după cauzistică. Înfilnește acea tensiune și acel „zăgănit de arme” la care eu nu fac față. Se rînduiesc bisturiile, seringile, flacoanele, se aprind lămpile din tavan; notez totul, cu excitație, de la mare distanță, pentru că nu este admis în anticamera operatorie accesul persoanelor

unele de o gravitate deosebită, este condiția de a putea rezolva o parte din accidentele deosebite din București și din țară. Pentru că o parte din ființa mea este atît de slabă, de aceea nu sint chirurg... Exclusiv pentru profesorul Agripa Ionescu rezerv aceste însemnări care nu au menirea să-l prezinte țării, care de mult îl stie cine este. Ele nu năzuiesc decît să arate că la Spitalul clinic de chirurgie plastică și reparatorie din București viața greu încercată poate să revină chiar la normal. Numai pentru profesor mărturisesc că mă stăpînește perfecțiunea miinilor lui Rodin — Agripa Ionescu iubeste arta, dar rămîne adeptul vieții: „Mîna e perfectă cind cinci degete se mișcă”.

L-am văzut pe profesorul Agripa Ionescu grăbit, mereu contra cronometru, dar nicidecum mai puțin atent, mai puțin cu urechea plecată la multii săi pacienți. L-am urmărit, cu doi pași în urma sa, la vizite, la consultații, l-am văzut stabilind diagrame, „cine, ce operează”, intrînd în sala care-mi ridică pulsul la 110 pe minut. Si era același. Egal în atitudine, mai obosit, după operații, dar siguranța marelui profesionist îl stăpînește orice mișcare ca și pe cele din spital. La etajul I sau III nimic nu se schimbă fără aprobarea profesorului: la camera de gardă sau la reanimare totul decurge întocmai cum a fost discutat cu profesorul.

Recitigarea vieții care se află aproape de hotarul fără întoarcere depinde uneori de

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Cititor al zootehnicii moderne

Dacă, Nicolae Filip (1864-1922) este pe drept cuvînt socotit un întemeietor al cercetării zootehnice din România — creatorul școlii românești de zootehnie experimentală, fondatorul ameliorării zootehnice pe baze genetice, a fost, fără îndoială, medicul veterinar și zootehnistul Gheorghe K. Constantinescu (1868-1950), de la a cărui naștere s-au împlinit anul acesta o sută de ani. S-a numărat printre acei oameni de știință care au fost în același timp inovatori ai cercetării și eminentei organizații, teoreticieni și practicieni deopotrivă de străluciți.

Aprecierea de care se bucura depășea cercurile de specialiști ai zootehnicii. La apariția lucrării sale fundamentale *Tratat de zootehnie generală* (2 vol., 1930-1932), sinteză a cunostințelor vremii și a propriilor sale experiențe de genetică animală, distinsă cu premiul „Gheorghe Lazăr” al Academiei Române, ilustrat neurolog Gheorghe Marinescu scria: „Remarcabila Dumneavoastră monografie de zootehnie interesează în cel mai înalt grad nu numai pe medicul ve-

terinar, dar și pe medicul uman și pe neurologist.”

Considerîndu-l un mare inovator, nu ne-am pripit în aprecierea noastră, căci Gheorghe K. Constantinescu a fost cel care a inițiat primele hărți genetice europene, cele dintii experiențe europene de modificare a genomului de insecte prin bombardare cu raze Röntgen, tot el a descoperit variante mutagene necunoscute ale musculiței de oțet (*Drosophila melanogaster*), după cum el a fost și primul genetician care a semnalat particularitățile de ereditate ale culorii brumării la oi. Astfel de contribuții au dus ulterior la importante progrese în știința zootehnică și discipolul său Gh. Radu nu greșea cind observa că maestrul său a fost cel care „a ridicat specialitatea zootehnică de la noi la rangul de știință.”

Nu am exagerat nici cind l-am numit un eminent organizator. O viață întreagă a militat pentru o politică unitară în zootehnie, iar rodul cel mai important al acestei strădani, inițiată încă din 1922, a fost înființarea Institutului Național Zootehnic (I.N.Z.), creat sub

conducerea sa în anul 1926, for științific de înaltă competență. Tot el a fost animatorul creării, în 1930-1940, a asociațiilor de crescători de animale, pe specii și rase, pe regiuni și zone pedoclimatice — cu folosirea de registre genealogice, expoziții și concursuri zootehnice etc. S-au obținut rezultate reprezentînd adevărate performanțe: de pildă o Băltăa românească a dat 10 188 litri de lapte pe an. O altă inițiativă meritorie a sa a fost organizarea unui „Oficiu național al Laptelui”.

Ca să îmbunătățești o rasă de animale — scria Gh. K. Constantinescu — trebuie mai întîi să o cunoști, să-i cunoști calitățile și lipsurile, să știi ce este ereditar în ea și ce este trecător”. Și, evident, ameliorarea trebuie realizată pe temeiuri genetice. Savantul combate însă dezvoltarea zootehnicii în primul rînd pe baza importării și colonizării de rase străine; abia după analizarea și selecția celor mai valoroase exemplare din rasele autohtone, el consideră justificată implantarea unor rase de calitate ridicată din alte țări.

Să prezentăm cîteva date despre viața și activitatea acestui ilustru om al teoriei și practicii. Fiu al Brăilei, oraș care a dat atîția oameni de seamă țării, Gh. K. Constantinescu s-a născut la 24 aprilie 1868. După ce a urmat Liceul „Nicolae Bălcescu” din urbea de la Dunăre, a absolvit Școala

Superioară de Medicină Veterinară din București în 1913, cu lucrarea *Cercetări asupra frecvenței bacilului tuberculos în laptele comercial din București*. În 1921 a devenit doctor în medicină veterinară la Berlin, cu teza *Contribuții la problema sterilității la iepce, în legătură cu modificările histologice ale uterului*. S-a specializat în două rînduri (1920-1923; 1927-1928) în Germania, cu precădere în probleme de genetică. O însemnată influență asupra sa a exercitat marele genetician Thomas Hunt Morgan, pe care l-a cunoscut de altfel personal în 1927.

Încă din 1922, Gh. K. Constantinescu a publicat lucrarea *Ereditatea experimentală*. De timpuriu, în 1913, își începe cariera didactică la Facultatea de Medicină Veterinară din București, mai întîi ca șef de lucrări, apoi ca profesor de zootehnie și igiena animalelor (1923-1949). A fost membru al Academiei de Medicină din București, al Societății de Ereditate din Berlin, al Societății Genetistilor Americani și al altor societăți științifice.

Adept convins al morganismului, pe care l-a aplicat în practica selecției, a adoptat o poziție critică față de zoologul August Weismann, fiind împotriva negării totale a influenței plasmei somatice asupra plasmei germinative. A abordat cele mai variate probleme ale

zootehnicii (standardul raselor, alimentația, dinamica procesului de creștere în raport cu selecția și reproducerea etc.). A efectuat cercetări însemnate asupra eredității însușirilor morfologice și fiziologice la porcine (rasa Mangalița), găini, iepuri, pești, porumbei. A adus contribuții substanțiale în genetică animală, de pildă privind mortalitatea mieilor, ereditatea culorii, ereditatea mutațiilor la soareci ș.a. A acumulat, mai ales în cadrul I.N.Z., institutul fondat de el, un uriaș material documentar, folosind totodată cele mai moderne metode, ca biometria, statistica variațiilor etc.; acest material a stat la baza zonării raselor de animale.

Gh. K. Constantinescu a introdus, în colaborare cu M.A. Fălcoianu, cele dintii însămînțări artificiale la ovine și cabaline de la noi. A fost un pionier în România și în ce privește furajele; îi datorăm realizarea primelor furaje concentrate, combinate cu vitamine și săruri minerale, de asemenea a nutrețurilor murate pentru taurine.

Să reținem, în incheiere, această apreciere a regretatului zootehnist Virgil Gligor: „În diferitele compartimente ale cercetării, mai ales în cele de genetică, G.K. Constantinescu a văzut mai departe decît epoca sa.”

I. M. ȘTEFAN

Pentru nespecialist, o mașină electrică se constituie de cele mai multe ori într-o finalitate, interpretată ca un generator de electricitate, sau un convertor al energiei electrice în energie mecanică. Specialistul însă, își pune permanent mii și mii de întrebări, preocupat permanent de parametrii mașinii, de posibilitățile ei de integrare într-un flux cu finalitatea tehnologică predeterminată. Asocierea, în ultimii ani, a mașinilor cu electronică de putere și comandă cu sisteme de microprocesoare, a permis realizarea unor performanțe notabile, atât din punct de vedere al randamentelor, cât și al regimurilor staționare și dinamice. Mințile strălucite ale omenirii au făcut mult pentru aceste mașini minunate, dar convingerea generală este astăzi că sint încă și mai multe de făcut.

A fost sentimentul acut, perceput clipă de clipă, în toate zilele, cind la Poiana Brașov au avut loc lucrările celei de a II-a Conferințe internaționale pentru mașini și acționări electrice. Desfășurată sub egida Academiei Republicii Socialiste România, împreună cu Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Electrotehnică și Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Automatizări, în colaborare cu Asociația Electricienilor și Electrotehniștilor din Statele Unite ale Americii și Asociațiile Electricienilor din Marea Britanie, Japonia, Franța și Republica Populară Polonă, Conferința a reunit întreaga electrotehnică și electronică românească, alături de care au fost prezenți, într-un viu dialog, peste 100 de specialiști de marcă din 29 de țări de pe toate continentele lumii.

Este de la sine înțeles că într-un restrins spațiu tipografic ar fi imposibil de prezentat toate cele 328 de lucrări ale Conferinței, reunite de altfel, în două volume. Vom sintetiza deci în rândurile care urmează esența dezbaterilor celor cinci secțiuni în care s-au desfășurat discuțiile, încercând să subliniem câteva din tendințele actuale din domeniul mașinilor electrice speciale utilizate în automatizare, robotică și mașini-unelte, sistemele lor de comandă electronică.

„Evoluția mașinii electrice

este foarte rapidă, pentru că automatizarea și robotizarea — indiferent de domeniul de activitate — este imposibilă fără un motor”, afirma dr. ing. Cristian Traian Bircă, director adjunct științific al I.C.P.E., președintele Conferinței. Numărul motoarelor este asadar în continuă creștere. Numai că, mașina electrică este un consumator final de energie electrică, unul dintre cei mai importanți din economia unei țări. Nepunându-se renunța la motoare, ba dimpotrivă, numărul lor crescând zi de zi, este firească preocuparea generală, înregistrată în contextul actualei crize energetice și de materii prime ce se simte la nivel mondial, de a găsi noi soluții de reducere a consumurilor energetice ale mașinilor, ca și a consumului de material. O însemnată direcție abordată de cercetare, spre a influența re-

nivelul altora, bineînțeles că am aflat și o serie de noutăți, dar am putut constata că avem și o serie de momente de avangardă în ceea ce privește partea teoretică și științifică a domeniului. Teoria cimpului electromagnetice este o chestiune de competiție pe plan mondial și sintem în virful topului, obținând o serie de succese privind proiectarea automată a mașinii electrice. Am constatat din discuțiile acestor zile că unele din metodele cele mai moderne nu sint încă folosite în multe părți ale lumii. Metoda elementului de frontieră, spre exemplu, este o noutate și noi o stăpânim bine. Sint doar șapte-opt centre din lume care o utilizează. Metoda elementului finit este, iarăși, o problemă ce nu se abordează prea des, la noi fiind curent folosită. Deci, teoretic, electrotehnica românească, pornind în

Am avut ce comunica altora reușind să conturăm și o seamă de cooperări pentru viitor”.

Dintre multe alte opinii înregistrate în zilele conferinței, două ne-au reținut cu precădere atenția, păreri ale unor specialiști veniți nu doar din două culturi diferite ale țării — Cluj-Napoca și Iași — ci și din domenii diferite de activitate, învățămînt și producție, reuniți însă printr-o preocupare comună — cercetarea. Iată ce declara prof. dr. ing. Arpad Kelemen de la Universitatea din Cluj-Napoca. „Sintem una din țările care avem foarte multe fabrici de mașini electrice, avem o întreprindere de electronică industrială, componentele ni le oferă I.P.R.S. Băneasa, la care se adaugă institutele de cercetări și învățămîntul superior. Cantitativ am realizat toate problemele, s-a constituit un lanț ideal care ne permite

noastră și a lor, iar pe de altă parte, o recunoaștere reală a capacităților noastre intelectuale. Nu numai că a existat posibilitatea stabilirii unor contacte, dar am putut constata că o serie de specialiști străini au venit cu intenția programatică de a găsi căi de colaborare în România. Au prezentat liste de tematici, ce-i interesează în etapa aceasta, s-au informat asupra profilurilor diferitelor compartimente de cercetare de la noi și au făcut propuneri concrete, rămînînd ca prin convorbiri ulterioare să se precizeze cooperarea în domeniu. În momentul de față, capitalul de forță, de șoc al unei industrie il reprezintă tocmai capacitatea de avans tehnologic, deci capacitatea de cercetare. Tările avansate din occident au făcut mari progrese. În domeniul acesta — tehnologic — și, cu toate acestea nu le este suficientă capacitatea de cercetare. Am văzut la ei preocupări — pe care țara noastră le-a devansat chiar — de a stimula creația științifică de masă. Numai că, acolo asemenea inițiative nu se pot lua decît la nivelul citorva firme mari, care-si pot permite luxul de a duce o politică de amplificare a creativității, pentru că-si dau seama că specialiștii strict profesioniști în domeniu, deci cercetătorii de meserie, nu sint suficienți, oricît de buni ar fi ei. Trebuie realitate ca fiecare să facă mici progrese astăzi, numai așa va ține de pacea majoră. La noi, partidul a stabilit programatic această sarcină de multă vreme și ea se realizează, desi nu s-au echipat nici pe departe toate căile de a stimula creativitatea. În orice caz însă, a devenit o acțiune largă de masă și asta se simte. În plus, avem capacități industriale de a realiza și prototipurile în institute, de a face încercările, omologările. Aceste posibilități semiindustriale ale institutelor noastre de cercetare, am constatat, i-a interesat foarte mult pe invitații de peste hotare.

Afirmarea României — țara gazdă, este deja o chestiune de prestigiu. Ne aflăm la a doua Conferință internațională de mașini și acționări electrice desfășurată în țara noastră, care are oameni de talie internațională, de înaltă tinută științifică, la apelul cărora răspund specialiștii pe plan mondial dintr-un domeniu fără de care lumea n-ar mai putea exista. Asta înseamnă că cercetarea și realizările românești reprezintă astăzi ceva”.

LIANA MOLNAR

Motorul electric — o idee încă în perfecționare

ducerea consumurilor energetice este aceea a obținerii unor materiale noi, superioare, atât izolate cit și conductoare sau magnetice. Creșterea performanțelor legate de miniaturizare își păstrează în atenția specialiștilor întreaga importanță. Îmbunătățirea materialelor înseamnă micșorarea dimensiunilor și intensificarea solicitării, putîndu-se obține astfel puteri mult mai mari, în gabarite mult mai mici”.

Nu putem omite în rândurile de față o remarcă generală a participanților prezenți la Conferința de la Poiana Brașov: nu se mai vorbește de sistemul mașină, ci de sistemul acționare, ce presupune mașina și echipamentul de control și comandă al acesteia. Creatorul mașinii nu-si mai poate optimiza parametrii fără a ține cont de lupta electronică de alături, fiecare a trebuit să învețe și meseria celui-lalt, diferențele nete s-au estompat, limbajul a devenit astăzi comun. Este o realitate căreia i se suprapune nevoia utilizării sistemelor de comandă numerică, ce permit creșterea preciziei. „Sint câteva dintre problemele care au reieșit din dezbaterile Conferinței” — declara dr. ing. Cristian Traian Bircă — ce ne-au confirmat faptul că sintem pe un drum bun. Ne-am putut compara cu

primul rînd de la calculul cimpului electromagnetice și diversificîndu-se apoi, a ajuns astăzi în virful piramidei. De altfel, România s-a situat mereu în avangardă, fiind una dintre cele 21 de țări fondatoare ale „Comitetului Electrotehnic International, deținînd și președinția de două ori. Electrotehnica românească are o tradiție, bine cunoscută în lume. Este unul din motivele pentru care atîția mari specialiști au răspuns invitației de a participa la lucrările actualei Conferințe. Rezultatele cercetărilor noastre din ultimul timp au fost și ele cunoscute prin numeroase articole publicate în străinătate, ca și prin schimbările bilaterale și multilaterale care au avut loc. Apoi, modul de prezentare al gazdelor a convins încă de la prima Conferință, de acum doi ani, cînd participarea specialiștilor străini a fost mai modestă decît de această dată — a convins că există un interlocutor, că este un teren fertil unde se poate însămînta și obține rezultate. În România există preocupări ce pot interesa specialiștii de pe toate meridianele globului, iar tematicile propuse spre dezbateri acum — s-a dovedit — nu ne frămîntă doar pe noi, ci frămîntă întreaga lume a specialiștilor în electronică și electrotehnică.

să ajungem la dorința comună: aceea de a face saltul calitativ, pentru că numai această revoluție calitativă a schimbat și schimbat în lume structurile economice. S-au realizat lucrări bune în anii din urmă — chiar faptul că sint prezenți atîția specialiști mari din alte țări este o recunoaștere internațională a cercetării românești — dar se poate face mai mult și asta, neapărat, în direcția calității”.

Dr. ing. Mircea Slănină, șeful Filialei I.C.P.E. Iași este, de asemenea de părerea celor mai mulți dintre participanți, în sensul cistigurilor aduse de Conferință, ce s-au dovedit în bună măsură cele așteptate. „Pe de-o parte, ne-am putut da seama mai bine cu toții — atît specialiștii români cit și cei veniți de peste hotare — care sint tendințele cele mai vii ale viitorului apropiat în domeniul acționărilor electrice în întreaga lume, de la Japonia pînă în America și străbătînd Europa de la est la vest și de la nord la sud. Ne-am cunoscut cu toții mai bine. De pildă, un specialist italian imi mărturisea cum a putut constata zilele acestea că noi românii, sintem mai vii decît și-ar fi închipuit, adică mult mai rapizi în a ne plia pe o tendință cu totul nouă. Este vorba, pe de-o parte de o informare a

Dintr-o bogată agendă de manifestări științifice care au avut loc în această perioadă vă oferim în acest număr reportajele a două dintre ele desfășurate la Poiana Brașov și la București.

Reumatismul — termen generic atribuit unor dezordini și afecțiuni dureroase ale aparatului locomotor și în primul rînd ale oaselor, articulațiilor și mușchilor, — a fost și, din păcate, a rămas pînă la ora actuală una din cele mai răspîndite boli ale secolului. Specialiștii au anticipat de mai multe ori data la care omul va izbui să înfrîngă și această maladie cu efecte grave, invalidante adeseori, a existat chiar și un an internațional al reumatismului, au fost experimentate sute de soluții terapeutice inovante, dar cu toate acestea tratamentele continuă să vizeze efectele și mai puțin cauzele. În legătură cu acestea din urmă, părerile se dovedesc extrem de diferite, iar controversele din lumea medicală nu permit deocamdată adoptarea unui punct de vedere comun. Din această luptă de opinii — așa cum a demonstrat și cel de al VIII-lea Congres latin de reumatologie — cîteva idei încep să concentreze totuși interesul și adeviziunea mai largă a specialiștilor. Dar acestia datorează publicului răspuns la o singură și stăruitoare întrebare: cînd și prin ce mijloace medicina va izbui să identifice cauzele acestui flagel și, pe această bază, să elaboreze soluții terapeutice radicale pentru combaterea lui? În rîndurile care urmează vom încerca să fim mijlocitorii acestui dialog.

Congresul a reunit anul acesta peste 200 specialiști români și aproximativ 200 invitați din străinătate (Franța, Belgia, Italia, Spania și Portugalia), între aceștia numărîndu-se și profesorul Jacques Villiaume, pre-

sedințele Ligii internaționale contra reumatismului.

Dezbaterile au readus în actualitate și ipoteza etiologiei virale a maladiilor reumatismale, consemnată de mai multă vreme în literatura medicală de profil. Astfel, leziunile tisulare, observate în cursul infecțiilor virale, sint uneori atribuite efectelor citopatogene provocate de virusuri asupra celulelor infectate. În aceste condiții, reacții imunitare limitează difuziunea virusului la celulele intacte. În general s-a admis părerea că infecția citopatogenă omoară celula. Dar iată că cercetări mai recente au demonstrat experimental că există unele infecții virale persistente în organism

activă și produce, cu precădere la adolescenți și tineri, boala numită mononucleoză infecțioasă. S-a mai constatat apoi că în cursul unor maladii reumatismale din categoria bolilor de collagen, există unele anomalii ale răspunsurilor imunitare privitoare la acest virus. Situația îi îndreptățește pe cercetători să-si pună întrebarea dacă acest virus are într-adevăr un rol patogen în aceste afecțiuni, sau dacă este doar un element într-un lanț de reacții nespecifice, secundare bolii. Astfel, în poliartrita reumatoidă, boală care face parte din categoria celor amintite mai sus, s-au putut observa importante modificări imunologice. Se poate aprecia

le fiziopatologice ale terapiei vasculitelor sistemice și a fost demonstrat participarea fibronectinei la lezarea peretelui vascular. Au fost de asemenea evidențiate aspectele particulare ale vasculitei lupice, particularitățile anatomo-clinice, imunologice și de tratament ale vasculitelor sistemice la copii.

O interesantă comunicare în legătură cu etiologia și tratamentul unor afecțiuni reumatismale, între care și spondilita anchilozantă, a fost prezentată de către un colectiv din București, alcătuit din dr. Geo Săvulescu și dr. Manuela Cazan (de la Spitalul Balotesti), chim. Vasilica Oлару, chim. Marilena Păduraru și asist. Zamfira Cutti

lipeptide injectabile în combinație cu antioxidante (vitamine, Epurox). Acestea au menirea de a reduce producerea acizilor grași și radicalilor liberi din țesuturi. Acest fel de a înțelege etiopatologia și terapia bolilor cronice reumatismale poate conduce la schimbarea tratamentului folosit în prezent. În ceea ce privește spondilita anchilozantă, cele 101 cazuri, tratate în ultimii 14 ani, au dovedit că tratamentul își demonstrează eficiența, stopînd evoluția bolii în special în fazele incipiente.

Congresul a abordat pe larg probleme legate de imuno-reumatologie, au fost discutate insistenț reumatismele inflamatoare, denumite generic poliartrite sero-negative. În ceea ce privește tratamentul bolilor reumatismale s-a discutat mult asupra eficacității și toleranței unor medicamente, asupra unor studii experimentale farmacologice și clinice. În ultima zi a Congresului, în atenția participanților au fost aduse probleme de reeducarea și chirurgia reumatismului, prezentîndu-se rezultatele fructuoase obținute prin diverse intervenții chirurgicale, urmate de o activă reeducare post-operatorie.

Desigur, relatarea noastră nu include foarte multe comunicări de o mare importanță științifică, deoarece acest lucru ar fi reclamat cunoștințe de strictă specialitate. Nu am vorbit nici despre tratamentele curente ce se desfășoară în asezămintele medicale din țară și străinătate. O vom face cu altă ocazie. Important ni s-a părut ca și cititorul să afle că, în România și pe plan mondial, investigațiile și terapia dedicate reumatismului au făcut pași importanți, apropiindu-se de ziua în care această boală va fi trecută în dosarul maladiilor invinse.

LIVIU TIMBUS

Reumatismul — o boală virotică?

care nu atacă funcțiile vitale ale celulei, ci doar produc modificări asupra lor. Astfel de observații stau la originea ipotezei în legătură cu rolul virusilor în unele afecțiuni degenerative pînă acum neexplicate. Alte infecții virale, s-a observat, produc leziuni ale țesuturilor nu prin distrugerea celulei, ci prin consecințele anatomopatologice ale răspunsului imunitar al gazdei la celula infectată.

Printre virusii implicați în producerea unor boli reumatismale se află, după părerea unor cercetători din România și străinătate, și așa numitul virus Epstein-Barr. Acesta aparține familiei virusilor herpetici, este ubicuitar și infectează majoritatea populației. După o infecție primară, care este adesea neobservată, agentul persistă toată viața în nucleul celulelor limfocitare din singe sau ganglioni. Alteori infecția este

deci că virusul Epstein-Barr poate fi unul din factorii implicați în perpetuarea sau declanșarea inflamațiilor articulare, alături de factori genetici cum este antigenul HLA-DT-4. Nu vom intra în amănunte. Este vorba tot de o ipoteză, dar de data aceasta argumentele cercetătorilor s-au dovedit mult mai bogate. În țara noastră, investigații de acest gen au fost efectuate de Institutul de virologie „Stefan Nicolau” în colaborare cu Centrul de reumatologie din București.

Un viu interes au suscitat dezbaterile consacrate acelor afecțiuni ale arborelui vascular denumite vasculite sistemice. Un aport substanțial în această privință revine lucrărilor efectuate la Clinica medicală „Grivița”, și în alte centre medicale din Capitală și provincie. S-a reținut în mod deosebit comunicarea datorată colectivului condus de prof. dr. Victor Cioabanu. Au fost evidențiate baze-

(de la Institutul Cantacuzino). Bolile reumatismale cronice inflamatorii — sustin cercetătorii — au o perioadă de evoluție și înainte de a se instala ca boli grave, invalidante, perioadă în care modificările chimice din țesuturi sint importante prin mărirea cantității de acizi grași polinesaturați și de radicali liberi derivați din oxigen. Aceste substanțe produc distrugerea celulelor și dau posibilitatea, într-un interval de luni sau de ani, instalării unei boli reumatismale autoimune cum este poliartrita reumatoidă, artrozele sau spondilita anchilozantă. De cine depinde ca o persoană să facă una din aceste boli? Instalarea afecțiunii, sustin în continuare autorii comunicării, depinde de felul în care sint construite celulele și țesuturile fiecărui om în parte, depînd de bagajul genetic. Pentru reechilibrarea acestor modificări biochimice (deci pentru stoparea evoluției bolii) s-au folosit po-

Lugoj

Autoconducerea își arată roadele

Hărnicia la concret

Lugojul este unul din cele mai curate orașe din țară. Străzile și aspectul caselor fac a-mănuntul aproape frapant. Spiritul gospodăresc al cetățenilor menține ca pe o emblema această stare de lucruri. Și oamenii adaugă mereu câte ceva la farmecul orașului lor. Așa-numitul pod de beton (peste Timiș) avea, până nu de mult, o singură bandă de circulație. Acum are patru. Totul s-a făcut prin muncă patriotică. Au lucrat 6.000 de cetățeni. „Oamenii sunt foarte harnici și își iubesc extraordinar orașul, ne spune tovarășa Paulina Bascica, primarul municipiului. (Prima femeie din toți primarii pe care i-a avut Lugojul n.n.). Poate de aceea, pentru ei este foarte important să fie consultată în orice problemă edilitară. Ceea ce și facem. Ne sfătuim, de fiecare dată, cu dinșii, hotărîm totul împreună. Participă cu miile la orice chemare pentru înfrumusețare, curățenie, ori în agricultură. Așa a fost și la îndiguierea malurilor Timișului, între podul de fier și podul de beton. Vreo 12.000 de oameni au muncit cam 600.000 de ore. Valoarea lucrărilor este în jur de 12 milioane. La fel am modernizat calea Făgetului, vreo 45.000 mp (4 benzi). Acea lucrare, de 35 de milioane de lei, a încorporat munca a 25.000 de cetățeni, cu un total de 3 milioane de ore. La orice activitate patriotică participarea este la fel de strânsă. Sigur, e important și să-i cunoști, să le respecti obiceiurile, incit să facă totul cu drag. Aici, de pildă, aplecarea către muzică a oamenilor este o tradiție și un fel de mândrie locală. O mare mândrie! Lugojenii nu pot uita niciodată că orașul lor a dat țării mari muzicieni și, prin aceștia, opere de valoare. La Festivalul coral „Ion Vidu”, sute de spectatori stau zile întregi în sală, uitînd de orice altceva. Ei bine, cu acești oameni, în toamna trecută, într-o singură zi, am depășit 800 de tone de porumb, fiindcă au lucrat cu la-rafal lingă ei, acolo în cimp, ascultînd muzică. La cartofi, la fel participă. Nu trebuie decit să-i înțelegi, să le respecti emblema lor de lugojeni. Adică oameni cu un frenetic simț al istoriei, al culturii și al valorilor românești. Dar, pentru că a venit vorba de lucrările agricole, ar trebui să vă spun și că Lugojul are 13 bariere de cale ferată. O veche dorință a locuincilor este să aibă măcar un pasaj, pe calea Buziașului. Pe acolo trec mașinile cu mun-

citori spre platforma Industrială a orașului, spre un mare siloz, spre sere și, tot acolo, pierdem ore în sir cu mulțimile de oameni pe care îi mobilizăm și îi ducem la muncă agricole. Mă doare sufletul, în campanii, cînd stăm la barieră cu orele în loc să muncim”.

Cînd bariere de alt fel stau în calea unui lucru bun, gospodarii municipiului găsesc singuri soluții. Dacă este adevărat că omul sfîntește locul, cum repetă Karol Grosz, șoferul care ne însoțește prin oraș și căruia toți îi spun familiar Corci, este drept să recunoaștem că zicala se verifică și în cazul serelor. Preluate în iarna trecută de la C.L.F. de către I.A.S. Lugoj, acestor sere li s-a schimbat pur și simplu soarta. Dintr-un fel de paragină, au ajuns de mai mare dragul. Anul acesta au scos pe piață trufandale chiar ca niște sere, fiindcă, anii trecuți, ni se spune că apăreau cu produse abia după ce le aveau și oamenii în grădini lor. A-provizionarea întregului oraș a devenit cu totul alta. După Karol Grosz, omul la care bate, în acest caz, înțelesul zicalei n-ar fi altul decit directorul I.A.S., Constantin Murariu, autorul principal al schimbării destinului serelor în favoarea tuturor lugojenilor.

În primele opt luni din acest an, au efectuat șapte milioane de ore de muncă patriotică. A-proape 35.000 de oameni au participat la activități dedicate scrierii farmecului orașului lor. Din această dorință a apărut și cea mai nouă bază sportivă, pe insula Cotu Mic. Lucrările au fost supravegheate minuțios de inginerul Boris Seiceanu, directorul I.G.C.L. și de subinginerul Nicolae Toma, președinte al C.O.M. la aceeași unitate — ai căror lucrători au contribuit în număr mare la tot ce s-a făcut aici — cei doi fiind pe „șantier” zilnic și, practic, ori de cîte ori era nevoie pentru rezolvarea oricăror probleme care apăreau, astfel incit nimeni să nu se poticnească la nimic. Amenajarea insulei de pe Timiș — multă vreme loc de depozitat gunoi — este în plină desfășurare. Pe deasupra trece o pasarelă pietonală de circa 300 de metri lungime, ce leagă cartierul Cotu Mic de noua zonă cu blocuri frumoase din drumul Timișoarei. Baza sportivă de pe insulă, alcătuită parțial din puțin beton și sticlă față de cit suflet și cită inteligență a încorporat, este de peste un an la dispoziția publicului de toate vîrstele: lugojeni, dar și turiști care se

opresc incintați în acest loc într-adevăr agreabil. Copiii au un bazin de înot și o plajă anume pentru ei, un teren de mini-golf, altul de tenis, dar și o zonă a lor pe terasa de sus a micului complex de alimentație publică, el singur, acest complex, fiind o bijuterie arhitecturală și fiind întreținut cu un spirit gospodăresc dus pînă la tandrețe de gazde. Întreaga concepție a acestor amenajări — clădiri, terenuri, iluminat pe mai multe nivele, mobilier și tot ce ține de dotare — a fost filtrată prin fantezia și gîndirea originală a tînarului conductor-arhitect Ludovik Cristof. Și totul s-a realizat prin muncă patriotică! „Nu peste multă vreme, vom putea găzdui la Lugoj, chiar mai bine ca la Timișoara, Cupa Davis. Aici pe Insula Cotu Mic! Terasa „Jena” a complexului, a mini-complexului de aici — continuă tovarășul director Boris Seiceanu — își datorează numele prieteniei, care aspiră deja la tradiție, dintre lugojeni și ora-

șul Jena din R.D.G. Într-o splendidă replică, și tinerească și fraternă, prietenii germani ai orașului nostru au construit la ei acasă un complex cu cantină și restaurant (avînd și acolo o frumoasă terasă), totul cu numele «Lugoj»”.

Pasarella nevăzută a acestei prietenii devine parca mai trainică decit chiar betonul drumului suspendat de peste Cotu Mic. Simplu. Cald. E bine. E normal. Și totul arată că se poate normal și se poate bine în viața continentului nostru natal. Cînd oamenii care pot fi prieteni vîd mai întîi ce-i apropie, se poate, față o probă: acest pod nepipăibil, dar real, teribil de real, un pod de prietenie în plină Europă care își caută un dureros de merit echilibrul în pragul mileniului trei. Ea, Europa, noi, europenii, noi, oamenii acestui Pămînt, avem dreptul la echilibru. Lugojul, acest oraș european, ne-o amintește frumos.

DORIN GHERGHINESCU ■

Reînflorește Dealul viilor

„Pe frontispiciul unei vechi și frumoase clădiri situată în centrul și mai frumosului Lugoj al zilelor noastre, a fost descoperită recent o superbă frescă laică aurită, pe care privitorul poate distinge inscripția „Scoală Normală R.P.R.”. Timp de 40 de ani, această veritabilă operă de artă a stat ascunsă sub tencuială și, sînt informat de către însoțitorii mei, împreună cu care parcurg străzile orașului de pe malul Timișului în această zi de sfîrșit de septembrie, că descoperirea ei aparține unui om de suflet, pe numele său Dan Trifoiu. Timp de 40 de ani așadar această lucrare — astăzi veritabil punct turistic al orașului — a stat tăcută și oarbă, pentru a reveni, iată, printr-un mai luminosă și mai frumoasă decit oricînd.

După exact patruzeci de ani, un alt fapt — un obicei, o tradiție lugojeană de data asta — a revenit, oficial, în prezent, sub titlul generic de „DEALUL VIILOR”: autorul acestei spectaculoase reveniri se numește Constantin Murariu, a fost un om tînar atunci cînd, acum vreo 10 ani a venit la conducerea I.A.S. Lugoj, și tînar a rămas și astăzi și mai ales plin de idei și de poftă de muncă...

Lugojul, privit dinspre gară către urbe, este înconjurat ca într-o potcoavă de dealuri, dealuri ce pînă acum 40 de ani erau cunoscute sub numele generic de „dealul viilor”. Cum aveam să aflăm, în cadrul unui minisimpozion organizat la sediul I.A.S., de la cîțiva invitați, prin-

tre care directorii muzeului și bibliotecii din localitate, denumirea se pierde în negura timpului: stîrile despre aceste locuri depășesc 3.000 de ani, iar denumirea de „dealul viilor” apare încă din antichitate... Ceva mai către noi, prin 1591—1601 aici funcționa un „Han al poștei” și mai multe „ploșcării”; este tulburător să afli că la acel Han al poștei a băut un pocul cu vin Mihai Viteazul, în drumul său spre Viena...!

Cu peste 200 ani în urmă cronicile notează că pe aceste dealuri „se face vin de cea mai bună calitate”, iar odată cu sfîrșitul secolului nouăsprezece și intrarea în cel actual, Dealul Viilor devine — dincolo de producția strugurilor în sine — un veritabil și aproape unic centru cultural, datorat mai ales așezămîntului familiei de muzicieni Brediceanu: atît „Via Brediceanilor” cît și „Casa de la vie” (situată în centrul acesteia, și ale cărei urme se mai păstrează și astăzi — se pare că va fi, la rîndul ei, restaurată), sînt loc de odihnă și creație pentru o seamă de alustre nume ale culturii române. Victor Vlad de la Marina, Train Grozăvescu, Tiberiu Brediceanu, Corneliu Baba, Sabin Drăgoi, Rebreanu, Iorga, Enescu — sînt numai cîteva dintre acestea, luate la întîmplare; după zilele petrecute aici, Lucian Blaga avea să afirme: „tot ce am scris după Lugoj, a fost în esență gîndit la Lugoj”. Bătrîni de astăzi ai orașului își amintesc încă viu acei ani: Lugojul se mîndrea cu producția

sa de vinuri... apol viile s-au prăpădit, treptat, dealurile s-au pustiit: acum patruzeci de ani altele erau problemele țării...

I.A.S. Lugoj s-a înființat în 1968, avînd pe atunci un număr de 7 ferme. Astăzi are 20 de ferme (pe aceeași suprafață) și oamenii săi se mîndresc cu o productivitate a muncii ce se înscrie în jurul cifrei de 200%. Cum spuneau, Constantin Murariu a venit la conducerea acesteia acum vreo 10 ani, iar una dintre primele sale preocupări a fost repunerea în valoare a vechilor tradiții lugojene legate de creșterea vitei de vie — „reînvierea” Dealului Viilor, cu alte cuvinte.

Cu un fel de nostalgie amestecată cu umor, directorul I.A.S.-ului îmi relatează cum, la început, viitorii propuși viticultori s-au lovit de împotrivirea unor organe atît locale cît și mergînd pînă la minister: se circula ideea de a se planta, aici, pe aceste terenuri, pomi; „ori vie — ori nimic!” s-a hotărît Constantin Murariu, nu dintr-o ambiție oarecare ci conștient fiind că aceste dealuri pentru vie fuseseră născute, și trebuiau păstrate tot pentru vie — deși el nu era chiar de prin partea locului.

„Am adus la început 80 de oameni de prin împrejurimi, hotărît fiind să plantăm 100 de hectare — asta a fost într-o zi, în zori. Seara nu mai rămăseseră decit 18...!?” Neavînd încotro — treaba fusese, totuși, începută, el a mobilizat întregul personal al I.A.S.-ului, 300 de oameni, cu totul... abia mai tirziu au fost cooptați viticultorii de seamă din zona Ineuului (majoritatea din comuna Apateu). Este împedecă, atunci, directorul a riscat; astăzi primește felicitări. Și l se aduc, cum se zice, pe bune. În anul care a trecut, peste 170 de tone de struguri au luat calea exportului, poate parea o cifră mică, firește, dar sînt primele suprafețe din Dealul Viilor lugojene intrate în producție și nu este deloc neglijabil faptul că astăzi, dintre cele mai tinere plantații de struguri din județ, vile lugojene dau deja cea mai mare cantitate de struguri pentru export. O viitoare cramă (reprezentînd 40 milioane lei investiții) urmează a fi construită într-un deal și va beneficia nu numai de enorme și moderne spații de depozitare a vinului, dar și de instalații de prelucrare dintre cele mai sofisticate. După patruzeci de ani a fost reluată o veche tradiție lugojeană, iar dacă putem afișa, demonstrativ, sume în lei sau valută rezultate, nimic nu poate exprima în cifre bucuria lugojenilor puși în fața împlinirii unei vechi dorințe precum reluarea acesteia.

HORIA PĂTRASCU ■

În sanctuarul lui Mercur, se petrec lucruri necurate. Meșugari adunați într-o singură întrupare, cu un deficit moral simțitor, au înlesnit afaceri de milioane. La Roznov, patru argintari cu mina lungă au încasat sub forma „retribuției în schimbul manoperei”, mai bine de două milioane lei pentru niște bare de bronz imaginare, la care ar fi muncit preț de un an ei și neamurile lor descinse din Budai-Deleanu. Fără complexități și mistere, pur și simplu cu acte fictive.

La Tirgu Neamț, lingă apa Ozanei, alte chipuri terifiante s-au vrut și mai nobile în dezmăt. Să ne îndepărtăm o clipă și să le privim:

Acasă la personajul principal. Toamna, cînd anotimpul își schimbă firea, Constantin Săcăleanu adună poama, sacrifică tot ce-i iese în cale prin ogradă și dă zvon că întinde masă meșteșugărească la împlinirea a patru ani de cînd i s-a dat secția de la Ocea în primire. Vorba lui Mazilu, să lucrezi în cooperatie și să nu ai pic de sensibilitate, nu se poate! Se-adună lume de felurite obiceiuri: cojocari, frizeri, tîmplari, tîni-chigii, zidari, croitori, oameni cu neveste. Lumea se simte bine, e veselă, pofcioasă și chelie. Săcăleanu este în al noulea cer. Ce-i mai înălțător pe lume, decit să te iubească șeful. Priviți-l. Stă-n capul mesei, tăcut și plictisit. Își rotește ochii împrejur. Face un fel de prezent doar pentru el. În seara, asta parcă nu e în apele lui. Săcăleanu îi simte păsul și-i caută vorba. N-am vrut să-ți stric

cheful, dar să știi că luni ne cade pe cap controlul! Costică nu simte pericolul: Lasă, don' șef, n-am mai văzut noi de-ăștia? Nu de la noi, mă! Mai de sus!

● Stop cadru: Timp de 5 ani, la secția de tîmplărie Ocea din cadrul Cooperativei meșteșugărești „Unirea” Tirgu Neamț, nu s-a efectuat nici o inventariere a gestiunii. Așa se face că ultimul control a găsit o lipsă de aproape 2 milioane. Autorii acestui dezastru material și financiar, în ordinea intrării în rol:

● Săcăleanu Constantin, șeful secției, tip oneros, frate cu Bachus, neglijent pînă la uitarea de sine: a lăsat să se degradeze în proporție de sută la sută mobilă în valoare de 150.000 lei și materiale care costă 97.000 lei. Dă vina pe ceilalți. El a făcut cum i-au dictat șefii: la secția cojocărie a dat 4 fotolii, la marochinărie — mobilă, la cizmărie — 40 de scaune, la croitorie — dulapuri și vitrine, la coafură — aracet și pal, la tinichigerie — un coardac întreg și cuie. Așa i s-a spus, așa a făcut!

● Iacobaș Neculai, contabilul șef al cooperativei, meșter la intrigi, parvenit, la 60 de ani nu se oprește încă din agoni-seală. De fiecare dată cînd venea vorba de inventarierea sec-

ției, sărea ca ars: Cum s-o fac, dacă nu am revizor contabil? Această mărinimie profesională i-a fost răsplătită de Săcăleanu cu virf și îndesat: parchet de stejar în valoare de 7.713 lei, 30 m stofă mobilă (4.800 lei), 70 bucăți scindură brad (4.000 lei), cherestea (1.200 lei), lemne de foc (2.000 lei), 4 bidoane vopsea (4.800 lei), 40 bucăți pal (4.200 lei), o garnitură de bucătărie (2.000 lei) etc. Cum să inventariezi un om cu asemenea maniere?

● Vilcu Mitică, revizor contabil la cooperativă timp de doi

ordonatorilor producției, tînar, tenace, dar pus pe căpătăială, psihologie de hîrciog: l-a stors pe Săcăleanu de bani și valori însumînd 90.000 lei. A fost și el destul de rezon! de ce să nu recunoaștem, confirmîndu-i acestuia rapoartele de producție fictive (pe 13 luni!) pentru care s-a încasat manoperă necuvenită în valoare de 25.000 lei. Motivează, pentru cine este dispus să-l creadă, că fiind aglomerat pînă peste cap, a semnat pe încredere. Dacă încrederea e reciprocă, încă e bine.

● Ungureanu Vasile, șef sec-

care-și inecă bruma de interese în chefuri fără capăt, este numită să gestioneze milioane de lei. Săcăleanu habar nu are unde se termină ograda lui și unde începe averea obștei. Îi lipsesc materiale și produse finite în valoare de peste un milion și jumătate. Unde le-a pus, unde le-a dus? A făcut lama-n ele. Pe Iacobaș, Vilcu și Raicu parcă i-ar fi înfiat. Le-a făcut cite o casă, le-a mobilat-o, le-a acoperit-o, le-a vopsit-o. Tată grîjului, le dădea și de mîncare și de băut și în fiecare lună bani de buzunar. Îi ducea la restaurant, îi aducea acasă, îi culca, îi învelea și le cînta s-adoarmă. A dat, în dreapta și-n stînga, fără a în-tocmi nici un act legal. Dacă i-ar fi refuzat? N-avea cum. Trebuia să fi fost curat ca la-crima.

Și încă ceva. Un contabil șef, Iacobaș Neculai, numit prima stavilă în calea risipei, își îngăduie licența de a face foc o larnă întreagă — acasă și la slujbă — cu mobilă refuzată de beneficiari. Garnituri în valoare de 30.000 lei, în loc să fie recondiționate, au fost arse!

Ne oprim aici. Eticul, ca sumă a înfruntării erorilor și a recuperării lor, a fost și de această dată un bun îndreptar al fililor risipitori. Anii și lunile privative de libertate, la care se adaugă obligativitatea recuperării integrale a celor aproape 2 milioane, constituie mai mult decit o lecție învățată. Constituie o viață ratată.

EUGEN TURESCI ■

Milioanele de pe apa Ozanei

ani, lipsit de scrupule, mitoman, s-a pretat la tot felul de subterfugii pentru ca ploconul să fie cit mai consistent. S-a ales doar cu 50 de bucăți scindură, 40 coli tablă, 4 scaune, 1.000 kg dulap fag, 20 kg vopsea, 5 kg cuie, un recamier, uși, ferestre — toate însumînd 34.000 lei. V.M. crede, de asemenea, că a mai primit și un caș de 10 kg, dar socotea că i s-a cuvenit. Faptul că, pe undeva, este nemulțumit, transpare și din simulacrul de inventar regizat aici la Săcăleanu, pe care a izbutit să-l descopere cu o lipsă de pomină: 21.000 lei! Imputarea sumei, propune el cu malicie, este o latitudine a conducerii.

● Raicu Vasile, inginer, co-

ție tricotate, figură tipică de băiat descurcăt, deși cam versatil: Într-o cooperativă sîntem ca frații, ce mare pagubă că mi-am făcut și eu un garaj?

Și lista nu ar fi completă dacă din ea ar lipsi eminența (citiți totuși, neglijența!) cenușie a cooperativei: președintele însuși — Năfornită Victor. Iritat pînă în tavan: nu am fost informat! N-am nici o vină! Își dă totuși seama că n-are rost să se enerveze. Trece pe viclenie: noi am pus toată evidența contabilă pe calculator. Operatorii s-au acomodat mai greu. Dar, știți dv., omul ca omul, dar mă gîndesc să nu fi greșit chiar calculatorul...

Tragem linie și conchidem: o echipă de înși dezumanizați,

Unul din viitoarele orașe agroindustriale ale județului Buzău se va numi Pogoanele. Transformarea sa în oraș este un vis vechi al pogonariilor. Vechi de o sută de ani. De altfel, întreaga modernizare și sistematizare a satelor României este împlinirea unui asemenea vis: visul oamenilor de a trăi mai bine. La Pogoanele, perspectiva aceasta s-a așezat destul. Când o instanță amină pronunțarea unei hotărâri, cit poate dura amănarea? Cîteva zile. Aici a durat un secol. Dar s-a încheiat, odată cu hotărîrea luată din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de modernizare a tuturor satelor țării. Stadiul de azi al comunei justifică pe deplin aspirația localnicilor.

„Dezvoltarea localității a luat avînt mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, ne spune primarul Alexandru Georgescu. Dacă ea are deja cîteva din atribuțiile unui oraș — chiar dacă ele mai au nevoie de extensie și de rețeturi —, ei bine, tot ce reține azi atenția a apărut după 1965. Mă gîndesc, desigur, la industrie, dar și blocurile și toate marile edificii, canalizarea, stațiile de alimentare cu apă și de epurare, totul s-a realizat în această perioadă. Și silozul de mare capacitate al bazei de recepție, și îngrășătorii de taurine a I.A.S. Cilibia aflată pe raza comunei noastre, și complexul de vaci cu lapte al C.A.P. Pogoanele, și modernizarea sectorului zootehnic al C.A.P. Căldărăști, investiție finanțată de B.I.R.D. și încheiată în 1985. Acolo, de la grajduri foarte vechi și simple s-a trecut la construcții moderne cu sisteme automate de alimentare și de muls. Imaginea vacii care apasă cu botul pe o clapetă și bea apă cred că poate simboliza proporțiile schimbării. Apoi, la noi își are sediul sistemul I.E.L.I.F. care gospodărește și exploatează toate canalele de irigații și desecări din sud-estul județului.”

Evoluția a cuprins preocupările, gusturile, dorințele oamenilor.

„Cei din satele înconjurătoare vin de pe acum la oraș în Pogoanele, după părerea inginerului Aurelian Gheorma, directorul S.M.A. Seara, lumea iese la plimbare îmbrăcată frumos, într-o atmosferă agreabilă de orașel. Tinerii merg la discotecă. Zona de promenadă este cea în care se află centrul cultural, parcul primăriei, librăria, hotelul, cinematograful. Dar sînt multe lucruri care se văd mai puțin, însă marchează evoluția comunei. Dacă acum 15 ani mă duceam cu motorul electric să-l bobinez la Buzău și stătea acolo o lună, acum îl fac aici în două zile. C.P.A.D.M.-ul asigură tot felul de servicii pentru populație și pentru unitățile economice.”

Morari vechi și noi

Cu o sută de ani în urmă, această comună care ajunsese cea mai mare din județ și avea șase tirguri anuale dispunea de două mori, „dintre care una macină 15 chile de făină pe zi”, cum era scris într-un document din care primarul a adăugat un extras la monografia. Azi — în afara celor două mori adminis-

trate de primărie, la care macină gospodarii — comuna are o moară de porumb ce poate macina 100 de tone de boabe pe zi. Construcția de 6 etaje are 36 de metri înălțime. Acolo sus intră porumbul. Făina iese la etajul doi, unde se află silonul de preambalare a produselor finite: mălai extra, mălai superior, germei de porumb, mălai pentru furaje și țărîțe. (Germeii sînt transformați în ulei de porumb la o fabrică din Slobozia). Etajul întâi și parterul sînt rezervate pentru depozitarea produselor finite ambalate. Patruzei de muncitori fac totul, „de la aprovizionare și expediție, pînă la reparațiile capitale”, cum ne spune șeful de atelier Vasile Barac.

Orășeni la Pogoanele

Ziua cea mai importantă a unui agronom

La ferma zootehnică a C.A.P. Pogoanele, condusă de dr. Ion Niță (una din cele mai bine îngrijite ferme de acest fel din țară), îl găsim și pe președintele cooperativei, ing. Adrian Bănică. Dînsul ne confirmă întîmplarea cu niște vizitatori a căror uimire și a căror admirație au fost puse în aceste cuvinte: „Nu știam că vom vedea un parc de agrement; era vorba de o fermă zootehnică”. După unirea celor trei foste C.A.P.-uri din sat, cînd devenea, în 1979, președintele întregii actuale unități, Adrian Bănică își amintește că, aici, zootehnia era „la pămînt”.

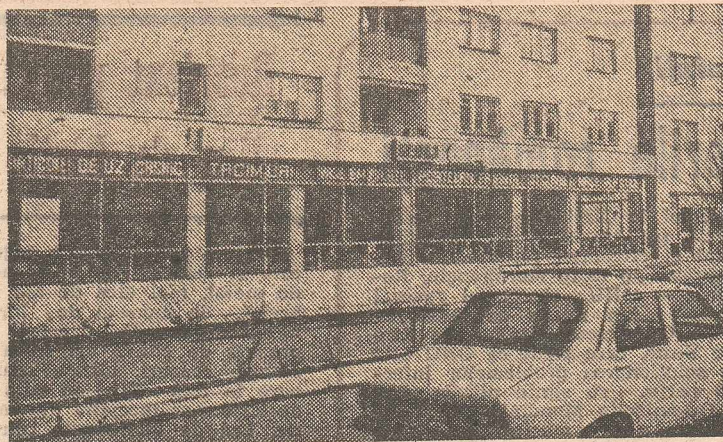
„Atunci, în ziua aceea, m-am hotărît să facem din acest sector unul cu adevărat modern. Cu alei de viță-de-vie, cu parcuri de trandafiri, cu căi de acces asfaltate, cu oi care să dea 8-10 kilograme de lînă, cu vaci de lapte care să-și merite numele. Există un proces verbal în care s-a consemnat ce-am spus în ședința de consiliu. Colegii mei lăsau ochii-n jos. Li se părea că bat cîmpii, că visez ce nu se poate. Mi-au și spus-o pe urmă. (Dar nu e mult de cînd unul dintre ei s-a simțit dator, față de el însuși probabil, să-și mărturisească: «Atunci nu ne venea să credem. Ni se părea că sinteți prea tînăr... Și uite că, acum, așa este. Dumnezeu voastră ați avut dreptate, nu noi, cei care nu credeam» — n.n.). De la ziua aceea, în care am hotărît să fie ce nu vedeam decît în mintea mea, a pornit totul. De ziua aceea s-au legat toate zilele mele pînă

înmîmă pentru muncă. Totuși legăturile s-au menținut în continuare prin mama-soacră, „femeie cu suflet mare”, care l-a ajutat, mai ales după ce au venit pe lume și nepoții. Au avut însă ghinion pentru că bunica s-a îmbolnăvit și i-a părăsit pentru totdeauna. Necazul survenit n-a adus schimbări în relațiile dintre tată și fiică, aceasta, ca și colegul Sandu, crezînd că în situația nou creată bătrînul „va deveni mai bun

cu ei”. Dar n-a fost așa. Socrul, „om hain la suflet”, și-a spălat și uscat batista plină de lacrimi, a continuat să muncească, s-a recăsătorit. Relațiile cu fiica și ginerele s-au răcit și mai mult. De ani și ani de zile nu s-a mai interesat și n-au mai auzit nimic unul de altul. Anii au trecut repede. Socrul a ieșit la pensie. Nepoții s-au făcut mari, dar nu și cunosc bunicul. „E un om rău și zgîrcit”, spuneau mama și tatăl copiilor, nu merită să-l vizitezi”. La un moment dat, fostul co-

acum. A fost, cred, cea mai importantă zi din viața mea”.

În prezent, 750 de vaci dau o producție de lapte la limita de sus a potențialului biologic al rasei. („Prin metisare, vom depăși această limită.”) Toate producțiile fermei — și ale întregii cooperative — dovedesc de mult că tînărul inginer nu visa lucruri imposibile. Aleile betonate, via și trandafiri, construcțiile curate, toată ambianța aceasta de parc neașteptat în care animalele par aduse doar pentru fotografii, arată o minunție și o dăruire cu totul de excepție în munca pogonariilor care au avut ambiția să facă o zootehnie model. Nu este de mirare că ei zic: „Nu ne mulțumim cu producțiile de acum,

Avem condiții să obținem mai mult”. Nimeni nu mai are impresia că în aceste vorbe e vreo exagerare, dacă ele sînt spuse de inginerul Adrian Bănică, el însuși pogonar, unul din oamenii cu care se mindresc toți viitorii orășeni. Pentru că-i de-al lor, pentru că odată ajuns agronom, a știut să aducă din amfiteatrele facultății în sat la el ceea ce nu se poate vinde și nu se poate cumpăra: pasiunea și știința de a face agricultură la un nivel care să ridice întreaga obște și să justifice biruitor orgoliul de buni gospodari al pogonariilor coborîtori din clăcașii întemeietorii. Pofta aceea nestinsă a celor care au cumpărat aici primele pogoane ale satului liber de a se întemeia ca gospodari stă, fără-ndoială, și azi la rădăcina temeiniciei oricărui lucru făcut de urmașii lor. Urmași care au mindria acestor rădăcini și care, chiar în viitorul oraș — așa cum stăruie viceprimarul Vasile Dan — vor menține agricultura ca pe cea mai importantă componentă a existenței economico-sociale a localității.

Un secret de bibliotecă

Această înclinație, parcă și afectivă, pentru agricultură, simțită ca un fel de zestre sacrală, o descoperi în dialogul cu orice om, fie el țărăn sadea, fie muncitor în vreuna din fabricile comunei. Lucru, la urma urmei, firesc. Mai surprinzător este să descoperi, printr-o indiscreție, în spatele unei ușițe cu cheie, în biblioteca din biroul primarului, „Cel mai iubit dintre pămînteni”, ca pe un secret al inimii lui. Cînd cartea unui mare scriitor ca Marin Preda își are locul ei de taină

legă, află, din zăre, că socrul său, „după o lungă și grea suferință” a decedat.

De atunci Sandu nu mai are liniște. Procesul de succesiune pe care nevastă-sa, la sugestia sa, l-a intentat, durează de aproape doi ani de zile. A cheltuit o mulțime de bani și timp, dar nu-i mulțumit de rezultate. Cu lux de amănunte și cu o fervoare nedismulată, el povestește cum niște „escroci”, niște „șarlatani” și „impostori” vor

Un om ciudat

să-și însușească pe nedrept importante sume de bani și multe bunuri de valoare rămase de pe urma socrului decedat în împrejurări ce lui i se par cel puțin „ciudate”.

Începusem să mă lămuresc. Umblase pe la Notariatul Capitalei și la cele ale sectoarelor. Fusese la tribunale, la judecătorii. Alergase pe la organele de miliție și ale procuraturii. Nu-i scăpase nici cimitirul unde este înmormîntat „zgîrcitul” și nici locurile pe unde răposatul fusese în ultimii ani de viață

în intimitatea unui fiu de țărăn din Bărăgan ajuns primar în satul lui, parcă viața însăși își recapătă un gust primordial și forța formidabilă a firului de troscot, își revendică matern magia zîmbetului mai mult interior al lui Ilie Moromete ca pe o infrastructură microcorpusculară invincibilă de la care lumea poate reîncepe, la nevoie. Dealtfel, aici, în comuna Pogoanele, ne aflăm în plin tărîm moromețian. Oamenii păstrează, ca pe un semn de noblete, convingerea că o parte a romanului „Moromeții” i-ar fi fost inspirată scriitorului de cele cunoscute la Căldărăști, sat aparținător comunei. Primarul Alexandru Georgescu: În 1949, la inaugurarea cooperativei agrico-

le din Căldărăști — printre primarele din țară — a participat și Marin Preda. Cu ocazia lansării, aici, a volumului „Piramidele Bărăganului” de Dumitru Ion Dincă, apărut în 1983 la Editura „Eminescu”, „o carte de reportaje despre comuna Pogoanele”, cum anunțau afișele, trecerea lui Marin Preda pe la noi a fost rememorată emoționant în dialogul localnicilor cu scriitorii prezenți. Volumul doi din „Moromeții” este inspirat din Căldărăști.

Cu gîndul la viitor

În modul cel mai firesc, preocupările primarului îl fac să ne vorbească, peste foarte puțin timp, despre faptul că, de ani buni, C.A.P.-urile din Căldărăști și din Pogoanele obțin importante beneficii, de potențialul economic al viitorului oraș, despre noua otelărie de oțel feromanganos care va fi gata, nu peste multă vreme, la Fabrica „Metalurgica” — celebră prin inimile de cale ferată pe care le produce și despre care ne-a dat detalii, cu o rară pasiune, directorul Constantin Birjoveanu, un „cardiolog” desăvîrșit al ramificațiilor c.f. —, despre noul service auto, pe 1.150 mp care îl va înlocui pe cel actual — „Este nevoie, avem vreo 500 de autoturisme înmatriculate în comună, ar prinde bine și o stație PECO, intrucît drumul de la București spre Urziceni și Litoral trece pe la noi” —, despre atitea și atitea lucrări în plină desfășurare și despre obiective cărora acum li se gîndesc amplasarea și proporțiile, în funcție de pretențiile generațiilor viitoare. Lîngă schița de sistematizare a localității, ni se vorbește de suprafața aprecia-

pentru odihnă și recreere. Încercase să răscolească și evidențele centralizate ale CEC-ului, dar nu l-a mers, deși găsise și acolo un fost coleg. Era hotărît și gata pregătit să ceară expertize și contraexpertize. Era mereu în căutare de martori, vrea o listă cit mai lungă. „Nu se știe niciodată”, zice Sandu, cînd unul se răzgîndește și refuză să te mai servească. Am constatat că lumea-i rea. Nimeni nu vrea să mă ajute, nici

biță ce va fi trecută în circuitul agricol prin restrîngerea perimetrelor construite — anul acesta vor primi apartamente în blocuri o bună parte din cei vizati —, despre proiectele de case moderne, cu baie, încălzire, telefon legat la circuitul interurban dar și cu dependințele specifice gospodărie țărănești, despre calea ferată de tip uzinal ce va lega gara și fabrica „Metalurgica” de centrul orașului, despre miile de pomi și arbuști plantați și despre cei care se vor planta în toamna aceasta, despre remedierile la centrul cultural (cu sală de 360 de locuri), despre centrul de cultură și creație „Cîntarea României” din Căldărăști de curînd restaurat, despre extinderea spațiilor comerciale și de prestări servicii — deocamdată există doar 32 de unități comerciale și 19 ateliere —, despre cele 22 de blocuri cu 258 de apartamente cite există azi în total și despre fața viitorului oraș, ale cărui construcții, de pe acum, nu mai sînt gîndite „ca într-o simplă comună”, despre extinderea micii industrie, despre spitalul cu 135 de paturi, despre laboratoarele și cantina liceului agroindustrial, despre utilizarea, cu grijă pentru fiecare leu, la înfrumusețarea comunei și reparațiile obiectivelor social-culturale, a celor 2.500.000 de lei din beneficiile de anul trecut obținute numai de unul din atelierele administrate de primărie, „cel ce produce filtre de motorină și ulei pentru utilaje grele... La cei 41 de ani ai săi, după ce a visat, în adolescență, să fie medic veterinar și a devenit electromecanic, Alexandru Georgescu, primarul acestei comunei-pe-cale-de-a-deveni-oraș, azi tată fericit a două fetițe eleve de gimnaziu, s-a întors de curînd de la Institutul pentru pregătirea în problemele conducerii social-politice din cadrul Academiei de studii social-politice unde și-a susținut lucrarea de diplomă intitulată: „Analiza realizării producției vegetale prin folosirea rațională și eficientă a fondului funciar în C.U.A.S.C. Pogoanele”. Prin măsurile propuse în finalul ei, lucrarea pledează pentru perfecționarea întregii activități economice din Pogoanele și comunei vecine, cu mijloace la îndemînă. Pledoarie întemeiată pe argumente concrete, a căror eficiență demonstrată exclude riscul, astfel încît ea, lucrarea, este un ghid practic pentru pașii următori în coordonarea activității de ansamblu — organizatorice și economice — în devenirea urbană a acestei „piramide” a Bărăganului.

Poate un singur lucru ar mai trebui spus. În tumultul atîtor innoiri și prefaceri, toți oamenii cu care stai de vorbă îți dau sentimentul stării normale. Tot ce fac pentru a avea orașul visat nu este decît ceva firesc pentru dînsii. E starea normală a lucrurilor, a evoluției, a vieții. Și parcă peste toate imaginile frumoase, de construcții, de holde, de flori, sentimentul strînge în el întreaga robustețe de gînd și de suflet a acestor țărani care devin orășeni, sub ochii noștri, în plin Bărăgan, la Pogoanele.

DORIN GHERGHINESCU
Fotografie de **DORIN IVAN**

— Dar de ce atîta zăbucium și alergătură, mai ales că, după cum spui, aproape douăzeci de ani nu te-ai văzut cu el, nu te-a interesat soarta lui?

— Uite așa, din ambiție. Am să mă lupt pînă în pinzele albe, pentru că nu vreau să mă las păcălit de o soacră vitregă pe care n-am văzut-o niciodată, dar știu că și-a însușit lucruri și valori care de fapt îmi aparțin.

Dezarmat de răspunsul său, am încercat să schimb subiectul discuției și l-am întrebat ce-l fac copiii, ce vîrstă au.

Pentru un timp a rămas pe gînduri. Apoi, pe un ton care spunea mai mult decît cuvintele rostite, a răspuns încurcat:

— Păi... să facem socoteala. Dacă unu-i născut în 1968, iar celălalt în 1970, înseamnă că... cel mare are 19 ani, iar cel mic 17. Nu-i așa? Parcă așa vine. Uite că nici nu știam. Ca să vezi ce repede trec anii...

Dezarmat pentru a doua oară de... erudiția sa, n-am mai avut puterea să continui dialogul cu un om al cărui adevărat caracter l-am cunoscut abia acum, devenindu-mi, dintr-o dată, tare ciudat.

VASILE DUMITRU

● La reuniunea ministerială de la New York a Grupului celor 77, ministrul de externe al țării noastre a reafirmat hotărârea României de a acționa și în viitor, cu consecvență, pentru întărirea solidarității și conlucrării cu toate celelalte țări în curs de dezvoltare, pentru sporirea influenței Grupului celor 77 în viața internațională.

● Plenara din 30 septembrie 1988 a Comitetului Central al P.C.U.S. a examinat, în lumina celei de-a XIX-a Conferințe unionale a P.C.U.S., propunerile Biroului Politic privind reorganizarea aparatului de partid și unele probleme de cadru. A fost adoptată o hotărâre cu privire la formarea comisiilor Comitetului Central al P.C.U.S. și reorganizarea aparatului C.C. al P.C.U.S. Hotărârea însărcinează Biroul Politic să adopte mă-

surile practice pentru crearea noii structuri a aparatului C.C. al P.C.U.S. și a comitetelor de partid locale. Plenara a dat curs cererii unor tovarăși de a fi eliberați din funcțiile ce le dețin, în legătură cu ieșirea lor la pensie. Au fost eliberați din funcția de membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., Andrei Gromiko și Mihail Solomențev. Din funcția de membru supleant al Biroului Politic a fost eliberat Piotr Demicev, iar din aceea de secretar al C.C. al P.C.U.S. au fost eliberați Vladimir Dolgih și Anatoli Dobrinin. Plenara l-a ales pe Vladimir Medvedev membru al Biroului Politic, iar pe Viktor Cebrikov, care este membru al Biroului Politic, l-a ales și secretar al C.C. al P.C.U.S.; Aleksandr Vlasov a fost ales membru supleant al Biroului Politic. De asemenea, au fost aleși membri supleanți ai Biroului Poli-

tic Aleksandra Biriukova și Anatoli Lukanov, fiind eliberați din funcția de secretar al C.C. al P.C.U.S. Plenara l-a desemnat pe B.K. Pugo președinte al Comitetului controlului de partid de pe lângă C.C. al P.C.U.S., funcție deținută anterior de M. Solomențev. În cadrul sesiunii Comisiei Centrale de Revizie a P.C.U.S., care s-a ținut tot la 30 septembrie a.e., I.V. Kapitonov a fost eliberat din funcția de președinte al comisiei, în legătură cu ieșirea sa la pensie.

● Naveta spațială americană „Discovery”, cu cinci astronauți la bord, lansată la 29 septembrie, a aterizat la începutul săptămânii cu bine în California. În cursul misiunii de patru zile și jumătate, echipajul navei a lansat un satelit de comunicații și a efectuat o serie de experiențe științifice.

Officialitățile de la Administrația Națională pentru Problemele Aeronauticii și Cercetarea Spațiului Cosmic (NASA) au declarat că în cursul misiunii toate părțile componente ale navei au funcționat ireproșabil. Aceasta a fost prima lansare din cadrul programului „Shuttle”, după tragicul accident al navei „Challenger” care a avut loc în ianuarie 1986.

● La sediul din New York al Națiunilor Unite a avut loc o întrevedere între ministrul de externe al R.P. Chineze, Qian Qichen, și ministrul de externe al R.P.S. Albaniei, Reis Malile, care participă la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. De ambele părți a fost subliniată dorința îmbunătățirii relațiilor reciproce.

ION CODRU ■

Comentariul săptămânii

ONU: Propunerile românești

Activitatea susținută a României la Națiunile Unite, eforturile, demersurile și inițiativele țării noastre, ale președintelui ei pentru creșterea rolului și eficienței forumului mondial sint bine cunoscute și apreciate pe toate meridianele. Referindu-se la relația România — ONU secretarul general Javier Perez de Cuellar spunea: „Am rămas cu puternica impresie că președintele Nicolae Ceaușescu este un om care crede în Organizația Națiunilor Unite, care crede că ONU este un instrument adecvat pentru soluționarea problemelor internaționale, dar că, pe de altă parte, se simte nevoia unei schimbări a modului în care Organizația Mondială este folosită de către țările membre. Vreau să vă mărturisesc că încrederea pe care o are domnia sa în ONU este pentru mine o sursă de reconfortare și de siguranță în rolul Organizației. Noi, la Națiunile Unite, apreciem contribuția României la eforturile pentru soluționarea problemelor prin mijloace pașnice și preocuparea ei pentru a face să fie mai strinsă colaborarea țărilor membre, pentru a se da importanța ce se cuvine problemelor lumii a treia. Activitatea României a exercitat o deosebită influență asupra țărilor membre ale ONU. Ea a obținut rezoluții de o importanță extraordinară pentru viața internațională, pentru comunitatea internațională”. Intr-adevăr, în contextul politicii sale externe, România a acordat ONU o încredere și o atenție constantă, militând pentru întărirea prestigiului și autorității organizației mondiale. „Pornind de la faptul că Organizația Națiunilor Unite — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — oferă cadrul organizatoric pentru dezbaterile democratice și soluționarea problemelor cu care se confruntă lumea contemporană și pentru participarea activă a popoarelor la rezolvarea lor, la întreaga viață internațională, România milită ferm pentru îmbunătățirea activității și ridicarea rolului ONU, pentru creșterea aportului său la promovarea cursului destinderii, la instaurarea unui climat de pace și colaborare pe planeta noastră”. În această viziune se încadrează și propunerile românești la actuala sesiune a Adunării Generale, cuprinse în documentul „Considerentele și propunerile României, concepția și inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezarmare, la celelalte probleme ale vieții internaționale”.

E vorba mai întâi, firește, de un mănunchi de probleme și de propuneri cu privire la pace și dezarmare, dintre care amintim: definitivarea și adoptarea de către ONU a unui program global de dezarmare nucleară și generală, cu luarea în considerare a propunerilor prezentate de toate statele la recenta sesiune specială; lansarea de către Adunarea Generală a ONU a unei chemări către URSS și SUA de a încheia în cel mai scurt timp tratatul privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor lor nucleare strategice; interzicerea experiențelor cu arma nucleară și oprirea procesului de perfecționare a acestor arme, de dezvoltare a unor noi tehnologii militare și arme de distrugere în masă; oprirea extinderii cursei înarmărilor în spațiul cosmic; interzicerea și lichidarea armelor chimice; reducerea bugetelor militare; trecerea la reducerea substanțială a efectivelor, armamentelor convenționale și a cheltuielilor militare; încurajarea de către ONU a creării de zone lipsite de arme nucleare și chimice în Balcani, în alte regiuni ale lumii. În același timp, documentul românesc prezentat la cea de-a 43-a sesiune a Adunării Generale a ONU cuprinde propuneri cu privire la revitalizarea economiei mondiale, la soluționarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor conflictelor și diferențelor dintre state.

De o mare importanță sint cele două puncte înscrise pe ordinea de zi a sesiunii Adunării Generale a ONU la inițiativa României: „Răspunderea statelor pentru a nu admite pe teritoriul lor înfăptuiri naționaliste, sovine, rasiste și antisemite și de a nu instiga și sprijini asemenea acțiuni și manifestări pe teritoriul altor state; angajamentul guvernelor și al mijloacelor de informare în masă pentru combaterea concepțiilor rasiste, antisemite și naționaliste, de învâlbire între popoare și pentru educarea popoarelor, a tinerei generații în spiritul colaborării pașnice și înțelegerii internaționale” și „Răspunderea statelor pentru apărarea mediului de viață al omului și prevenirea poluării acestuia ca urmare a acumulării de reziduuri toxice și radioactive și întărirea cooperării internaționale în soluționarea acestei probleme”. În sfârșit, în documentul menționat se remarcă setul de probleme privind creșterea rolului ONU, a eficienței hotărârilor pe care le adoptă.

Propunerile românești la actuala sesiune, dense și la obiect, sint menite să aducă o contribuție de mare preț la eforturile organizației mondiale pentru soluționarea problemelor cardinale ale contemporaneității.

ION D. GOIA ■

Un paleativ

După opinia experților există în prezent în S.U.A. aproximativ 60 de milioane de arme în sectorul „particular”, ceea ce înseamnă că unul din patru americani este deținătorul unei arme de foc. O armă se achiziționează în mod lesnicios, prevederile legale fiind foarte îngăduitoare în acest sens. De curind a fost prezentat în Camera Reprezentanților „amendamentul Brady” care ar urma, în viziunea inițiatorilor săi, să asigure un anumit control asupra deținătorilor de armament. Pentru a se putea

realiza acest lucru, în noua viziune legislativă cumpărătorii ar avea de așteptat timp de o săptămână până la livrarea armelor (timp suficient pentru ca poliția să facă verificările necesare, căci până în prezent la poliție te prezentai după achiziționarea armei). Legea interzicea vânzarea de arme către criminali, minori, toxicimani, debili și alienați mintali, dar lucrul acesta nu era controlabil. Dacă amendamentul Brady va fi adoptat aceasta ar însemna prima modificare în ceea ce privește legislația privind controlul armamentului, în S.U.A., în ultimii 20 de ani.

Aprobării amendamentului i se opune National Rifle Association care își „avertizează”

Recviem pentru lira de hirtie

Drumul a fost și, de regulă, este și astăzi, de la moneda de metal, mai ales de aur și argint, la moneda de hirtie. Moneda de o liră sterlină a parcurs de citeva ori calea în ambele sensuri, ultima schimbare la față fiind în curs de desfășurare: începând din martie, lira de hirtie este retrasă treptat din circulație pentru a fi înlocuită cu o liră de metal. Cu acest prilej, ziarele britanice, printre care și „Guardian”, au recomandat balada lirei de hirtie de la începuturi și până în zilele noastre.

Prima bancnotă de 1 liră sterlină, cea mai „tinăra” dintre bancnotele engleze, a apărut în 1797, în timpul războiului cu Franța. Atunci, pericolul invaziei străine și febra aurului provocată de acest pericol l-au determinat pe primul-ministru William Pitt-junior să dea ordin Băncii Angliei de-a nu mai plăti polițele în monede de aur. În felul acesta, el a încercat să păstreze cit mai mult aur pentru necesitățile militare, dar s-a întâmplat un lucru care în lumea finanțelor era de neimaginat: bancnotele au devenit neconvertibile. Intrucât cel mai mic ban de hirtie din vremea aceea era bancnota de 5 lire, au fost emise bilete de bancă de 1 și 2 lire, care erau așa de prost tipărite, încât falsificarea lor era o treabă ușoară. Și falsificatorii au apărut cu duimul, însă mulți dintre ei și-au pierdut viața (începând din 1697, falsificarea banilor de hirtie emisi de Banca Angliei se pedepsea cu spânzurătoare). Opinia publică a protestat vehement împotriva banilor de hirtie de 1 și 2 lire, acuzând Banca Angliei de toleranță față de punerea în circulație a banilor falși. N-a scăpat de critică nici primul-ministru, la moartea căruia, în 1806, a circulat un epitaful în care se spunea că August a găsit o Romă de cărmămidă și a lăsat una de marmură, în timp ce Pitt a preluat o țară de aur și a lăsat una de hirtie.

În 1821, în urma refacerii stabilității financiare a țării, bancnotele de 1 și 2 lire sterline au fost retrase din circulație. Moneda de hirtie de 1 liră n-a mai fost emisă până la primul război mondial, când însuși guvernul a tipărit în grabă bilete de 1 liră și de 10 șilingi, spre a păstra monedele de aur pentru nevoile statului. În cele din urmă operațiunea a fost totuși preluată de Banca Angliei, care în 1928 tipărea o liră proprie. Ultima ediție, a patra, datează din 1978. Retra-

cei 2,8 milioane de membri: „Congresul intenționează să instituie un sistem național de înregistrare a deținătorilor de armament, ceea ce ar nega dreptul vostru constituțional de a avea o armă”. N.R.A. susține că amendamentul nu va scădea rata criminalității din S.U.A., cei interesați putând să-și procure arme prin intermediari sau prin trafic ilegal. Pentru a fi eficient un asemenea amendament ar fi trebuit să fie adoptat cu cel puțin 10 ani mai devreme.

Amendamentul Brady este doar un palid paleativ care nu înlătură cauzele existenței celor 60 de milioane de arme!

DAN DĂNUȚ DORU ■

gereea ei din circulație anul acesta este pusă în legătură cu scăderea puterii de cumpărare a lirei. Totuși, lira de hirtie nu vrea să se predea fără luptă. Mai sint milioane de bancnote care nu s-au întors la bancă, ci au rămas la populație. Se presupune că deținătorii acestor bani, presimțind că banca va distruge toate bancnotele de 1 liră sterlină pe care le recuperează, vor să păstreze lira ca amintire, pentru colecții.

ION DUMBRAVĂ ■

Dedal modern

O pasăre ciudată și-a luat nu de mult zborul de pe pista bazei aeriene Heraklion din insula Creta. După trei ore, 54 minute și 30 secunde de zbor, la o înălțime între 5 și 7 metri deasupra oglinzii Mării Egee, ea a reușit să ajungă la țelul propus: insula Santorin din arhipelagul Cicladelor, după ce a parcurs o distanță de 119 kilometri. Se stabilea un nou record mondial al unui aparat de zbor ce folosește pentru propulsie forța mușchilor pilotului. Pentru că strania pasăre nu era altceva decât un mic aparat de zbor, Principalele caracteristici ale lui „Dedal” ’88” cum a fost botezat aparatul extrem de ușor și foarte fragil: 32 de kilograme, la o anvergură a aripii de 34 de metri. Pilotul era o celebrată a lumii cicliste elene: campionul Kanellos Kanellopoulos, în vîrstă de 32 de ani. Greutatea sa de 72 kilograme era de peste două ori mai mare decît a aeroplanului pe care îl conducea și îl propulsa. Prin învîrtirea rapidă a pedalelor, el a reușit să imprime elicei, cu diametrul de 3,45 metri și în greutate de numai 770 grame, o mișcare de rotație prin care „Dedal” ’88” a putut zbura cu o viteză de circa 25 kilometri pe oră.

Desigur această aventură a omului modern a urmărit, totodată, să readucă în atenția opiniei publice cunoscutul mit al priceputului meșter constructor Dedal, care în urmă cu 3500 de ani a construit un labirint pentru regele Minos în insula Creta și apoi a rămas ostatic pe insulă, împreună cu fiul său Icar. Planul său de evadare a fost magistral și de o mare inventivitate. Pentru el și pentru Icar, marea meșter a confecționat, din ceară și pene, aripi cu ajutorul cărora au reușit să se ridice în aer și să zboare. După cum se știe, în entuziasmul său tinerească, Icar, nu și-a ascultat tatăl și s-a apropiat prea mult de Soare, ceea ce a dus la topirea cerii care ținea laolaltă aripile și la prăbușirea îndrăznețului.

Acest episod legendar, care a simbolizat de milenii curajul de a te ridica spre înălțimi de neatinat, a cunoscut acum o nouă variantă modernă. Ideea și pregătirea tehnică a fost asigurată de renumitul Massachusetts Institute of Technology, unul dintre cele mai importante institute de învățămînt superior din S.U.A. unde studenții și oamenii de știință au lansat încă din 1985 primele studii din cadrul proiectului „Dedal”. Desigur, nu au mai fost utilizate ceară și pene, ci lemnul de balsă, aluminiul, fibrele de sticlă și folia subțire de plastic. Primul zbor de probă peste deservul Californiei a fost efectuat cu succes. Glenn Timm, student la medicină și unul dintre cei cinci candidați la zborul

peste Marea Egee, a reușit, la bordul „Vulturului Ușor”, un predecesor al lui „Dedal”, să străbată, în ianuarie 1987, distanța de 59,9 kilometri, în două ore 13 minute și 14 secunde. Era bătut recordul de până atunci, de 36 kilometri, deținut de Brian Allen, care în 1979 reușise să treacă cu „Marele Albatros” Canalul Mineci.

La sfîrșitul lunii martie a.e., o echipă formată din 30 de persoane sosea în Creta. A început așteptarea. Pentru că aparatul nu rezista la un vînt cu o viteză mai mare de trei noduri pe oră. Cei patru americani și un grec, care candidau la realizarea zborului, au făcut cu schimbul de gardă, fiind gata de start în momentul cînd vîntul se potolea. Kanellopoulos renunțase chiar la participarea la turul Greciei pentru a fi prezent la fața locului. La 22 aprilie, spre seară, vîntul a încetat să mai bată, după ce anterior atinsese valori de furtună. Tocmai era rîndul lui Kanellos. Trezit dis-de-dimineată, el a luat un mic dejun ușor și pe la ora 6.30 s-a urcat în carlingă, pentru ca, la scurt timp după ora 7, să înceapă memorabilul său zbor. În fața lui stăteau patru ore de pedalat continuu. Nu-și putea permite nici o pauză dacă nu voia să împărțasească — firește, numai optic, pentru că distanța de apă era mică — soarta lui Icar.

John Langford, șeful proiectului, aprecia că pilotul trebuia să depună un efort fizic care depășește cam de două ori pe cel al unui alergător de maraton.

Pentru a putea rezista, Kanellopoulos a consumat circa 5 litri de hrană lichidă. Zborul său, la circa 5 metri deasupra apei, a fost însoțit de o întreagă flotilă de ambarcațiuni. La 30 de secunde după ora 11 ajunsesese aproape de țel, insula Santorin. Zburase atît de repede încît zărierii au ajuns cu greu la timp la locul de aterizare. La numai cîteva metri de obiectiv, o pală puternică de vînt l-a doborît pe ciclistul zburător. Încercările pilotului de a redresa aparatul nu au avut succes, structura aeroplanului nerezistînd solicitării și rupîndu-se. Ultimii zece metri ai recordului său, Kanellopoulos a fost nevoit să-i străbată înot. Entuziasmul în legătură cu acest succes a fost însă cu mult mai rezistent, performanței sportive a lui Kanellopoulos fiindu-i consacrate meritate elogiuri nu numai în Grecia, ci și în alte țări ale lumii. Firesc, pentru că, un nou mit devenea realitate curentă.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Lumea se amuză

După „Skandi”

Universul muzicii

● Revenim la „Piața Romană no 9” — o adresă... frecventată de-acum de toți tinerii. Titlul noului album semnat NICU ALIFANTIS, este o plăcută surpriză făcută iubitorilor muzicii. Compoziții originale, toate ale interpretului, aranjamente muzicale „in fashion” realizate de Doru Căpălescu (cu excepția ultimului cîntec), versuri de Nichita Stănescu (1, 5, 6), Nicu Alifantis (2), Adrian Păunescu (3), Radu Stanca (4), Tudor Arghezi (7), Alexandru Andreș (8), albumul se ridică la pretenția de no. 1 într-un eventual clasament al LP-urilor. Iată și titlurile incluse: 1. Mai lasă-mă 2. Floarea soarelui, 3. Floare la rever, 4. Vîno noaptea, 5. Ce bine că ești, 6. Ploaie în luna lui martie, 7. Inscripție pe un inel, 8. Piața Romană no. 9. Vor avea cumpărătorii acestui album curiozitatea să viziteze adresa respectivă? Invitația sună clar: „...așa că vino sus dacă plouă / Piața Romană numărul 9”. Și încă ceva: veți desluși în colțul din dreapta jos al copertii un fel de ștampilă albă în formă de elefant... pardon, „alifant”.

● După părerea specialiștilor, cel mai frumos cîntec de dragoste al verii '88 a fost „Un roman d'amitié”. Interpretarea aparține unui „duo de vis”: micuța pariziancă Elsa (15 ani) și deja consacratul Glenn Medeiros. Fiecare cîntă pe limba lui, ea în franceză, el în engleză și nu e nevoie de nici un dicționar fiindcă este vorba de o frumoasă baladă despre doi îndrăgostiți.

Gabriel Cotabiță lansează primul său LP la magazinul „Bucur-Obor”.

● SABRINA SALERNO, italianca plină de temperament, își reconfirmă calitățile. Ne referim la cele vocale. Noul ei disc single „All of me”, a fost bine primit, devenind un succes în clasamentele europene.

● Scandal în tabăra lui GEORGE MICHAEL. Iată ce au publicat revistele muzicale britanice: „Marea vedetă a muzicii pop îl plătește pe fiecare membru al formației sale cu două mii de lire sterline pe săptămână pentru a mima pe scenă.” Se pare că George Michael al cărui turneu prin lume a avut loc vara aceasta, s-a temut ca cei șase membri ai formației sale să nu-i strice cîntecele. Așa că a investit 50 de mii de lire sterline într-un computer care reproduce orice instrument muzical, iar pe colegii săi instrumentiști i-a transformat în figuranți, punându-i să mimeze. Suparați la culme, aceștia au hotărât să se răzbuie pe arogantul Michael. Cunosându-i originea, l-au poreclit „Stavros grecul” și acumă fac tot felul de glume pe seama lui, amuzându-se chiar și în timpul concertelor.

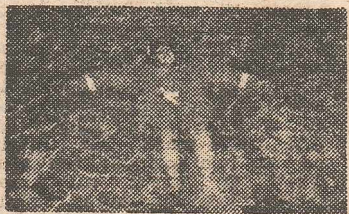
● JOAN JETT revine spectaculos pe scena rockului, renunțînd în sfîrșit la film. Revenirea ei este marcată și de două noi apariții discografice: single „Up your alley” și LP „Good music”.

MIRCEA ZANE ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

BREVIA

Îmbrăcăminte de salvare.

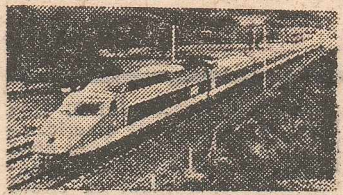

Pentru pescarii care uneori, în timpul lucrului, pot cădea în apă, ca și pentru marinarii aflați pe ambarcațiuni, în Franța, a fost realizată îmbrăcăminte de salvare din imagine. Elementul ce plutește este ceara, așezată în îmbrăcăminte la ceafă, umeri, spate, respectiv în locurile care să nu stînjenească mișcările ce trebuie făcute, în special pentru prinderea peștilor și manevrarea micilor vase. În plus costumul are câteva benzi reflectorizante ce permit să se stabilească ușor, pe întuneric poziția celui aflat în dificultate. Îmbrăcăminte mai dispune și de un dispozitiv, cu rezistență de 1500 kilograme, de care poate fi prins naufragiatul și adus la bordul vasului salvator.

TGV, cel mai rapid tren

în exploatare

Trenul din imagine, numit „TGV” (Train de grande vitesse) ce circula între Paris și Lyon cu viteză de 300 kilometri pe oră, este cel mai rapid mijloc de acest gen, aflat

instalate în lungul parcursului, centrul de comandă este informat permanent asupra mersului trenului. Toate indicațiile: viteză de mers, calea liberă, de-lansarea frinei etc., apar pe tabloul de bord din cabina mecanicului locomotivei. Dacă viteză reală depășește pe cea admisă, sau aparatele constată o anomalie pe parcurs, frîna intră automat în acțiune. Toate elementele ce contribuie la mișcarea trenului și la siguranța circulației sînt controlate de un miniordinato. Un aparat special supraveghează starea de atenție a mecanicului, dînd la nevoie alarma. „TGV” circula pe actualele linii ferate, fără ca acestea să aibă nevoie de modificări.

AUREL DIANU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Depășind aspectele formale, notele romantice din portretul lui „Octombrie” realizat de Ion Minulescu, recunoaștem o transpunere fidelă a atmosferei lunii, în versurile: „Pe băncile vopsite-n verde / Și pe nisipul galben șters / Multicolorele co-roane de frunze vestede s-aștern / În ritmul vîntului de toamnă / ...”

De-a lungul anilor însă, perioada 6—12 octombrie a cunoscut capricii ale vremii abătîndu-se mult de la firescul intervalului calendaristic. S-au înîlțit intervale călduroase în care maximele diurne au depășit 30°C în anii 1911, 1935 (34,5°C la Secăleu, 34,0°C la Caransebeș), dar mai ales anul 1984 cînd aproape în toată țara acestea au depășit 30°C (35,4°C la București-Filaret, 35,5°C la București-Băneasa), dar și răcirii accentuate ca în 1914, în care maxima diurnă a urcat doar pînă la 4,0°C la Iași, 7,3°C la Drobeta Tr. Severin sau în 1971 cu maxime de 5,8°C la Sibiu și —10,6°C la Virfu Omu.

În contrast cu zilele călduroase, tropicale, ale acestui interval, minimele nocturne cu valori negative se inscriu cu o frecvență destul de mare. În acest sens menționăm anii 1948 (—9,6°C la Intorsura Buzăului, —9,1°C la Birlad) 1949, 1956, 1959, ani cu răcirii accentuate, cu ninsori și valori minime negative. Ninsorea, căzută între 5-6 octombrie 1959 poate fi considerată ca destul de timpurie, deși aceasta la șes a avut mai mult caracter de lapoviță. Temperaturile înregistrate în cursul acestor zile au fost scăzute; maximele diurne au fost doar de 10°—12°C, iar cele minime au coborît în Moldova, Transilvania și Bărăgan sub 0°C. La munte s-au atins —10°C.

Deși convecția termică în luna octombrie se reduce foarte mult, în sud-vestul țării precipitațiile sînt cauzate mai ales de advecția maselor de aer umed și de activitatea frontală în ciclonii care se deplasează din Marea Mediterană peste Depresiunea Panonică sau peste Peninsula Balcanică. Un astfel de exemplu este ploaia căzută în defileul Dunării dintre Carpați și Balcani, în noaptea de 9—10 X 1955. În Buletinul meteorologic al anului se relatează: „În noaptea de 9 octombrie în jurul orei 22 în zona Orșova Plavișevia, au fost semnalate ploi de intensitate excepțională pe o distanță de 30 km la sud de Orșova. Aversurile violente care s-au dezvoltat au fost însoțite de vijelii și

oraje, o adevărată rupere de nori, așa cum locuitorii din această regiune nu au mai văzut. Cantitățile de apă căzute între orele 23—3 dimineața, au fost de 131 mm în comuna Ogradeana, 123 mm în Cătunul Râva, 101 mm la Eibenthal, neputîndu-se înregistra întreaga cantitate de apă în acest interval, fiind depășită capacitatea colectorului pluviometric”. Intensitatea precipitațiilor care s-a menținut aceeași în tot intervalul, a produs torente „împăimîntătoare” care au cauzat pagube însemnate.

În fața capriciilor vremii uneori și natura își pierde bu-

sola. Un exemplu îl întîlnim în Buletinul meteorologic al lunii octombrie 1904 unde se semnală dezvoltarea neobișnuită a vegetației cu înflorirea pentru a doua oară a unor plante de primăvară, a pomilor fructiferi și a arbuștilor ornamentali. În acest sens, stația meteorologică Alexandria relatează: „În prima decadă au înflorit din nou merii, perii și prunii formînd rod de mărimea unor alune”; La București-Filaret „în prima decadă s-au văzut flori de meri, liliac și la alți arbori, iar către jumătatea lunii au înflorit multe flori de cîmp”.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 6 - 12.X.

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		Cantitatea de precipitații (l/m ²)	VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)			Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	17÷22	5÷10	10÷16	34.5	București Filaret 1984	-4.4	Satu Mare 1948
Deal și podiș	16÷21	3÷7	10÷13	32.0	Cluj -Napoca 1935	-9.1	Birlad 1948
Depresiuni	16÷18	1÷5	9÷12	30.0	Sîntu Gheorghe 1984	-9.6	Miercureșului 1949
Vi. Omul	3÷4	-3÷-2	19÷20	20.0	1935	-15.6	1948
Litoral	17÷19	10÷11	7÷8	30.0	Constanța 1911	-0.8	Mangalia 1948

Luna octombrie din acest an a debutat cu o răcire a vremii; un front atmosferic rece a traversat simbătă spre duminică țara noastră, însă mult atenuat determinînd precipitații sub formă de ploaie doar izolate. În spatele lui, în masa de aer rece, s-a instalat un nucleu anticiclonic, zona țării noastre rămînînd în partea sudică a acestuia. În condițiile existenței unui cîmp depresionar în Peninsula Balcanică, sudul țării noastre a rămas la zona de contact dintre cîmpul anticiclonic și cel depresionar pe o circulație estică. Astfel, aici cerul a fost noros și a plouat. În Carpații Meridionali trecător a nins. Pe alocuri în sud-vestul și sud-estul țării cantitățile de apă căzute au fost ceva mai însemnate.

În privința regimului termic, temperaturile înregistrate au fost sub cele normale în partea sudică a țării și ușor mai mari decît acestea în celelalte zone. În depresiuni în ultimele dimineți s-a produs brumă.

În intervalul 6—12 octombrie va fi o vreme în general închisă. La început în regiunile sudice se va resimți un proces de ameliorare, aria precipitațiilor

lor diminuînd. Apoi, perturbații frontale vor afecta, începînd din vest, cea mai mare parte a țării, dar mai ales regiunile vestice, centrale și de nord. Cerul va fi mai mult noros, iar local și temporar va ploua. Ploile vor fi mai frecvente în jumătatea nordică a țării, natura compensînd „lipsurile” din săptămîna trecută cînd a plouat mai mult în sud. Ca urmare a creșterii gradului de nebulozitate precum și a schimbării direcției de circulație a aerului, minimele vor fi mai mari decît cele din ultimele nopți. La seara întregii țări acestea vor fi cuprinse între 4° și 14°. Temperaturile maxime vor avea valori cuprinse în general între 14° și 22°. Dimineața în zona de munte și în depresiuni se va semnală ceață. Spre sfîrșitul intervalului vremea se va ameliora ușor sub aspectul nebulozității și al precipitațiilor începînd din vestul țării, dar temperaturile minime vor marca o scădere. Din nou în depresiuni își vor face apariția brumele.

P.S. Aurora polară, descrisă în numărul precedent, a fost observată în noaptea de 29—30 septembrie 1957.

Cuvinte
alese

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Stare de bună înțelegere între popoare, „adevărată fericire a omului” (Buffon) — A oferi omului ceva cu multă bunăvoință. 2) Adept fervent al dragostei față de oameni. 3) Cunoscut diplomat și om politic român (1882—1941), care într-un interviu acordat în 1935, spunea că pacea între oameni trebuie să fie „o stare de spirit alcătuită din încredere, din înțelegere reciprocă și din nădejde în ziua de mîine”. 4) Emiț Chivu — Bună de vreme rea — Cora Sorescu. 5) Verbul bucuriei și veseliei, al mulțumirii sufletești — Persoană aflată la vîrstă dintre copilărie și maturitate. 6) Nepieritor „oceanul în care timpul se azvîrle cu o rapiditate de neconștient” (Oxenstierna) — Idee principală (pl.).

7) Eroina romanului „Între acte” de Virginia Woolf — Mea! — Adverb (abr.). 8) Cea mai puternică substanță radioprotectoare din lume (med.) — „Necesitatea de a îndeplini o acțiune din respectul legii morale” (pl.; Imm. Kant). 9) „Leagăn între o lacrimă și un sîrut” (var.; pl.; S. Porchere) — Drept la țintă! 10) Fel de a te comporta față de un om — Poet latin, autor de comedii și satire. 11) Soția lui Alcinoi și mamă a Nausicai, care simboliza virtutea omenească.

Dezlegarea careului „Autumnală”:

GRUIA; LABIS; RA; UTAN; RNA; EPITAF; MUST; ISCA; ARAMA; EOI; PRUNE; S; RD; BLAGA; PO; IC; A; I; PAR; SEKI; INSULE; O; ASA; IAS; S; DEMULT; STOC; AGARBI-CEANU.

că — „Principiul progresului uman” (D. Gusti).

VERTICAL: 1) „O însușire a materiei” (J. Moleschott) — „Nu este natura însăși, ci numai condensarea prin ajutorul omului, o reprezentare omenească” (J. Margall). 2) Prietenie între oameni. „floarea cea mai rară în lumea aceasta” (M. Sadoveanu) — Iridiu. 3) Etaj — „Stăpînul însuși al acțiunilor omenești” (pl.; Cicero). 4) A număra succesiv — Canelură. 5) Refren popular oltenesc — Alt nume al lui Platon. 6) Om amabil, binevoitor — „Ființa minunată față de care vom rămîne întotdeauna datori” (N. A. Ostrovski). 7) Insușirea cea mai de preț a femeii, „crinul virtuților” (Fr. de Sales). 8) Uragan — Ana Dima. 9) „Drum ce merge și te poartă unde vrei să te duci” (B. Pascal) — Mihnite, cuprinse de „un sentiment ce micșorează și frînează forța fizică în acțiune; deci veselie este de preferat” (B. Spinoza). 10) Dese! — Convingere, siguranță „substanța lucrurilor secrete și argumentul lucrurilor invizibile” (Dante). 11) A se lega sufletește de cineva, ce tine de sentimentul „ce se naste din dorință și slăbește prin posesie” (Jeune Hermite) — Esențial pentru viață.

Dicționar: ISA, AET, ATTA, NUT, ILA, DITE.

MIRCEA IORDACHE ■

Olimpiada '88

Participare remarcabilă a sportivilor români

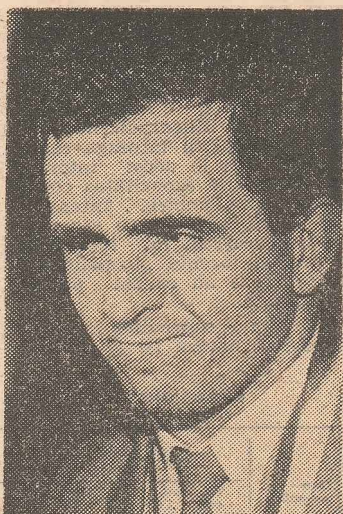
(Urmare din pag. 24)

anul am din nou Universiada, „Marele Premiu”, campionatele naționale și, mai ales, antrenamentele, mii de kilometri”. „Cum a fost la Seul?” „Ușor n-a fost, dar m-am simțit cea mai puternică din tot plutonul, așa că am plecat de la început. Aveam o mare încredere în forțele mele”. „Și sus, pe cea mai înaltă treaptă a podiumului?” „Am plins, drapelul imnul, știți, eram așa de bucurioasă că m-au podidit lacrimile; uitati, amintindu-mi, și acum resimt emoția!”. „Vreun regret?” „Bineînțeles, proba de 3000 m, dacă n-ar fi abandonat Maricica Puică, accidentată, putea fi mai bine decât argint!”

Vasile Pușcașu:

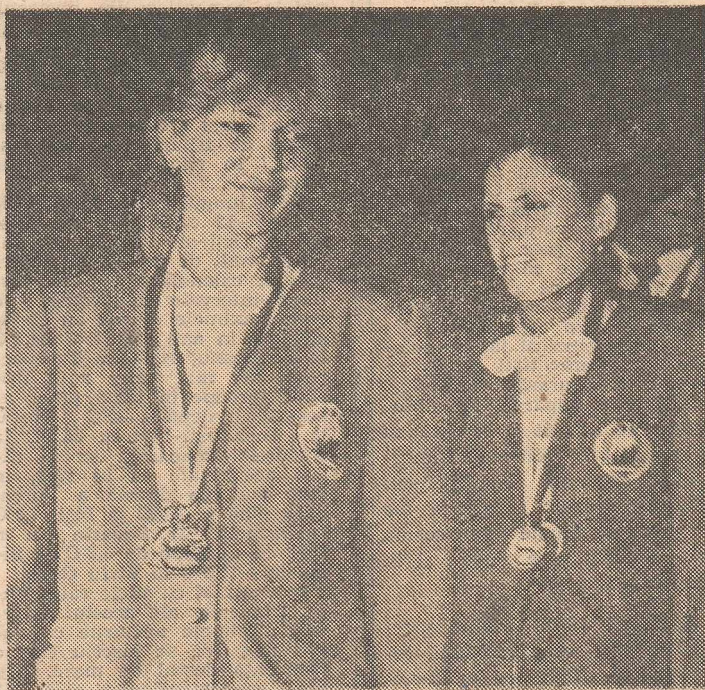
„Experiența
a decis”

Obişnuți cu victoriile la lupte greco-romane (6 la număr la Olimpiade), succesul lui Vasile Pușcașu în stilul „libere” pare, la prima vedere, o surpriză. Totul a început normal, pentru că, la urma-urmei, avem de-a face cu un medaliat olimpic (cu bronz) la ultima Olimpiadă, cu vicecampionul european și mondial al categoriei 100 kg. Victoriile în primele tururi, dar tragerea la sorti ne alimenta temerile: pe partea de tablou a luptătorului român figurau doi foști campioni mondiali! Întrecuți, fără drept de apel. Locul I în grupă, deci medaliile de argint asigurate, bravo Pușcașu! În finală — adversarul care îl făcuse „vice” pe sportivul nostru la competițiile de prim-plan de anul trecut, sovieticul Leri Habelov, un luptător puternic, tehnic, cu ascendent moral de luat în seamă, nu-i așa? Meciul decisiv părea o formalitate, în calculele noastre comode, robite statisticii. Numai că adevăratul campion găsește în clipele cele mai grele resurse nebanuite, răsturnând pronosticurile. La 32 de ani, stilistul (antrenori Gheorghe Suteu și Gheorghe Urianu, la lot — Nicolae Pavel), descoperit acum aproape două decenii de tehnicianul Cornel Cristuț la clubul sportiv școlar din

Gheorghe Gheorghiu-Dej, a avut ultimul cuvânt, învingându-l pe Habelov, o revansă strălucită, exact în cel mai important moment al carierei sale. O priză sub brate, o tentativă de „schneider”, o „trecere la spate” în cele din urmă, un punct au fost de ajuns pentru a se scrie istoria acestei finale olimpice, la capătul căreia Vasile Pușcașu primea medalia de aur, încoronare a unei frumoase cariere.

L-am abordat și pe el la Otopeni. Volubil, fără nici o urmă de oboseală după cele aproape 18 ore de zbor și după atâtea eforturi și emoții în concurs, ne-a declarat: „La o vîrstă cînd alții au renunțat de mult la sportul de performanță, iată că am reușit să cuceresc o medalie de aur, prima la lupte libere pentru sportul românesc. Eu zic că a fost o victorie a experienței, nu degeaba am atîta ani de concursuri în spate. Mai întîi, a fost grupa, cea mai dificilă, dar după ce am trecut de bulgar și de american, favoriți, am fost sigur că am o șansă, deși pe cealaltă parte de tablou se calificase sovieticul Leri Habelov, care pornea cu un ascendent moral, cîștigînd ultimele întîlniri directe. Tocmai acest handicap l-am folosit în favoarea mea; îl studiasem bine pe Leri, știam ce trebuie să fac, mă pregătisem special pentru o întîlnire cu el. Sint bucuros, mai încap vorbă, dar să știți că succesul meu s-a datorat și sentimentului resim-

țit permanent că aici, acasă, toți doresc să înving. Acest sprijin mi-a dat puteri în finală.”

Daniel Dumitrescu:

O pană de argint

Vă rămăsesem datori, stimați cititori, din numărul trecut, cu încheierea turneului de box. Vă amintim, eram în faza semifinalelor în care se calificase și unul dintre pugiliștii noștri (din cei doi prezenți la J.O.), „pana” Daniel Dumitrescu. În penultima fază a competiției, Daniel întâlnea marea revelație a turneului, olandezul de culoare Regilio Tuur, cel care debutase cu o mare surpriză învingându-l printr-un dramatic KO în primul rund pe însuși campionul mondial, americanul Keltie Banks, și își continuase ascensiunea cu alte victorii înainte de limită. În semifinale însă, „puncheur”-ul olandez n-a avut nici o șansă, pentru că Dumitrescu l-a dominat copios, obținînd o clară victorie la puncte, după un meci în care a etalat

întreaga gamă de lovituri, la figură, la plex, directe, croșee, jaburi, pretențioase și eficace upercături. În cealaltă semifinală, italianul Giovanni Parisi obține, la rîndul său, calificarea în ultimul meci, după o victorie înainte de limită în fața unui boxer marocan.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost un telefon dat antrenorului de la clubul Dinamo București (la lot, Daniel a fost pregătit de Relu Auras și Emil

Popa), Tedy Niculescu. Reputatul tehnician ne-a pus la curent cu... adversarul, ultimul adversar al lui Daniel în drumul său spre aur. Pugilistul nostru îl întîlnise la sfîrșitul lunii iulie, la Istanbul, la „Trofeul Bosforului” pe Parisi, și învinsese clar la puncte, după trei reprize cîștigate categoric. Numai că în box se întîmplă multe. Daniel, sigur pe el, poate prea sigur, după succesul de care am amintit, a început bine, dominînd lupta. Dar, la un schimb de lovituri, Parisi „prinde” virful bărbiei, Daniel se clatină, arbitrul, un american, începe să-l numere, se oprește la 4, declarînd, poate prea repede, abandonul. Păcat de această șansă ratată, ratare pe care nu o putem pune decît pe seama lipsei de experiență, la un pugilist aflat abia în primul an de seniorat. Comportarea lui, nu vom ezita să o spunem, este meritorie, iar speranțele pe care le nutrim în continuare sînt justificate atît de vîrsta fragedă (numai 20 de ani), cît și de talentul vădit, iată, și în ringul olimpic.

Caiac-canoe:

Inexplicabil,
nici o medalie

Pentru prima oară în istoria participării noastre olimpice, caiacul și canoeca s-au întors de la J.O. fără nici o medalie, situație care, deocamdată, nu-și găsește o explicație. Marele nostru campion, Ivan Patzai, chin, prezent la sosirea lotului, nu știa ce să spună, poate doar că el lipsise de la întreceri, deși îi pregătise pe canoiești în acest ciclu olimpic și o vorbă spusă la momentul potrivit ar fi putut însemna multe, secretarul federației de specialitate, prof. Lăncrăjan, ne promitea o analiză („Deocamdată, nu pot ști ce s-a întîmplat și nici nu-mi pot explica nimic”), cert este că acest stop în glorioasă istorie a paddlei și pagaei românești nu poate reprezenta decît un eveniment neplăcut, e-adevăr, dar pasager. Cunoșcînd ambiția și valoarea canoistilor și calăciștilor noștri, avem convingerea că neîmplinirea de la Seul va însemna un nou start spre aurul marilor competiții.

● Ultima probă a Olimpiadei, maratonul masculin, s-a constituit într-o veritabilă reparație morală după nu mai puțin de 80 de ani, în 1908, la Londra, intra în istoria olimpică un brutar italian, care a trecut primul linia de sosire, dar sprijinit de un oficial pe ultimii metri ai cursei, cînd Pietro Dorado, maratonistul de care vorbim, căzuse epuizat cu numai 2 metri înainte de firul de lînă al finisului. Lui Dorado i s-a retras atunci medalia, la contestația americanului Hayes, care avea să devină campion olimpic. Acum, după 8 decenii, Gelindo Bordin a cîștigat maratonul olimpic, exact în maniera compatriotului său, evadînd din grupul fruntașilor cu 3 km înainte de sosire. În schimb, Bordin n-a mai lesinat la mal, sosind destul de proaspăt, oricum de-a-juns de proaspăt pentru a mai face un tur de onoare. ● Dar, pînă la această ultimă probă s-au întîmplat multe, atît în concursurile propriu-zise, cît și în afara lor. Mai ales în culise ne vom opri în rîndurile ce urmează. ● Cel mai mare ghinion al actualei Olimpiade poate fi trecut, fără îndoială, în dreptul stafetei americane de 4x100 m plat, cea mai sigură cîștigătoare de titlu, pe hirtie, eliminată în serii datorită depășirii spațiului de schimb. Cu aceeași ocazie, S.U.A. și-au luat adio de la o posibilă clasare pe locul secund pe națiuni, iar Carl Lewis, care urma să intre în ștafeta începînd din semifinale, a pierdut șansa unui nou rezultat istoric. ● Înălțătorea Kristin Otto, din R. D. Germană, a fost principala colecționară de aur olimpic, și nu numai. După cele 6 medalii din metalul cel mai prețios, eroina Jocurilor a mai primit alte... 600 grame de aur

de 20 de carate, coroana ce a recompensat cea mai bună sportivă a întrecerilor de la Seul! ● Rămînînd în domeniul superlativelor, iată și unul „în oglindă”. Cel mai neînsipat antrenor a fost cel al reprezentativei de fotbal al R. F. Germaniei. În semifinale, cu Brazilia, în timpul meciului, Wuttke a ratat o lovitură de la 11 m care ar fi calificat echipa sa în finală. Au urmat prelungiri, fără decizie, apoi loviturile de departajare, ultimul fiind desemnat Wuttke, care, am spune bineînțeles, a

trat în urma controlului antidoping. Parcă ar fi fost vorba de un asasin. Am asistat la un veritabil lînsaj! ● Impricinatul, plecat de la Olimpiadă cu primul avion, a păstrat multă vreme tăcerea, cu toate că revista vest-germană „Stern” i-a oferit 300.000 dolari (prin impresarul campionului canadian Larry Heidebrecht, de origine germană) pentru un interviu în exclusivitate. Pînă la urmă, Johnson a „vorbit”, adresînd, prin intermediul ziarului „The Sun”, din Toronto, o „scrisoare des-

căpitanul Mark Phillips, component al echipei Marii Britanii, soțul prințesei. ● „Trofeul Barker”, care recompensează, la alegerea Asociației internaționale a boxului amator, cel mai bun pugilist al turneului olimpic, a fost decernat, pentru prima oară, unui... învins, americanul Roy Jones, medaliat cu argint (numai) la categoria mijlocie-mică. Hotărîrea A.I.B.A. s-a vrut o reparație morală față de decizia juriului de la finala categoriei respective, care a acordat, cu 3-2, victoria la

kistaneză... ● Complet deshidratați, sportivii supuși controlului antidoping au făcut multă anticameră pînă să poată răspunde, exigențelor. Așa s-a întîmplat și cu fotbalistul vest-german Wolfgang Funkel, care a trebuit „stimulat” cu 10 halbe de bere! Stoperul lui Bayer Urdingen, sosit în Satul olimpic într-o stare explicabilă de euforie, a declarat cu umor: „A fost foarte plăcut. Nu știu de ce se tem toți de controlul asta”. ● „Atleții platourilor înalte”, kenyenii, s-au impus în toate probele de semifond și fond ale concursului de atletism, trecînd foarte aproape de „Marele șlem”, maratonistul Douglas Waakihuri, campion mondial, clasîndu-se pe locul secund. Cu 4 medalii de aur, sportivii din Kenya s-au impus, cum spuneam, previzibil. În acest „careu de ași” al alergătorilor, o figură aparte a făcut, totuși, Paul Ereng, învingător la 1500 m, membru al tribului Turkana, care trăiește la 700 km de Nairobi, în timp ce pînă acum alergătorii kenyei erau recrutați (ca și Keino, Jipcho sau Rono) din etniile Masai și Nandi. ● Ultimul obstacol al probei individuale de sărituri peste obstacole din cadrul concursului de călărie a fost... lanca lui Don Quijote. Călăre pe „Rosinanta”, tîntînd o moară de vînt, „Cavalerul tristei figuri” a amintit tuturor, cu ajutorul celui ce a creat parcursul, vest-germanul Olaf Petersen, că peste patru ani familia olimpică se va întîlni la Barcelona, în Spania, patria celebrului erou al lui Cervantes. Deci, la revedere, la Barcelona, în 1992...

LUCIAN OPREA

Toată lumea face sport... la Olimpiadă

ratat... ● Gelos pe ceilalți sportivi, probabil, care, fie pe echipament, fie pe numerele de concurs, își puteau inscrie numele țării, mexicanul Mandragon, medaliat cu bronz la sărituri în apă, în proba de platformă, a găsit soluția: si-a tuns părul în așa fel, încît să se poată citi „MEX”, sigla olimpică a țării sale. ● Victoriile de „seră” ale voleibaliștilor americani continuă. Și în turneul olimpic, din acest an, echipa Statelor Unite a cucerit medalia de aur, confirmînd Los Angeles-ul și ultimul campionat mondial. Această într-o țară care nu are campionat național... ● În „scandalul” Ben Johnson, găsit, cum știți, dopat după cursa de 100 m plat, deposedat de titlu, apoi suspendat pe viață de federația canadiană, a intervenit și fotbalistul argentinian Diego Maradona, care l-a căinat pe „cel mai rapid om din lume”, declarînd: „Nu vreau să discut ceea ce a făcut Johnson la Seul, dar mă dezgustă modul în care a fost

chisă poporului canadian”, în care spune, în esență: „Nu am luat niciodată produse interzise în mod conștient. Știam că voi face control, așa că, în aceste condiții nu aveam nici un motiv să mă dopez”. Johnson a adăugat că a făcut la Seul injecții antiinflamatorii cu cortizon, cu cîteva zile înainte de cursa de 100 m... ● Apropo de dopaj, numărul total al cazurilor la J.O. de la Seul a fost de 10 (11 la Los Angeles), iar produsul diuretic decelat în analizele halterofililor, Furosemid, sau, mai cunoscut, Furantril, „ajută” nu numai la o slăbire rapidă, ci și la mascarea prezenței steroizilor anabolizanți și a fost trecut pe lista interzisă abia cu un an în urmă, tocmai din acest motiv. ● Pentru prima oară în istoria Jocurilor, o soție și-a premiat soțul! Prințesa Anne a Angliei, președinta Federației internaționale de călărie, a participat la ceremonia de remitere a medaliilor în concursul complet, printre campionii olimpici aflîndu-se și

puncte sud-coreeanului Si Hun Park. ● Antrenorul americanilor, Ken Adams, a declarat după finală, dominată copios de elevul său, că a văzut cu cîteva zile în urmă cum unul dintre „darnicii” arbitri-judecători a primit „ceva de aur și un teanc de bancnote” de la un oficial sud-coreean... ● Dar nu numai la box au fost arbitraje contestate (delegația Ecuadorului s-a și retras pentru o nedreptate asemănătoare), ci, mai ales, la judo, unde arbitrul de pe „tatami” a fost „contrazis” de cîteva ori de arbitrul de scaun, toate aceste schimbări de decizii fiind, vă puteți imagina, în favoarea gazdelor. ● 68 de ani a așteptat echipa masculină de hochei pe iarbă a Marii Britanii o nouă medalie de aur, succes care intrerupe o lungă perioadă de dominare a pakistanezilor și indienilor în această disciplină. Cu un singur amendament: numele celui mai bun jucător al turneului, autor a două goluri în finală, este Imram Sherwani, de origine pa-

În cupele europene la fotbal:

Reprezentantele noastre — calificate în turul doi

Telul a fost atins

(Urmare din pag. 24)

timism de paradă, orice încercare de minimalizare a unui adversar care, până la urmă, dacă nu s-a dovedit a fi extrem de valoros, a fost totuși incomod pe un teren îngreuiat de ploaie, impropriu desfășurării unor acțiuni în viteză și de mare rafinament, așa cum le place steliștilor să creeze, spre deliciul asistenței.

De altfel, singurul reproș cu adevărat justificat care i se poate aduce meciului de miercuri este lipsa de spectaculozitate. Toți cei care au evoluat pe teren n-au avut nici o preocupare de a ne încanta, de a ne ține cu suflarea tăiată prin faze create cu iscusință. Cei prezenți pe Ghencea au asistat la un meci anost, de rutină, în care doar uneori Hași și Lăcătuș (autorii celor două goluri

ale noastre) și câțiva dintre ceilalți colegi ai lor și-au adus aminte ce înseamnă să fii star european, cum poți să cucerești aplauze la scenă deschisă printr-o execuție tehnică vicleană, printr-o pasă ireproșabilă, printr-un șut la poartă care să facă inutilă orice intervenție. Lipsa de mare miză a jocului și-a spus totuși, până la urmă, cuvântul. N-a fost un meci între jucători blazați care abia așteaptă fluierul final, dar nici n-a strălucit printr-o angajare de mare ambiție. E-adevărat, Sparta Praga a rivnit mai mult, însă, fără folos și n-a reușit să-și ia revanșa visată fiindcă n-a știut — sau n-a putut! — să se implice decisiv în desfășurarea meciului. Iar Steaua, care cu greu ar mai fi putut pierde calificarea, deși a vrut să se prezinte cu brio și acasă, n-a forțat ca să obțină victoria pe care poate ar fi și realizat-o dacă Lăcătuș, după ce a driblat și portarul, n-ar fi ratat stupefiant.

Din orice meci se pot trage învățăminte și de către cei de pe teren și de către cei din tribune. Iar miercuri s-a dovedit că uneori e la fel de greu să fii mai bun, decît altcineva, chiar dacă te-ai pregătit cu toată seriozitatea, chiar dacă nu te-ai socotit superior din start celui cu care te confrunți. La Praga, echipa noastră s-a deslănțuit cum rareori am văzut-o în partide internaționale. Cu imaginea acelei Stele să-l urmărim pe jucătorii militari în evoluția lor în următoarele partide care-i așteaptă în cadrul Cupei Campionilor Europeni. Le dorim, de pe acum, succes deplin!

Criteriul celor trei trambuline

(Urmare din pag. 24)

Nu e proba de perechi la dans, ci, pur și simplu, un fault

reia din careul de 16 m, corc coltul lung, dar norocosul Korhonen agat mingea în ultimă instanță, min. 64 — Cămătaru, Sabău și Vaiscoviți bilbiea iarăși o minge de gol s.a.m.d. Se înțelege că în spatele acestor ocazii, se află, la propriu, mecanismul de joc al unei echipe despre progresul și ascensiunea căreia s-au putut face, în ultima vreme, constatări evidente. Altfel spus, admitind anii de reconstrucție a echipei ca pe un „criteriu al celor trei trambuline”, as spune că saltul de la Lahti nu numai că a fost cel mai strălucit și cel mai promițător, dar ne-a putut edifica și asupra citorva lucruri. Astfel, 6-0 și dubla victorie realizate de Dinamo în turul I al Cupei Cupelor confirmă și legitimează eficacitatea deosebită a acestei formații în campionatul nostru intern, unde este lideră și datorită golave-

rajuului. Apoi, cele 2 penalty-uri de care a beneficiat într-un joc oficial în deplasare, acordate cu fermitate de către un arbitru neutru, au darul să mai elimine — dacă nu cumva chiar să răstoarne! — și din prejudecățile noastre despre justetea unor sancțiuni similare în campionatul intern. În sfîrșit, semnificația acestui succes ne apare mai clară dacă vom reține că a fost obținut în fata actualiei vicecampioane a Finlandei (campioana țării conducea pe Porto cu 1-0 în min. 80 !), a unei echipe care-și propusese să ajungă în sferturile de finală și care, avînd o valoare comparabilă cu cea de acum, îi făcuse zile fripse Stelei în anul cînd campioana noastră urca spre zenitul Cupei Campionilor. În concluzie, Dinamo a dovedit prin jocul și rezultatele acestei duble manșe că a ajuns la un nivel de competitivitate care a fost premeditat printr-o muncă tenace, cumulativă și desfășurată, sub toate aspectele, în deplină conștință de cauză asupra obiectivelor de performanță și răbdării pe care o presupune atingerea lor. Pe de altă parte, încă un fapt care explică setea de performanță și gîndurile mari pe care le are Dinamo este conduita deosebită a acestei grupări sportive în pregătirea și desfășurarea campaniei europene în care este angajată. Fete o conduită de mare echipă, care acordă atenție fiecărui detaliu și în primul rînd aceluia, tînic echipelor de talie internațională, de a nu se considera niciodată prea mulțumită de propria evoluție, oricît de triumfătoare ar fi fost ea — inclusiv după succesul de astă seară (miercuri — n.r.), spiritul critic, exigenta și responsabilitatea sînt cuvintele de ordine la această echipă care — lucru foarte important — dispune și de oameni care știu să le înlocuieze jucătorilor, cu tact și inteligență. Acest fond prin-

cipal de argumente explică totuși nu prea exaltat al acestei cronici și, totodată, îndreptățește speranța că Dinamo va asimila cu luciditate și realism spectaculoasa calificare în turul II pe care trebuie s-o trateze, încurajată de evoluția foarte bună în ambele partide, doar ca pe un mic pas spre culmile de performanță internațională pe care și le-a propus. De fapt, acum, cînd închei transmisia, la „Ascot” Hotel din Lahti domnește nu euforia, ci grija pentru jocul de la Craiova.

Dinamo a avut următoarea alcătuire: Stelea — Mihăescu (min. 46, Viscresanu), Rednic, Andone, Varga — Sabău (min. 64, Răducioiu), Mateut, Lupescu, Lupu — Vaiscoviți, Cămătaru. Victoria este a întregii echipe, pentru că la Dinamo, într-adevăr, a primit jocul colectiv, combinativ, în viteză, dar este mai mult decît o datorie profesională să precizez circumstanțele marcării celor 3 goluri: în min. 11, Vaiscoviți realizează o cascadă de driblinguri imprevizibile de-a lungul unei jumătăți de teren, trecînd printr-o vreo 5 „mesteceni” finlandezi ca printre niște jaloane, dar ultimul dintre ei îl agat inevitabil în careul de 16 m și arbitrul Kokriakov dictează fără ezitare penalty-ul pe care tot Vaiscoviți îl transformă: 1-0; în min. 34 tot Vaiscoviți centrează puternic paralel cu linia de 6 m și fundasul Kousa trimite impropriabil în propria poartă: 2-0; în min. 71, Cămătaru scoapă singur ca odinioară pe Wembley, portarul finlandez îl agat în careul și al doilea penalty pentru echipa noastră îl este „încredintat” spre executare lui Răducioiu — gest frumos, simbolic și chiar util pentru maturizarea acestui talentat jucător — care execută cu deșteavoltura pe care o avea Dumitrache: 3-0! Scurt, cuprinzător și fără alte comentarii.

„Nici cel mai mic norișor nu umbrea existența noastră. Eram mai mult decît fericită. Viața ce o duceam cu soțul meu, acum după ce rezolvam principalele probleme ale nu prea numeroasei noastre familii mi se părea o înclinare, un corolar al eforturilor nu tocmai mici făcute de-a lungul anilor. Copiii noștri, fata de 29 de ani și băiatul de 27, terminaseră politehnica. Moștenind de la mine și de la soțul meu sirguința, tenacitatea, voința și, de ce să nu subliniez, ambiția, reușiseră să se remarcă în institutele de cercetări unde lucrau. Aveau deja familii, copii reușiți, preocupări pentru continuarea învățaturii, studii postuniversitare, doctoratul. Eram, ca și noi, stimați, respectați în localitate. Consideram copiii cea mai mare, mai prețioasă investiție a vieții noastre. Ne aduceau zi de zi, satisfacții tot mai mari. Amintea adesea soțul meu: „Marile noastre bucurii, vor fi bucuriile lor. Vine o vreme pentru cei fericiti că au copii, cînd încep să trăiască numai pentru aceștia, cînd în existența bătrînilor nu mai „încap alte preocupări decît cele legate de progeniturile lor. Universul bătrînilor se confundă cu cel al copiilor. Discuțiile noastre, de dimineață cînd ne treziam și pînă la ora culcării se legau direct sau indirect, de viața lor. Momente de emoții deveniseră chiar fapte mărunte ale cotidianului nepoților noștri, zilele cînd aveau teze, plecarea și sosirea de la școală, bilanțul școlar habitual. Chiar micile animale, feblețea nepoților, figurau printre preocupările noastre. Starea sănătății pisicii băiatului, ușoara ei indispoziție, cum decurgea alăptarea căelușilor nou născuți de Tekelita fetei, constituiau pentru noi subiecte de emoții. Dar cite altele nu erau griji permanente pentru noi bunicii. Bateria motorului mașinii feciorului, pregătirile pentru apropiatul zăgăvit al apartamentului ficei, bucuriile ce trebuiau plivite în mica grădină a gospodăriei tinărului inginer etc. etc. Apropierea vreunei zile de naștere sau onomastici celor două familii luate sub protecția noastră constituiau evenimente majore ce le dezbatam zile întregi în cele mai mărunte detalii. Cea

mai mică răceală, ce îl afecta pe unul dintre membrii clanului nostru, constituia o veritabilă dramă pentru noi bătrîni. Telefoane peste telefoane, medici îndrumați de urgență, căutări febrile de medicamente miraculoase etc. etc. Recunoșteam, în discuțiile noastre eu și soțul meu, că exageram și nu puțin. Asta era viața noastră ca de altfel a multor alți părinți. Cînd în seara aceea de pomină soțul meu mi-a spus pe un ton indiferent (sau reușise atît de bine să-și ascundă emoția): „Carmen, aș vrea să stăm puțin de vorbă”, ca și cum mi-ar fi spus că a doua zi trebuie să rezolvăm cine știe ce lucru minor, am întors capul spre dinșul așteptînd să-mi vorbească. Eram în sufragerie și razele roșiatice ale soarelui ce începuse să lunece spre asfințit, zburdau pe perdele. Mi-a vorbit calm, cu o voce egală. „Trebuie să ne despărțim, am hotărît să mă recăsătoresc”. M-am uitat la el zîmbind „Repeți vreun rol pentru un spectacol în pregătire la casa de cultură, Grig? I-am întrebat eu ironic, sau, mai știu, după canicula de azi, te resimți, ai stat cam mult la soare”. „Nu draga mea, nu glumesc și nici nu mi-am pierdut mințile”. Apoi liniștit, cu o voce joasă, puțin tristă mi-a povestit despre femeia cu douăzeci și cinci de ani mai mică decît el, cum a cunoscut-o, despre profesia ei de cercetătoare, de altfel, colegă cu fiica noastră, că-și dă seama perfect de comentariile ce se vor face la adresa lui... „E prea tîrziu, hotărîrea mea e luată. În plus, ea, nu peste mult timp va naște”. Dacă mi-ar fi spus că mine va fi sfîrșitul lumii, poate n-aș fi rămas atît de șocată. Sentimente complexe, contradictorii mă cuprinseseră, uimire, neliniște, rușine, teamă, revoltă. Rămăsesem mută. Într-adevăr ce poți răspunde cînd, după o căsnicie de treizeci de ani, ți se aduce și încă prin surprindere o asemenea „noutate”? Întrebarea ce se naște în mod firesc și pe care i-am pus-o și eu: „Peste douăzeci de ani tu vei avea șapte zeci și cinci iar eu patruzeci și cinci. Ce vei face?”. „Să nu dramatizăm lucrurile. Chestiunea i-a fost pusă și lui Salvador Dali, cînd s-a însurat la

șaptezeci cu o tînră de douăzeci. Pentru prima dată de cînd ne căsătorisem, era cinic. Am zîmbit deși doar eu știam ce-i în sufletul meu. I-am adus toate argumentele de care eram capabilă spre a-i demonstra nebulia unei asemenea fapte: ce vor spune copiii, nepoții, vecinii, foștii colegi de serviciu, întregul oraș, cum îl va judeca lumea. El mă privea ca pe o ființă venită de pe altă planetă zîmbind ușor „Draga mea, crezi că pe mine mă interesează ce spun oamenii? Hotărîrea mea e luată. O iubesc, nu pot trăi

Cronica șoselei

Copiii de pe zebra

fără ea și basta”. „Totul îți va rămîne ție, casa, mașina, mobilier, lucruri. Eu nu plec decît cu o valiză, îmi precizase Grig cu o zi înainte de plecarea noastră la tribunal pentru întetarea divorțului. Femeia continuă să-i povestească surorii sale, venită din sudul țării, cum s-a întîmplat nenorocirea după despărțirea lor în fapt. Convoieră avea loc, a doua zi după înmormîntarea soțului. „În mașină am continuat să-i explic din nou, oare pentru a cita oară? toate consecințele, urmările ce le va avea actul său nesăbuit. Știam că ține enorm la copii, la nepoții săi. Îl vedeam, îl observam. Doar după atîția ani îți dai seama cum reacționează un om lîngă care ți-ai petrecut o viață. Era limpede. Trecea printr-o mare frîmțare sufletească. Cearcanele de la ochi arătau că în ultimele zile probabil nu avusesese somn. Ridurile de pe față și șanțulețele orizontale de pe frunte parcă i se adăciseră. Colțurile gurii lăsate în jos îngroșau parcă mina de amărăciune ce i se putea citi pe întreaga lui înfățișare. Îndura dar nu ceda, nu revenea asupra hotărîrii sale. Eram disperată. Mai aveam de parcurs zece, doisprezece kilometri pînă la țînta călătoriei noastre. Nu-mi

făceam cîne știe ce iluzii. Îl știam că e înverșunat, încăpățînat chiar în deciziile sale. Dacă îi intra ceva în cap nu mai era nimeni în stare să-l convingă de contrariu. Am apelat la exemplele furnizate de orașul nostru, cînd deznodămîntul unor căsătorii de acest gen fusese falimentar. În replică, soțul meu îmi înșiră o sumedenie de cazuri cînd, dimpotrivă, asemenea mariaje se dovediseră mai mult decît reușite. Eram intrigată și din alt motiv. Soțul meu cunoscuse pe „aleasa inimii” în casa ficei noastre. Ploua în seara aceea, și femeia se grăbea să ajungă acasă. S-a oferit soțul meu s-o conducă cu mașina. Așa a început „idila”. Asta cu doi ani în urmă. În toată această perioadă de cînd dura legătura lor nu transpirase nimic. Mă irita și altceva. În sufletul meu aș fi vrut ca fătura care îmi luase bărbatul să fie o femeie de categorie inferioară, rea gospodină, birfătoare, puțin cultivată, într-un cuvînt să înmănuncheze tot ce poate reprezenta un defect pentru o reprezentantă a sexului „slab”. De unde, lucrurile stăteau exact invers. Toată lumea avea o părere excepțională despre erudita Claudia. Extrem de capabilă, frumoasă, înaltă cu un profil grec, tînsă băiețește, îmbrăcată întotdeauna cu o eleganță sobră, cu o reputație fără pată, femeii nu i se putea reproșa absolut nimic. Am adus vorba, în mașină, după ce am epuizat cazuistica (eu negativă și soțul meu pozitivă) orașului, de unele filme care prezentaseră spinoasa problemă a căsătoriilor realizate de bărbății de vîrsta treia și mai ales riscurile unor asemenea uniuni. Mi-a tăiat-o sec. „Nu m-ai convins cu realități și acum vrei să mă convingi cu ficțiuni”? Soțul meu era bolnav de diabet, într-un stadiu avansat. Avea nevoie de un regim sever alimentar. Era ca un copil, nu-i dădea medicamentele, se făcea că uită și nu le mai lua. Îngrijorată îmi puneam întrebarea cine se va ocupa de el așa cum o făcusem eu, cu meticulozitate și devota-ment, ani de-a rîndul. Se prăpădea de mult dacă n-ar fi fost îngrijit. Adevărat, pentru vîrsta lui arăta încă extrem de bine, dar cît va mai dura asta?

Așa cum într-o bătălie disperată arunci în luptă, în final, ultimele rezerve, am adus din nou vorba de nepoții pe care el îi adula. Cine o să-i mai plimbe pe cei mici, zi de zi, Grig? Nu zic că n-o să-i mai vezi, dar nu în fiecare zi. Le va fi extrem de greu fără tine. Vor suferi mult”. A rămas pe gînduri. Albul nesănătos al diabeticilor i-a acoperit fața. Mizam totul pe o carte. Că își va schimba hotărîrea înainte de a ajunge la tribunal. Probabil că referirea la cei mici l-a dat peste cap. Si-a scos batista din buzunar, ștergîndu-și o lacrimă, cu un gest ce-l faci de obicei pentru a-ți îndepărta din ochi un firicel de pai sau o musculiță. M-am mirat că deși se apropie de zebra nu reduce viteza. Piatra cubică din care era construit pavajul străluccea nefiresc sub razele soarelui matinal. Am realizat apoi că fusese stropită. Tocmai depășisem imensa mașină ce realiza această operație. Pe marșaj se zărea coloana micuților de la casa de copii a orașului ce ne îndrepta spre localul unde țineau cursurile. Eram însoțită de cele două tinerete, subțirile ca niște trestii ce vara umbrau îmbrăcate vesnic cu aceleași rochii de culoarea portocaliei. Glumeam desori: „Uite că trec puștii însoțiti de cele două flori ale soarelui”. Cred că Grig a sesizat tîrziu zebra. A apăsut cu putere pe frînă, autoturismul și-a schimbat instantaneu direcția, ducîndu-se ca o sanie spre stîlpul de susținere a rețelei electrice, din stînga, de care s-a izbit puternic. Ușile s-au deschis smulse parcă de un uragan. Soțul meu a fost aruncat în elipa aceea din Olciț pe caldarîm; fără pilot, mașina a lovit consecutiv doi pomi, după care, făcînd un „salt mortal” prin aer a căzut pe roți. Fără să fi observat nimic, copiii continuau să treacă liniștiți, pe trecerea de pietoni. Din acel loc, am aflat ulterior, nici nu se auzise măcar zgomotul coliziunii mașinii cu stîlpul și nici cu pomii. Printr-un miracol n-am fost ejectată din mașină și nici n-am pățit nimic, în afara citorva vinătăi și zgîrieturi. Cerniță, la înmormîntarea lui Grig a venit și Claudia. Puteam s-o împiedic?

VICTOR BEDA

A 24-a ediție a Jocurilor Olimpice moderne a trecut în istorie, în statistici și, de ce nu, în legendă, cu bucuriile și dramele sale, cu recorduri și alte performanțe, cu întregul cortegiu de cifre și fapte, care fac din competiția desfășurată sub deviza „Citius, altius, fortius”, dar mai ales sub semnul păcii, prieteniei și concordiei, cel mai important eveniment sportiv al planetei. Pentru iubitorii de sport din România, Jocurile Olimpice '88 au prilejuit noi momente de satisfacție, după un bilanț meritoriu: 24 de medalii, dintre care 7 de aur, 11 de argint și 6 de bronz, locul 8 în clasamentul neoficial pe națiuni (din 160 de țări participante, record al întrecerilor). Cu 64 de concurenți în 10 discipline din cele 23 înscrise în programul olimpic, delegația sportivă a țării noastre a scris noi pagini de neuit în cronică competiției supreme, demonstrând vitalitatea și abnegația, vigoarea și talentul unui tineret crescut în cultul muncii, al dragostei de țară.

În numărul trecut, am „punctat” comportarea reprezentanților noștri în cele 6 discipline care și încheiaseră competițiile. Astăzi — ultimele isprăvi ale olimpicilor români în arena celei de-a 24-a Olimpiade.

Paula Ivan:

Prezență sigură la Barcelona

Nu vom avea vanitatea să spunem că am prevăzut, în scris, succesul Paulei Ivan în finala olimpică la 1 500 m, deși lucrurile stau întocmai așa. Cu o lună în urmă, luam calea

Snagovului pentru o discuție cu atleta „en vogue”, cu convingerea unui succes olimpic, iar săptămîna trecută, după medalia de argint la 3 000 m, ne exprimam speranța că în cea mai frumoasă probă a semifondului, atât de aproape de clasică

„milă”, marea noastră atletă va reuși să se impună. N-a fost vorba de cine știe ce perspicacitate din partea noastră, ci pur și simplu, de încrederea construită pe datele problemei: neînvingă întregul sezon, cu victorii finale în „Marele Premiu” al federației internaționale, atât în clasamentul probei respective, cât și în cel general, Paula Ivan inspira certitudinea unui mare succes.

■ De la ultima noastră întâlnire în aceste pagini, zestrea delegației României la cea de-a 24-a ediție a Jocurilor Olimpice s-a îmbogățit cu două medalii de aur, cucerite de atleta Paula Ivan, la 1 500 m, și luptătorul Vasile Pușcașu (categ. 100 kg, la stilul liber) și una de argint, obținută de boxerul Daniel Dumitrescu (categ. pană). ■ 24 de medalii, dintre care 7 de aur, 11 de argint și 6 de bronz, locul 8 în clasamentele neoficiale pe națiuni (din 160 de țări), iată un bilanț remarcabil, al doilea ca valoare din istoria participărilor noastre la olimpiadă, în condițiile unei concurențe mai puternice decît oricînd. ■ În galeria de aur a sportului mondial și-au înscris definitiv numele gimnasta Daniela Silivaș, triplă campioană olimpică, una dintre eroinele Jocurilor, atleta Paula Ivan, luptătorul Vasile Pușcașu, canotoarele Rodica Arba și Olga Homeghi, țintașul Sorin Babii. ■ Cu mîndria datoriei împlinite, omagiu adus patriei socialiste, partidului, minunații noștri olimpici s-au întors luni seara acasă.

Nerăbdători, cu ochii pe brațele metalice ale teleimprimatoarelor, am văzut mai întîi, în dimineața de sîmbătă, 1 octombrie: atletism, 1 500 m femei; aur: Paula Ivan (România); apoi, la cîteva minute, rezultatele complete: 3'53"96/100 și apoi pentru următoarele clasa-

te, o diferență de peste 6 secunde! Au urmat comentariile agențiilor de presă: „Fenomenala româncă...” titra DPA Hamburg, „Nou record olimpic...” sublinia EFE-Madrid, „Cursă pe cont propriu”, scria Kyodo, marcînd una dintre cele mai detașate victorii de pe ova-

lul stadionului olimpic. Timpul de pasaj spun, la rîndul lor, multe, fie și numai pentru 800 m: 2'05"78/100, cam același rezultat fiind înregistrat, de pildă, în dreptul campioanei mondiale sovietice Natalia Olyarenko în proba dublului tur de stadion! Trenă fantastică,

sufocantă, victoria „cu pană”, al doilea rezultat mondial al tuturor timpurilor (atenție! fără concurență, altfel am fi asistat, probabil, la un nou record al lumii, nou record al României, nici nu știi ce să scoți mai întîi în evidență. Poate totuși modestia sportivei născute în urmă cu 25 de ani la Hotarele (judetul Giurgiu), membră a clubului (nume predestinat...) Olimpia București, care, pe pista aeroportului Otopeni, luni seară, la sosirea delegației noastre, ne privea ca și cum voia să ne spună: „Ce atita zarvă, n-am făcut decît un lucru firesc, dusă atîtea eforturi: am cîștigat”. Ajutată de prof. Aurel Dobincă, președintele clubului Olimpia, prezent (cum altfel?) la aeroport, am „smuls” cîteva cuvînte de la cea mai recentă campioană olimpică româncă. ■ „Paula, știi că vei fi, în mod sigur, la Barcelona peste 4 ani?” ■ „De unde să știu, mai e pînă atuncî?” ■ „Păi, ia să ne gîndim, la debutul probei de 1 500 m va apărea pe toate tabelele: Recordul olimpic: 3'53"96/100: Paula Ivan (România)!” ■ „A, sigur, dar pînă atuncî mai e, la” (Continuare în pag. 22)

LUCIAN OPREA

În cupele europene la fotbal:

Reprezentantele noastre — calificate în turul doi

Steaua — Sparta Praga 2-2

Țelul a fost atins

Deci, în mod logic, așa cum dealtfel se aștepta, întreaga suflare fotbalistică, Steaua a trecut în turul al doilea al C.C.E. în dauna echipei Sparta Praga. Scorul general al celor două întâlniri: 7-3 pentru ai noștri care, prevăzători, și-au asigurat calificarea încă din capitala Cehoslovaciei, cîștigînd atunci confortabil, după cum se știe, cu 5-1, în urma unui meci antologic din multe puncte de vedere.

Miercuri, pe stadionul echipei militare, cînd cele două formații s-au întîlnit din nou, s-a înregistrat un rezultat de egalitate, 2-2, care a nemulțumit — și pe drept cuvînt — pe cei veniți pe stadion, dornici să asiste la o victorie la fel de categorică precum cea de la Praga. Ne-am aflat printre cei care n-au pronosticit scoruri astronomice în favoarea echipei noastre în această dispută.

Steaua întîlnea acum o echipă însetată să spele rușinea unei catastrofe înregistrate în fața propriilor ei suporteri și ale cărei cauze nu sînt nici acum prea limpezi nici lor, nici conducătorilor tehnici ai formației. Sparta Praga a ținut morții să se reabiliteze și într-o oarecare măsură a și reușit, explozia de entuziasm a jucătorilor praghezi după ce Bilek a marcat pentru a doua oară în poarta lui Lung fiind cit se poate de elocventă pentru rivala cu care ei au încercat să obțină un rezultat cit mai strîns, dacă nu cumva chiar și o victorie. Ceea ce poate ar fi fost și posibil dacă Steaua nu și-ar fi menținut luciditatea în pregătirea acestei partide și dacă n-ar fi înăbușit orice op-

(Continuare în pag. 23)

GEORGE ARION
Fotografii de PAUL AGARICI

Cînd Lăcătuș, este impetuos

De la trimisul nostru special la Lahti

Criteriul celor trei trambuline

Stadionul din Lahti este dominat de arhitectura suplă și impunătoare a trei trambuline care plonjează chiar în spatele porții în care a marcat Vaiscovi, vedetă incontestabilă a acestei partide. Înălțimea și dificultatea celor trei piste aeriene pentru schiuri sînt similare adversarilor pe care Dinamo l-a întîlnit în ultimele trei ediții ale Cupei Cupelor. După precedentele două sărituri poticnite, Dinamo a reușit acum o superbă voltă, încheind primul tur cu dublă victorie, zdrobitoare și echivalentă cu un elan viguros spre fazele superioare ale competiției. Este un elan luat de pe o pistă foarte dificilă, cum s-a dovedit această artăgoasă echipă finlandeză, dar tocmai de aceea demn de admirație și respect.

Istoria comprimată a jocului n-ar putea fi altceva decît cronologia unor imense ocazii ra-

tate de jucătorii noștri: în min. 13 — Lupu trage din 6 m reluînd o centrare a lui Mihăescu, dar Jăntti respinge cu mina în disperare (un al doilea penalty, în numai 2 minute, contra echipei gazdă este un examen sever pentru orice arbitru); min. 26 — Mihăescu este singur la 7 m, forțează și el un penalty, dar mingea ajunge în corner!; min. 27 — Cămătaru pune o minge cu cap și cu capul spre Vaiscovi care reia din 7 m, portarul respingînd miraculos; min. 32 — e rîndul lui Cămătaru să reia de la 11 m o pasă a lui Vaiscovi, dar un apărător respinge în extremis; min. 41 — două ocazii imense ratate în careul mic de Mateuț și Lupu; min. 47 — Vaiscovi

(Continuare în pag. 23)

OCTAVIAN ȘTIREANU

Redacția: București, Piața Științei 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, Interioare: Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42, Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.